

การประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อการพัฒนาสมรรถนะด้านการประเมินผลการเรียนรู้
ของครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร

นางสาว นิชิรา ซาติกุล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา ภาควิชาหลักสูตร การสอน และเทคโนโลยีการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2552

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A NEEDS ASSESSMENT FOR THE DEVELOPMENT OF LEARNING ASSESSMENT
COMPETENCY OF SECONDARY SCHOOL SOCIAL STUDIES TEACHERS
IN BANGKOK

Miss Nichira Chatikul

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education Program in Teaching Social Studies

Department of Curriculum ,Instruction and Educational Technology

Faculty of Education
Chulalongkorn University

Academic Year 2009

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อการพัฒนาสมรรถนะด้าน
การประเมินผลการเรียนรู้ของครูสังคมศึกษา ระดับ
มัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร

โดย

นางสาว นิชิรา ชาติกุล

สาขาวิชา

การสอนสังคมศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วลัย อิศรางกูร ณ อยุธยา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยเป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

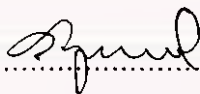
..... คณบดีคณะครุศาสตร์
(ศาสตราจารย์ ดร.ศิริชัย กาญจนวาสี)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดวงกมล สิ้นเพ็ง)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วลัย อิศรางกูร ณ อยุธยา)

..... กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ สุมนทิพย์ บุญสมบัติ)

ศูนย์วิทยทรัพยากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ณิธิรา ซาติกุล : การประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อการพัฒนาสมรรถนะด้านการประเมินผลการเรียนรู้ของครูสังคมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร. (A NEEDS ASSESSMENT FOR THE DEVELOPMENT OF LEARNING ASSESSMENT COMPETENCY OF SECONDARY SCHOOL SOCIAL STUDIES TEACHERS IN BANGKOK) อ. ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วลัย อิศรางกูร ณ อยุธยา, 162หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อการพัฒนาสมรรถนะด้านการประเมินผลการเรียนรู้ของครูสังคมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยเครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการประเมินความต้องการจำเป็นใช้ดัชนี Prioritization Needs Index Technique (PNI Modified) กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูสังคมศึกษาที่สอนในระดับมัธยมศึกษาปีที่1-6 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 324 คน ผลการวิจัยสรุปว่าครูสังคมศึกษาความต้องการจำเป็นเพื่อการพัฒนา ดังต่อไปนี้

(1.)สมรรถนะด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนรู้ ของครูสังคมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา มีเรื่องที่ต้องพัฒนา คือ การประเมินหาความสามารถที่แท้จริงของนักเรียนได้ การสร้างเกณฑ์การให้คะแนน(Scoring Rubric) และ การประเมินแบบอิงกลุ่ม

(2.)สมรรถนะด้านทักษะและการปฏิบัติเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนรู้ ของครูสังคมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา มีเรื่องที่ต้องพัฒนา คือ การตรวจสอบหาค่าความเที่ยงและความตรงของเครื่องมือประเภทต่างๆ การกำหนดประเด็นและเกณฑ์การให้คะแนนในการสัมภาษณ์นักเรียน การจัดบันทึกในการสัมภาษณ์นักเรียน และการมีส่วนร่วมในการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนและผู้ปกครอง

ภาควิชา หลักสูตร การสอน และเทคโนโลยีการศึกษา
สาขาวิชา การสอนสังคมศึกษา
ปีการศึกษา 2552

ลายมือชื่อนิสิต.....ณิธิรา ซาติกุล.....
ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์.....อ.ดร. วลัย อิศรางกูร ณ อยุธยา

5083335327 : MAJOR TEACHING SOCIAL STUDIES

KEYWORDS : / NEEDS ASSESSMENT / LEARNING ASSESSMENT / SOCIAL STUDIES
TEACHERS

NICHIRA CHATIKUL: A NEEDS ASSESSMENT FOR THE DEVELOPMENT OF
LEARNING ASSESSMENT COMPETENCY OF SECONDARY SCHOOL SOCIAL
STUDIES TEACHERS IN BANGKOK. THESIS ADVISOR: ASST. PROF. WALAI
ISARANKURA NA AYUDHAYA, D.Ed., 162 pp.

This study aimed to assess needs for developing learning assessment competency of social studies teachers in Bangkok secondary schools. This research was survey research and research instrument was a set of questionnaire. The data were collected from 324 social studies teachers teaching in Mathayom 1-6 under the jurisdiction of the Office of Basic Education, Ministry of Education. The statistics used in data analysis were frequencies, percentage, means, standard deviation and Prioritization Needs Index technique (PNI_{Modified}).

The findings revealed that needs for developing learning assessment competency of social studies teachers were as follows:

(1.) In terms of the understanding about learning assessment, the social studies teachers were expected to improve the ability to assess the students' actual competence, set the criteria of scoring rubric, and use norm – reference approach.

(2.) In terms of the skills and learning assessment, the social studies teachers were expected to improve verifying the reliability and validity of instruments, setting interview topics and criteria for interview assessment, recording student interview and the participation in learning assessment of the students and parents.

Department : Curriculum ,Instruction and Educational Technology

Field of Study : Teaching Social studies

Academic Year :2009

Student's Signature *Nichira Chen*

Advisor's Signature *W.*

Isarankura Nisa

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความกรุณาของผู้ช่วยศาสตราจารย์.ดร.วลัย อิศรางกูร ณ อยุธยา อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้คำปรึกษาแนะนำ แก้ไข ข้อบกพร่อง ต่างๆ และให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยเป็นอย่างดีตลอดระยะเวลาการทำวิจัย รวมทั้งรองศาสตราจารย์ ดวงกมล สิ้นเพ็ง ประธานคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และ รองศาสตราจารย์ สุมนทิพย์ บุญสมบัติ คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้คำแนะนำ และชี้แนะแนวทางในการ แก้ไขข้อบกพร่องต่างๆของงานวิจัยทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร. โชติกา ภาษีผล รองศาสตราจารย์ ดร. วรฉัตร แกมเกตุ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ณัฐฐภรณ์ หลาวทองผู้ทรงคุณวุฒิที่สละเวลาอันมีค่ายิ่งในการให้คำปรึกษาและตรวจแก้ไขเครื่องมือวิจัยให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงเรียนทุกท่าน ที่ให้ความร่วมมือและอำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูล และครูสังคมศึกษาทุกท่านที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ทดลองเครื่องมือวิจัย และที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ซึ่งได้ให้ความร่วมมือในการวิจัยเป็นอย่างดี เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ เป็นประโยชน์และมีค่ายิ่งสำหรับการวิจัย

ขอขอบคุณผู้บังคับการ ผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวดสังคมศึกษา และครูใน โรงเรียนนชิราวุธวิทยาลัยทุกท่านที่คอยให้คำปรึกษา สนับสนุน และช่วยเหลือ ตลอดระยะเวลาการทำวิทยานิพนธ์

ขอขอบคุณมิตรภาพจากพี่ เพื่อน และน้อง ในโรงเรียนเรียนราชินีบน มหาวิทยาลัย ศิลปากร และจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่คอยไถ่ถามความคืบหน้า และช่วยเหลือในการทำ วิทยานิพนธ์

ขอขอบคุณ ผู้ที่มีส่วนร่วมทุกท่านในการให้คำปรึกษา ตลอดจนสนับสนุนและเป็นกำลังใจ แก่ผู้วิจัยไม่ได้กล่าวถึงไว้ ณ ที่นี้ทุกท่าน

สุดท้ายนี้ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ คุณตา คุณยาย และสมาชิกทุกคนใน ครอบครัว ที่เป็นกำลังใจ สนับสนุน และช่วยเหลือในทุกๆด้านเป็นอย่างดีมาโดยตลอด

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
ตอนที่1 สมรรถนะด้านการประเมินผลการเรียนรู้ของครูสังคัมศึกษา....	9
ตอนที่2 การประเมินผลการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคัมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544.....	14
ตอนที่3 การประเมินความต้องการจำเป็น.....	37
ตอนที่4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	44
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	61
ศึกษาเอกสาร ตำรา บทความ วารสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	61
ประชากรและตัวอย่างประชากรในการวิจัย.....	62
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	63

	การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	67
	การวิเคราะห์ข้อมูล.....	67
	สถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	77
	การนำเสนอข้อมูล.....	78
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	79
	ตอนที่1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	80
	ตอนที่2 การวิเคราะห์สมรรถนะด้านความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนรู้ของครูสังคัมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา..	82
	ตอนที่3 การวิเคราะห์ข้อมูลความต้องการจำเป็นเพื่อการพัฒนาสมรรถนะด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนรู้ของครูสังคัมศึกษา.....	86
	ตอนที่4 การวิเคราะห์ข้อมูลสมรรถนะด้านทักษะและการปฏิบัติเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนรู้ของครูสังคัมศึกษา.....	90
	ตอนที่5 การวิเคราะห์ข้อมูลความต้องการจำเป็นเพื่อการพัฒนาสมรรถนะด้านทักษะและการปฏิบัติเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนรู้ของครูสังคัมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา.....	94
5	สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	98
	สรุปผลการวิจัย.....	100
	การอภิปรายผล.....	104
	ข้อเสนอแนะ.....	115
	รายการอ้างอิง.....	118
	ภาคผนวก.....	125
	ภาคผนวก ก รายงานผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจเครื่องมือวิจัย.....	126
	ภาคผนวก ข รายงานผู้ให้สัมภาษณ์เพื่อใช้ในการสร้างเครื่องมือในการวิจัย.....	128

บทที่	ณ หน้า
ภาคผนวก ค	รายชื่อโรงเรียนที่ใช้ทดลองเครื่องมือในการวิจัย..... 130
ภาคผนวก ง	รายชื่อโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง..... 132
ภาคผนวก จ	โครงสร้างแบบสอบถาม..... 136
ภาคผนวก ฉ	ผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยการวิเคราะห์ ค่าดัชนีIOC..... 139
ภาคผนวก ช	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย..... 148
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	161

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญญัตินี้

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนกลุ่มตัวอย่างประชากรครูสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ กรุงเทพมหานคร 3 เขตพื้นที่การศึกษา.....	62
2	จำนวนและค่าร้อยละข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	80
3	คะแนนเต็ม ค่ามัชฌิมเลขคณิต ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และความหมายความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนรู้ของครูสังกัดศึกษา ระดับมัธยมศึกษา.....	82
4	คะแนนเต็ม ค่ามัชฌิมเลขคณิต ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความหมายความต้องการจำเป็นเพื่อการพัฒนาสมรรถนะด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนรู้ของครูสังกัดศึกษา ระดับมัธยมศึกษา.....	86
5	ค่ามัชฌิมเลขคณิต และ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทักษะและการปฏิบัติเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนรู้ของครูสังกัดศึกษา ระดับมัธยมศึกษา.....	90
6	ความต้องการจำเป็นเพื่อการพัฒนาสมรรถนะด้านทักษะและการปฏิบัติเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนรู้ของครูสังกัดศึกษา ระดับมัธยมศึกษา.....	94

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 เป็นแม่บทเกี่ยวกับการบริหารและการจัดการศึกษาของชาติ ได้ถูกตราขึ้นให้มีความสอดคล้องกับ บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย โดยเสนอสาระสำคัญเพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิรูปการศึกษา รวมทั้งกำหนดปรัชญาการศึกษา และความมุ่งหมายในการจัดการศึกษา การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ และปฏิรูปโครงสร้างการบริหารการศึกษาขึ้นใหม่ โดยกำหนดความมุ่งหมายและหลักการจัดการศึกษาในหมวดที่ 1 บททั่วไป มาตราที่ 6 ได้ระบุว่า “การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข” และ หมวดที่ 4 แนวการจัดการศึกษา มาตราที่ 22 ได้ระบุว่า “การจัดการศึกษายึดหลักว่านักเรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่านักเรียนเป็นสำคัญ กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้นักเรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติ” มาตราที่ 23 ได้ระบุว่า “การจัดการศึกษา ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และบูรณาการตามความเหมาะสม” และ มาตราที่ 26 ได้กำหนดแนวทางการวัดและประเมินผล “ให้สถานศึกษาจัดการประเมินนักเรียนโดยพิจารณาจากพัฒนาการของนักเรียน ความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรม การเรียน การร่วมกิจกรรม และการทดสอบควบคู่ไปในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามความเหมาะสมของแต่ละระดับและรูปแบบการศึกษา ...” ซึ่งการกำหนดหลักการจัดการศึกษาในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติขึ้นใหม่ ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการจัดการศึกษา โดยต้องมุ่งเน้นให้นักเรียนแต่ละคนเกิดการพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ ดังนั้นการประเมินผลการเรียนรู้ อันเป็นส่วนประกอบที่สำคัญต่อการสะท้อนประสิทธิภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ทั้งด้านความรู้ ทักษะกระบวนการ และเจตคติของนักเรียน จึงต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบและวิธีการให้เกิดความสอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เปลี่ยนแปลง คือต้องมุ่งเน้นศึกษาผลการพัฒนาของนักเรียนแต่ละคนในทุกๆด้านมากกว่าการนำผลที่ได้มาใช้ตัดสินผลการเรียนเพียงอย่างเดียว

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ได้มีการปรับเปลี่ยนการประเมินผลการเรียนรู้ให้เกิดความสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 โดยมีแนวทางการประเมินผลการเรียนรู้ดังนี้

1. สถานศึกษาเป็นผู้รับผิดชอบประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน โดยเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการประเมินผลการเรียนรู้
2. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ต้องสอดคล้องและครอบคลุมมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดในหลักสูตร
3. การประเมินผลการเรียนรู้ต้องประกอบด้วย การประเมินเพื่อปรับปรุงพัฒนาของนักเรียน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และประเมินเพื่อตัดสินผลการเรียน
4. การประเมินผลการเรียนรู้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ต้องดำเนินการด้วยวิธีการที่มีความหลากหลายเหมาะสมกับสิ่งที่ต้องการวัด ธรรมชาติของวิชา และระดับช่วงชั้นของนักเรียน
5. เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องในการตรวจสอบผลการประเมินผลการเรียนรู้ได้
6. ให้มีการเทียบโอนผลการเรียนระหว่างสถานศึกษาและรูปแบบการศึกษาต่างๆ
7. ให้สถานศึกษาจัดทำเอกสารหลักฐานการศึกษา เพื่อเป็นหลักฐานการประเมินผลการเรียน รายงานผลการเรียน และเป็นหลักฐานแสดงวุฒิและรับรองผลการเรียนของนักเรียน

เมื่อพิจารณาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 พบว่าสถานศึกษามีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการประเมินผลการเรียนรู้ โดยสถานศึกษาแต่ละแห่งต้องกำหนดหลักเกณฑ์และแนวทางปฏิบัติในการประเมินผลการเรียนรู้ให้ชัดเจน เพื่อให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายถือปฏิบัติร่วมกันและเป็นไปในมาตรฐานเดียวกัน โดยเฉพาะครูผู้สอนที่มีบทบาทสำคัญในการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน ซึ่งเป็นการประเมินผลการเรียนรู้ในระดับชั้นเรียน โดยมีจุดหมายสำคัญคือมุ่งหาคำตอบว่านักเรียนมีความก้าวหน้าทั้งด้านความรู้ ทักษะ กระบวนการ คุณธรรม และค่านิยมอันพึงประสงค์อันเป็นผลเนื่องจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ หรือไม่/เพียงใด ดังนั้นการพัฒนาประเมินผลการเรียนรู้ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด จึงต้องใช้วิธีการและเครื่องมือในการวัดที่มีความหลากหลาย ถูกต้อง แม่นยำ พร้อมทั้งสอดคล้องและเหมาะสมกับกลุ่มสาระการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ของนักเรียน และสามารถดำเนินการอย่างต่อเนื่องควบคู่ไปกับกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน โดยมีการประเมินด้านความประพฤติ พฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรม และผลงานจากโครงการงาน หรือแฟ้มสะสมผลงาน ของนักเรียน นอกจากนี้การ

ประเมินผลการเรียนรู้ให้ประสบความสำเร็จจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากนักเรียน พ่อแม่ และผู้ปกครอง ควบคู่ไปกับครูผู้สอนอีกด้วย

ในปัจจุบันการประเมินผลการเรียนรู้เปิดโอกาสให้บุคคลต่างๆ เข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น เช่น นักเรียน พ่อแม่ และผู้ปกครอง แต่ครูผู้สอนควรมีบทบาทสำคัญในการประเมินผลการเรียนรู้ เช่นเดิม โดยมาตรฐานทางการศึกษาได้กำหนดมาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพของครูผู้สอน เพื่อให้ครูผู้สอนมีสมรรถนะ ทั้งด้านความรู้ความเข้าใจ และด้านทักษะการปฏิบัติ ในการประเมินผลการเรียนรู้ โดยมีรายละเอียดดังนี้

สมรรถนะด้านความรู้ความเข้าใจ ของครูผู้สอนด้านการประเมินผลการเรียนรู้ มีดังนี้

- 1) มีความรู้ความเข้าใจในหลักการและเทคนิคการวัดและประเมินผลทางการศึกษา
- 2) มีความรู้ความเข้าใจในการสร้างและการใช้เครื่องมือวัดผลและประเมินผลการศึกษา
- 3) มีความรู้ความเข้าใจในการประเมินตามสภาพจริง
- 4) มีความรู้ความเข้าใจในการประเมินจากแฟ้มสะสมงาน
- 5) มีความรู้ความเข้าใจในการประเมินภาคปฏิบัติ
- 6) มีความรู้ความเข้าใจในการประเมินผลแบบย่อยและแบบรวม

สมรรถนะด้านทักษะการปฏิบัติ ของครูผู้สอนด้านการประเมินผลการเรียนรู้ มีดังนี้

- 1) มีความสามารถในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ได้ตามสภาพความเป็นจริง
- 2) มีความสามารถในการนำผลการประเมินผลไปใช้ในการปรับปรุงการจัดการเรียนรู้และหลักสูตร

ดังนั้นครูผู้สอนสังคมศึกษาศาสตร์ควรมีความรู้ความเข้าใจ และทักษะการปฏิบัติด้านการประเมินผลการเรียนรู้ตามที่มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษากำหนด รวมทั้งการประเมินผลการเรียนรู้ควรมุ่งเน้นการประเมินผลการเรียนรู้เพื่อตรวจสอบพัฒนาการด้านความรู้ ทักษะ กระบวนการ คุณธรรม และค่านิยมที่ดีงาม รวมทั้งการลงมือปฏิบัติแสวงหาความรู้ การทำโครงการ/โครงงาน การทำงานกลุ่ม และการจัดทำแฟ้มสะสมผลงาน ดังนั้นการประเมินผลการเรียนรู้จึงต้องเชื่อต่อการค้นหาความสามารถที่แท้จริง รวมทั้งสามารถประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่เกิดขึ้นแก่นักเรียนได้ อันเป็นแนวทางที่สำคัญในการพัฒนานักเรียนอย่างเต็มศักยภาพ โดยครูสังคมศึกษาต้องเลือกวิธีการวัดที่หลากหลายและสอดคล้องเหมาะสมกับสาระการเรียนรู้และกระบวนการเรียนรู้(กระทรวงศึกษาธิการ 2545 :43-44) แต่จากงานวิจัยของ ศรีธัญญา รณศิริ (2550:134)พบว่า ครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ขาดความรู้ความเข้าใจในการวางแผนการประเมินผลการเรียนรู้ รวมทั้งเมื่อทำการประเมินผลการเรียนรู้เสร็จสิ้นแล้ว ขาดการนำผลที่ได้ไปใช้ในการวิเคราะห์ เพื่อนำไปใช้พัฒนานักเรียนและพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของตนเอง สอดคล้องกับงานวิจัยของกานต์วี บุษยานนท์ (2546: 97) ซึ่งระบุว่า ครูสังคมศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่มีความเห็นตรงกันว่า การประเมินผลการเรียนรู้ประสบปัญหาอย่างมาก เนื่องจากขาดความรู้ความเข้าใจและทักษะในการประเมินผลการเรียนรู้ เช่น การสร้างเครื่องมือในวัดและประเมินผลการเรียนรู้ประเภทต่างๆ จึงทำให้ครูจำนวนมากเลือกวิธีการและเครื่องมือการใช้ข้อสอบในการประเมินผลเป็นหลัก รวมทั้งในโรงเรียนขาดบุคลากรที่มีความรู้ในด้านการวัดและประเมินผล เพื่อให้คำปรึกษา ประเด็นดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของทิพาพร ศิริจันทร์(2540:บทคัดย่อ)ที่พบว่า ครูสังคมศึกษาที่สอนวิชาพระพุทธศาสนา ระดับมัธยมศึกษา ใช้เครื่องมือที่วัดความรู้ความจำ เนื่องจากเครื่องมือที่ใช้มากที่สุดคือ แบบฝึกหัดและใบงาน จึงไม่มีการประเมินผลการเรียนรู้ด้านทักษะ กระบวนการ และ เจตคติของนักเรียน นอกจากนี้งานวิจัยของเกศินี ครุณาสวัสดิ์ (2548: 117) พบว่า ครูสังคมศึกษาที่สอนวิชาพระพุทธศาสนามีปัญหาในด้านการประเมินผลการเรียนรู้ โดยเฉพาะการสร้างแบบวัดเจตคติ เพื่อการพัฒนาจริยธรรม เนื่องจากแบบวัดเจตคติเป็นเครื่องมือที่สร้างได้ยากที่สุด รองลงมาคือเวลาที่มีจำกัด ทำให้ไม่สามารถทำการประเมินผลการเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องและเต็มที่ รวมทั้งครูไม่สามารถสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนได้อย่างทั่วถึง เนื่องจากนักเรียนมีจำนวนมากเกินไป

สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นกับครูสังคมศึกษาแสดงให้เห็นถึงความจำเป็นที่ต้องมีการพัฒนา ด้านการประเมินผลการเรียนรู้ ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการเป็นเครื่องมือออกซิฟนอกเหนือจาก ความรู้ความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เนื่องจากครูในยุคปัจจุบันต้องมีสมรรถนะด้านการประเมินผลการเรียนรู้ เพื่อนำผลที่ได้จากการประเมินผลการเรียนรู้มาใช้พัฒนา ความรู้ ทักษะกระบวนการ และเจตคติของนักเรียน รวมทั้งนำผลมาใช้พัฒนา กิจกรรมการเรียนการสอน ของครูผู้สอนได้อีกด้วย ซึ่งการได้ผลการประเมินที่ถูกต้องและเชื่อถือได้ ต้องมาจากขั้นตอนการ ประเมินผลการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ทั้งการกำหนดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมของการเรียนรู้ การ กำหนดวิธีการวัดผล การเลือก/สร้างเครื่องมือวัดผล การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ การตัดสินค้าจากผลการวัด และการรายงานผล รวมทั้งต้องมีแนวทางการปฏิบัติก่อน ระหว่าง และหลังการประเมินผลการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง (ศจีมาจ ขวัญเมือง2548: 21) ดังนั้นจึงเป็น ประเด็นที่น่าสนใจศึกษาว่าครูสังคมศึกษามีสมรรถนะด้านการประเมินผลการเรียนรู้ ทั้งด้าน ความรู้ความเข้าใจ และทักษะการปฏิบัติเป็นอย่างไร รวมทั้งควรมีการพัฒนาการประเมินผล การเรียนรู้ในเรื่องใด เพราะฉะนั้นจึงจำเป็นต้องมีการประเมินความต้องการจำเป็นเรื่องสมรรถนะ

ด้านการประเมินผลการเรียนรู้ของครูสังคัมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา เพื่อการพัฒนาสมรรถนะของครูสังคัมศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อการพัฒนาสมรรถนะด้านการประเมินผลการเรียนรู้ของครูสังคัมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร

ขอบเขตของการวิจัย

1. งานวิจัยครั้งนี้เป็นงานวิจัยเชิงสำรวจเพื่อประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อการพัฒนาสมรรถนะด้านการประเมินผลการเรียนรู้ของครูสังคัมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร โดยศึกษาเฉพาะด้านความรู้ และทักษะการปฏิบัติในการประเมินผลการเรียนรู้
2. ประชากรที่ใช้ในครั้งนี้ คือ ครูสังคัมศึกษาที่สอนในระดับมัธยมศึกษาปีที่1-6 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ในกรุงเทพมหานคร โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างใช้ การสุ่มอย่างง่าย แบบหลายขั้นตอน

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาครู หมายถึง สภาพที่เป็นจริงในปัจจุบัน ทั้งด้านความรู้ความเข้าใจ และด้านทักษะการปฏิบัติในการประเมินผลการเรียนรู้ของครูสังคัมศึกษา ที่มีความจำเป็นเร่งด่วนต้องได้รับการพัฒนาและแก้ไขปรับปรุง

สมรรถนะด้านการประเมินผลการเรียนรู้ หมายถึง ความรู้ความเข้าใจและทักษะการปฏิบัติในการประเมินผลการเรียนรู้ คือ หลักพื้นฐานในการประเมินผลการเรียนรู้ แนวทางปฏิบัติในการประเมินผลการเรียนรู้ และขั้นตอนในการประเมินผลการเรียนรู้

การประเมินผลการเรียนรู้ หมายถึง กระบวนการเก็บรวบรวมและแปลผลข้อมูลสารสนเทศของนักเรียนอย่างเป็นระบบ โดยใช้เครื่องมือและวิธีการที่หลากหลายมาใช้นอกเหนือจากการใช้แบบทดสอบ เช่น การสังเกต การสัมภาษณ์ โครงงาน แฟ้มสะสมงาน โดยนำผลที่ได้มาปรับปรุงและพัฒนาการเรียนของนักเรียน พร้อมทั้งใช้ปรับปรุงและพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูผู้สอน

หลักพื้นฐานในการประเมินผลการเรียนรู้ หมายถึง ความรู้ความเข้าใจพื้นฐานในการประเมินผลการเรียนรู้ ประกอบด้วย ความหมายของการประเมินผลการเรียนรู้ จุดมุ่งหมายของการประเมินผลการเรียนรู้ และหลักการประเมินการเรียนรู้ผลการเรียนรู้

แนวทางปฏิบัติในการประเมินผลการเรียนรู้ หมายถึง ความรู้ความเข้าใจและทักษะการปฏิบัติในการประเมินผลการเรียนรู้ ประกอบด้วย การประเมินผลการเรียนรู้ก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การประเมินผลการเรียนรู้ระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และการประเมินผลการเรียนรู้หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นตอนในการประเมินผลการเรียนรู้ หมายถึง ความรู้ความเข้าใจและทักษะการปฏิบัติในการประเมินผลการเรียนรู้ ประกอบด้วย กำหนดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม กำหนดวิธีการวัดผลและการเลือก/สร้างเครื่องมือวัดผล การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ การตัดสินค้าจากผลการวัด และการรายงานผลและนำผลไปใช้

ครูสังคัมศึกษา หมายถึง ครูผู้สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคัมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ในกรุงเทพมหานคร

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัย เรื่อง การประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อการพัฒนาสมรรถนะด้านการประเมินผลการเรียนรู้ของครูสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้า ตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งนำเสนอตามลำดับหัวข้อ ดังต่อไปนี้

ตอนที่1 สมรรถนะด้านการประเมินผลการเรียนรู้ของครูสังคมศึกษา

1. ความหมายของสมรรถนะ
2. สมรรถนะด้านการประเมินผลการเรียนรู้ของครูสังคมศึกษา

ตอนที่2 การประเมินผลการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

1. ความหมายของการประเมินผลการเรียนรู้
2. แนวปฏิบัติในการประเมินผลการเรียนรู้
3. ขั้นตอนการประเมินผลการเรียนรู้
  - 3.1 แนวคิดพื้นฐานในการประเมินผลการเรียนรู้
  - 3.2 ขั้นตอนการประเมินผลการเรียนรู้
4. วิธีการประเมินผลการเรียนรู้

ตอนที่3 การประเมินความต้องการจำเป็น

1. ความหมายของการประเมินความต้องการจำเป็น
2. ขั้นตอนของการประเมินความต้องการจำเป็น
3. วิธีวัดระดับความต้องการจำเป็น

4. การจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น

ตอนที่4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ

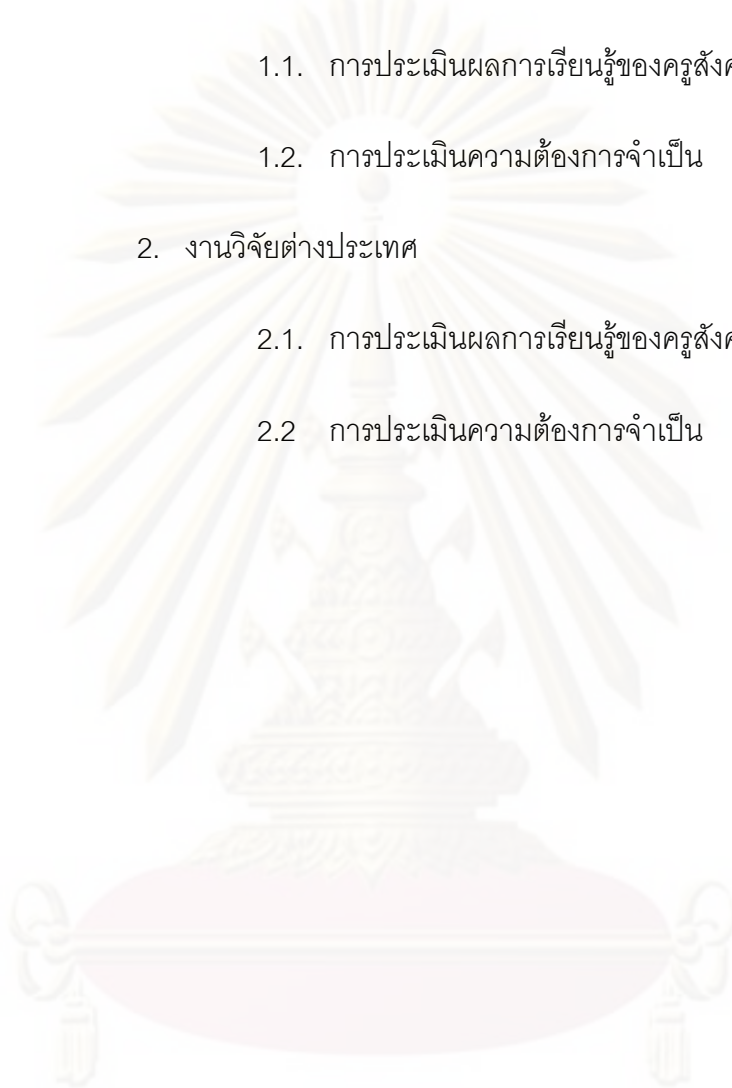
1.1. การประเมินผลการเรียนรู้ของครูสังคัมศึกษา

1.2. การประเมินความต้องการจำเป็น

2. งานวิจัยต่างประเทศ

2.1. การประเมินผลการเรียนรู้ของครูสังคัมศึกษา

2.2 การประเมินความต้องการจำเป็น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 1 สมรรถนะด้านการประเมินผลการเรียนรู้ของครูสังคัมศึกษา

1. ความหมายของสมรรถนะ

คำว่า สมรรถนะ ตรงกับภาษาอังกฤษว่า Competency ซึ่งในภาษาไทยนักการศึกษา และนักวิชาการได้เรียกคำดังกล่าวอยู่ 2 รูปแบบ คือ สมรรถนะ และ สมรรถภาพ โดยงานวิจัยฉบับนี้ใช้คำว่าสมรรถนะเป็นหลัก ซึ่งความหมายของสมรรถนะ และสมรรถนะครู ได้มีนักวิชาการ และนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

สาโรช บัวศรี (2515: 14) ได้ให้ความหมายว่า สมรรถนะครู หมายถึง ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนเป็นอย่างดี โดยสามารถอบรม แนะนำการปกครอง และทำกิจกรรมต่างๆของโรงเรียนได้เป็นอย่างดี สามารถสร้างสัมพันธภาพอันดีระหว่างโรงเรียน และชุมชน สามารถเป็นครูชั้นอาชีพ สำหรับความมีน้ำใจ ได้แก่ มีน้ำใจที่จะมุ่งฝึกสอนอบรมศิษย์อย่างเต็มที่ มีน้ำใจที่จะบังคับและฝึกอบรมตนเองเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีของศิษย์และมีน้ำใจที่จะวางตนให้สมเกียรติของครู

สุวัฒน์ นิยมคำ (2531: 54) ได้ให้ความหมายว่า สมรรถนะครู หมายถึง ความรู้ หรือความสามารถที่ครูผู้สอนจะต้องมีอย่างเพียงพอที่จะปฏิบัติหน้าที่ และภารกิจที่กำหนดไว้ได้อย่างแท้จริง สมรรถนะนี้เป็นด้านความรู้ ความคิด ด้านการปฏิบัติ และการทำให้นักเรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมได้

กมล สุดประเสริฐ (2533 : 3) ได้ให้ความหมายว่า สมรรถนะ หมายถึง คุณสมบัติที่เป็นผลมาจากความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ เจตคติ อุปนิสัย หรือบุคลิกภาพ ซึ่งมีผลทำให้เกิดความสามารถในการแสดงพฤติกรรมต่างๆ ที่พึงปรารถนาได้

รัชณี ขวัญบุญจัน(2536: 27) ได้ให้ความหมายว่า สมรรถนะครู หมายถึง ความรู้ เจตคติ และคุณลักษณะที่บุคคลผู้เป็นครูพึงมีอย่างเพียงพอ และสามารถแสดงออกมาเพื่อให้เกิดการเรียนการสอนบรรลุจุดประสงค์ที่วางไว้

สุจิตรา จันทวิภาส(2537: 32) ได้ให้ความหมายว่า สมรรถนะ หมายถึง ความรู้ ความสามารถแสดงออกถึงการปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสม และปฏิบัติได้ตามเกณฑ์ที่กำหนด

จิระประภา อัครบวร(2549: 10) ได้ให้ความหมายว่า สมรรถนะ หมายถึง ความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skills) และคุณลักษณะ (Attributes) ที่จำเป็นในการปฏิบัติงานใดงานหนึ่ง

(Job Roles) ให้ประสบความสำเร็จและมีความโดดเด่นกว่าคนอื่น ๆ ในเชิงพฤติกรรม เช่น มากกว่าเพื่อนร่วมงาน ในสถานการณ์ที่หลากหลายกว่า และได้ผลงานที่ดีกว่าคนอื่น เป็นต้น

Vogler (1972 อ้างถึงในรัชนี ขวัญบุญจัน, 2536: 21) ได้ให้ความหมายว่า สมรรถนะครู ต้องประกอบด้วยหลัก 5 ประการ ดังนี้

1. มีสมรรถนะด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติ
2. รู้จักใช้สมรรถนะให้เกิดประโยชน์
3. สามารถประเมินผลนักเรียนได้อย่างถูกต้องและแม่นยำ
4. สามารถปรับปรุงเนื้อหาให้พัฒนายิ่งขึ้น
5. ก่อให้เกิดการพัฒนาในตัวนักเรียน

Andersen (1972:10) ได้ให้ความหมายว่า สมรรถนะครู หมายถึง พฤติกรรมที่เราสังเกตเห็นได้ และพฤติกรรมนี้จะมีผลต่อกระบวนการเรียนรู้ในทางบวก เช่น สมรรถนะในการเขียน จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม สมรรถนะในการใช้เทคนิคคำถาม สมรรถนะในการประเมินผลการเรียนรู้ เป็นต้น

Good (1973:20) บรรณาธิการ Dictionary Of Education ได้สรุปความหมายของ สมรรถนะครู ไว้ว่า สมรรถนะครู หมายถึง ทักษะ (Skill) ความคิด (Concept) และทัศนคติ (Attitude) ที่บุคคลต้องใช้ในการทำงานทุกชนิด และสามารถนำเอาวิธีการและความรู้ไปประยุกต์ใช้กับสถานการณ์ที่ตนปฏิบัติอยู่ได้ และก่อให้เกิดการพัฒนานักเรียนทั้งในด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม

Boyatzis (1982 อ้างอิงใน Robertson, Callina And Bartram, 2002:229) ได้ให้ความหมายว่า สมรรถนะ หมายถึง คุณลักษณะของบุคคลที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานได้มากกว่าปกติ โดยอาจเกิดจากอุปนิสัย แรงจูงใจ ทักษะ เอกลักษณะเฉพาะตน บทบาททางสังคม หรือแหล่งรวมของความรู้ ที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ให้มีความเหมาะสมกับงานที่ได้รับผิดชอบ

Webster (1987:200) ได้ให้ความหมายว่า สมรรถนะ หมายถึง การมีคุณลักษณะที่จำเป็น หรือทักษะ การแสดงทักษะที่เหมาะสม มีความสามารถที่สอดคล้องกับกฎหมายหรือคุณสมบัติ ความสามารถที่เห็นเป็นหลักฐานได้

Sergiovanni (1991:256) ได้ให้ความหมายว่า สมรรถนะ หมายถึง การแสวงหาการปฏิบัติที่นำไปสู่การส่งเสริมและเพิ่มแรงจูงใจภายในของคน ที่ทำให้เกิดประสบการณ์ที่สูงขึ้นกว่าระดับความจำเป็นของการบรรลุ

จากความหมายของสมรรถนะ และสมรรถนะครูที่นักวิชาการและนักการศึกษาได้ให้ความหมาย สรุปได้ว่าสมรรถนะครู หมายถึง ความรู้ ความสามารถ ทักษะ และเจตคติ ที่ครูผู้สอนพึงมีในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อก่อให้เกิดประสบผลสำเร็จในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนานักเรียนได้อย่างเต็มศักยภาพ

2. สมรรถนะด้านการประเมินผลการเรียนรู้ของครูสังคมศึกษา

การประเมินผลการเรียนรู้เป็นกระบวนการอันสำคัญยิ่งที่สะท้อนให้เห็นประสิทธิภาพในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ดังนั้นครูผู้สอนจึงควรมีสมรรถนะด้านการประเมินผลการเรียนรู้ตามที่หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กำหนด โดยในมาตรฐานวิชาชีพครูได้กำหนดให้ครูทุกคน รวมทั้งครูสังคมศึกษาต้องมีสมรรถนะด้านการประเมินผลการเรียนรู้ ทั้งด้านความรู้ความเข้าใจ และทักษะการปฏิบัติ ดังต่อไปนี้

สมรรถนะด้านความรู้ความเข้าใจ ของครูผู้สอนด้านการประเมินผลการเรียนรู้ มีดังนี้

- 1) มีความรู้ความเข้าใจในหลักการและเทคนิคการวัดและประเมินผลทางการศึกษา
- 2) มีความรู้ความเข้าใจในการสร้างและ การใช้เครื่องมือวัดผลและประเมินผลการศึกษา
- 3) มีความรู้ความเข้าใจในการประเมินตามสภาพจริง
- 4) มีความรู้ความเข้าใจในการประเมินจากแฟ้มสะสมงาน
- 5) มีความรู้ความเข้าใจในการประเมินภาคปฏิบัติ
- 6) มีความรู้ความเข้าใจในการประเมินผลแบบย่อยและแบบรวม

สมรรถนะด้านทักษะการปฏิบัติ ของครูผู้สอนด้านการประเมินผลการเรียนรู้ มีดังนี้

- 1) มีความสามารถในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ได้ตามสภาพความเป็นจริง

2) มีความสามารถในการนำผลการประเมินผลไปใช้ในการปรับปรุงการจัดการเรียนรู้และหลักสูตร

นอกจากสมรรถนะด้านการประเมินผลการเรียนรู้ตามที่มาตรฐานวิชาชีพครูกำหนดไว้ ได้มีนักการศึกษาหลายท่านเสนอแนะสมรรถนะด้านการประเมินผลการเรียนรู้ที่ครู และครูสังคมนาการศึกษาพึงมี โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

นันทวัฒน์ ทศวัฒน์(2536:8) ได้กล่าวถึงสมรรถนะของครูสังคมนาการศึกษา ด้านการประเมินผลการเรียนรู้ว่า ครูต้องมีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาด้านการวัดและการประเมินผลการเรียนรู้ พร้อมทั้งสามารถสร้างและใช้เครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพควบคู่ไปกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เช่น ทักษะในการเขียนแบบทดสอบ ทั้งแบบปรนัยและอัตนัย รวมทั้งใช้เทคนิคการประเมินผลการเรียนรู้ประเภทอื่นๆ ได้อย่างเหมาะสม โดยนำผลที่ประเมินได้มาใช้ในการพัฒนานักเรียน และตนเองอย่างเหมาะสม

สมศักดิ์ ภูจรีต (2544: 25) ได้กล่าวถึงสมรรถนะของครู ด้านการประเมินผลการเรียนรู้ว่า ครูควรใช้วิธีการหลากหลาย และสอดคล้องกับจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ พร้อมทั้งการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพที่เป็นจริง ทั้งการประเมินผลการเรียนรู้ก่อน ระหว่าง และหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

กระทรวงศึกษาธิการ (2545 : 43-44) ได้กำหนดสมรรถนะ ด้านการประเมินผลการเรียนรู้ของครูสังคมนาศึกษาดังนี้ การประเมินผลการเรียนรู้ต้องเน้นการค้นหาความสามารถของนักเรียน และประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่เกิดขึ้นของนักเรียน อันเป็นแนวทางในการพัฒนานักเรียนได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ เพื่อให้ให้นักเรียนบรรลุมาตรฐานการเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้ การประเมินผลการเรียนรู้ต้องได้ข้อมูลที่เน้นความสามารถ และคุณลักษณะที่แท้จริงของนักเรียน ครูต้องมีความรู้ความเข้าใจ และทักษะ ในการสร้าง/เลือกใช้วิธีการและเครื่องมือในการประเมินผลการเรียนรู้ที่หลากหลาย ดังต่อไปนี้

1. การทดสอบ
2. การสังเกต
3. การสัมภาษณ์
4. การประเมินภาคปฏิบัติ

5. เกณฑ์การให้คะแนน(Scoring Rubric)

6. การประเมินแฟ้มสะสมผลงาน (Portfolio Assessment)

ศศิกันต์ หงส์ศิริ (2545: 42) ได้กล่าวถึงสมรรถนะของครู ด้านการประเมินผลการเรียนรู้ว่า ครูต้องมีความสามารถในการวิเคราะห์หลักสูตร การออกข้อสอบที่มีคุณภาพ เพื่อใช้วัดผลการเรียนรู้ การตรวจข้อสอบ การแปลความหมายของคะแนน และการตัดสินผลการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ศศิมาจ ขวัญเมือง (2548: 21) ได้กล่าวถึง สมรรถนะของครูที่จำเป็นต้องมีด้านการประเมินผลการเรียนรู้ ดังนี้ ครูต้องมีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาที่ต้องทำการประเมินผลการเรียนรู้ มีความรู้และทักษะในระเบียบการวัดและการประเมินผลการเรียนรู้ ที่ประกอบด้วยแนวทางปฏิบัติในการประเมินผลการเรียนรู้ การกำหนดประเด็นการประเมินผลการเรียนรู้ การออกแบบการประเมินผลการเรียนรู้ การสร้างเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การแปลผลข้อมูล และการนำผลการประเมินไปใช้ประโยชน์ทั้งต่อตนเอง และนักเรียน

Jarolimek (1977:24) ได้กล่าวถึงสมรรถนะครูสังคมศึกษา ด้านการประเมินผลการเรียนรู้ ความรู้ ทักษะ และ ความสามารถดังนี้

1. สามารถอธิบายวิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ที่มีความหลากหลายและมีความสอดคล้องกับเป้าหมายและจุดประสงค์ของสังคมศึกษา
2. สามารถสร้างและใช้เทคนิคในการวัดเพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในวิชาสังคมศึกษาในด้านความก้าวหน้าเกี่ยวกับความรู้ การเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับเจตคติและค่านิยม การพัฒนาทักษะต่างๆ
3. มีความสามารถในการเลือกใช้เครื่องมือประเภทต่างๆ
4. รายงานผลที่ได้จากการประเมินแก่นักเรียนและผู้ปกครอง

จากความหมายของสมรรถนะด้านการประเมินผลการเรียนรู้ของครูสังคมศึกษาที่นักการศึกษาได้ให้ความหมาย สรุปได้ว่าสมรรถนะด้านการประเมินผลการเรียนรู้ของครูสังคมศึกษา หมายถึงความรู้และทักษะการปฏิบัติในการประเมินผลการเรียนรู้เรื่องระเบียบการวัดและการประเมิน ที่ประกอบด้วย แนวทางปฏิบัติในการประเมินผลการเรียนรู้ การกำหนดจุดประสงค์เชิง

พฤติกรรมของการเรียนรู้ การกำหนดวิธีการวัดผล การเลือก/สร้างเครื่องมือวัดผล การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ การตัดสินค่าจากผลการวัด รายงานผลและนำผลไปใช้ในการพัฒนาปรับปรุงการเรียนรู้

ตอนที่2 การประเมินผลการเรียนรู้

สมรรถนะด้านการประเมินผลการเรียนรู้ของครูสังคมศึกษาที่ได้ระบุไว้ในตอนที่1 สามารถสรุปเป็นประเด็นความรู้และทักษะการปฏิบัติที่ครูสังคมศึกษาพึงมีทั้งความหมาย แนวทางการปฏิบัติ และขั้นตอนในการประเมินผลการเรียนรู้ ดังรายละเอียดตามลำดับต่อไปนี้

1. ความหมายของการประเมินผลการเรียนรู้

คำว่า การประเมินผลการเรียนรู้ ในภาษาไทยนักวิชาการและนักการศึกษามีการเรียกคำดังกล่าวหลากหลายรูปแบบ เช่น การประเมินผลการเรียนรู้ การประเมินผลการเรียน การประเมินผล ซึ่งในงานวิจัยใช้คำว่า การประเมินผลการเรียนรู้ ตรงกับภาษาอังกฤษว่า “Assessment” โดยนักการศึกษาได้ให้ความหมายไว้ดังต่อไปนี้

บุญเชิด ภิญญอนันตพงษ์ (2544:10)ได้ให้ความหมายว่า การประเมินผลการเรียนรู้เป็นคำศัพท์ที่มีความหมายกว้างขวางกว่าคำอื่นๆ โดยเป็นคำที่นำมาใช้ในความหมายของการประเมินแนวใหม่ เพื่อต่างไปจากการวัดและประเมินแบบเดิมที่เป็นการวัดแบบด้วยแบบทดสอบเลือกตอบ ซึ่งสามารถสรุปความหมายได้ดังนี้ กระบวนการรวบรวมและเรียบเรียงข้อมูลสารสนเทศอย่างเป็นระบบสำหรับใช้ในการตัดสินเกี่ยวกับนักเรียน ให้ข้อมูลย้อนกลับไปยังนักเรียนเกี่ยวกับความก้าวหน้า จุดเด่น จุดด้อย ใช้ตัดสินประสิทธิภาพในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และความเพียงพอของหลักสูตรและใช้ชี้แนะนโยบาย

พิมพ์พันธ์ เตชะคุปต์(2546: 191) ได้ให้ความหมายว่า การประเมินผลการเรียนรู้หมายถึง การรวบรวมข้อมูลทั้งเชิงปริมาณ และคุณภาพจากกระบวนการทำงาน การปฏิบัติงาน และผลผลิตที่ได้จากกระบวนการเรียนรู้เพื่อการตีค่า

สมนึก ภัททิยธนี (2546 :4) ได้ให้ความหมายว่า การประเมินผลการเรียนรู้เป็นการผสมผสานระหว่าง การวัดผลการเรียนรู้ การประเมินผลการเรียนรู้ และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยพยายามลดบทบาทของการสอบ และเปลี่ยนหลักการประเมินผลเพื่อการตัดสินได้-ตก หรือผ่าน-ไม่ผ่าน เป็นการประเมินผลรู้เพื่อการพัฒนาและปรับปรุงแก้ไข จึงสรุปได้ว่าใน

กระบวนการเรียนการสอน การประเมินผลการเรียนรู้ หมายถึง การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ โดยพิจารณาพัฒนาการของนักเรียน เน้นการเรียนรู้จากสภาพจริง ไม่ได้มุ่งเปรียบเทียบกับพัฒนาการของนักเรียนคนอื่นๆ หรือการตัดสินได้ - ตก

ชวลิต ชูกำพอง(2550: 19) ได้ให้ความหมายว่า การประเมินผลการเรียนรู้เป็นคำที่ใช้ในการประเมินผลการเรียนรู้แนวใหม่ โดยมีความหมายว่า กระบวนการรวบรวมข้อมูลสารสนเทศอย่างเป็นระบบ สำหรับใช้ในการตัดสินใจเกี่ยวกับนักเรียน ทั้งด้านความรู้ความเข้าใจ ทักษะการปฏิบัติ และเจตคติ

Madaus (1992:5) ได้ให้ความหมายว่า การประเมินผลการเรียนรู้คือกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลและแปลผลข้อมูล ในด้านความรู้ ความเข้าใจ ความสามารถ และเจตคติของนักเรียนเป็นรายบุคคล ตลอดจนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยอาศัยวิธีการและเครื่องมือที่หลากหลายในการวัดและการประเมินผล รวมทั้งนำผลที่ได้จากการวัดและประเมินผลการเรียนรู้มาใช้ในการ ปรับปรุง แก้ไข หรือพัฒนา วิธีการเรียนของนักเรียน และ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูอีกด้วย

Harlen (1994:4) ได้ให้ความหมายว่า การประเมินผลการเรียนรู้ คือกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูล และการแปลผลของข้อมูลอย่างมีกฎเกณฑ์ที่ชัดเจน และเชื่อถือได้ในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

Popham(2005:7)ได้ให้ความหมายว่า การประเมินผลการเรียนรู้คือ กระบวนการเก็บรวบรวมและการแปลผลข้อมูลสารสนเทศของนักเรียน โดยใช้เครื่องมือและวิธีการที่หลากหลายมาใช้ในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ เช่น พอดโฟลิโอ การประเมินตนเอง การประเมินจากผลงาน นอกเหนือจากการใช้แบบสอบถามประเภทต่างๆเป็นหลัก โดยข้อมูลที่ได้จากการประเมินผลการเรียนรู้ที่มีความหลากหลาย สามารถนำมาใช้พัฒนาและปรับปรุงการเรียนของนักเรียนให้บรรลุจุดประสงค์ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน รวมทั้งครูผู้สอนนำผลมาปรับปรุงและพัฒนาจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับศักยภาพของนักเรียนได้อีกด้วย

Payne (2006:5) ได้ให้ความหมายว่า การประเมินผลการเรียนรู้ คือ วิธีการประเมินผลของครูผู้สอน เพื่อให้ได้ด้านความรู้ ความเข้าใจ ทักษะการปฏิบัติ และเจตคติ ของนักเรียน

จากความหมายของการประเมินผลการเรียนรู้ที่นักการศึกษาได้ให้ความหมาย สรุปได้ว่าการประเมินผลการเรียนรู้ หมายถึง กระบวนการเก็บรวบรวมและแปลผลข้อมูลสารสนเทศของ

นักเรียนที่ได้ โดยใช้เครื่องมือและวิธีการที่หลากหลายมาใช้ เพื่อนำมาใช้พัฒนาและปรับปรุงการเรียนของนักเรียน

2. แนวปฏิบัติการประเมินผลการเรียนรู้

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดแนวปฏิบัติการประเมินผลการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ ซึ่งกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ได้ยึดปฏิบัติเป็นแนวทางที่กำหนด รวมทั้งมีการประยุกต์ใช้แนวทางที่นักการศึกษาได้เสนอเพิ่มเติมอีกด้วย โดยครูสังคมศึกษาคควรแนวปฏิบัติการประเมินผลการเรียนรู้ ซึ่งสามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้ (กรมวิชาการ, 2545: 16 -23; ศิริชัย กาญจนวาศี, 2543:61-65 ; ญัฐสุภรณ์ หลาวทอง, 2548:11)

2.1. การประเมินผลก่อนการเรียน

การประเมินผลก่อนการเรียน เป็นหน้าที่ของครูผู้สอนในแต่ละวิชา รวมทั้งครูสังคมศึกษา โดยการประเมินผลก่อนการเรียนใช้ในการหาสารสนเทศเบื้องต้นของนักเรียน เพื่อนำไปจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับพื้นฐานของนักเรียน ซึ่งการประเมินนี้จะไม่นำไปใช้ตัดสินผลการเรียน โดยการประเมินผลก่อนการเรียนควรประกอบด้วย

1.) การวัดและประเมินความพร้อมก่อนเริ่มต้นการสอน เป็นการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ เพื่อหาว่านักเรียนมีทักษะและความสามารถพื้นฐานที่จำเป็นเพียงพอหรือไม่ต่อการเรียนรู้วิชานั้นๆ โดยเครื่องมือที่ใช้วัดอาจเป็นแบบสอบความพร้อม (Readiness Test) แบบสอบก่อนเรียน การสังเกต การสัมภาษณ์ การสอบถามครูประจำชั้นเดิมหรือผู้ที่เคยสอนนักเรียนกลุ่มนั้นมาแล้ว เป็นต้น สารสนเทศที่ได้จากการวัดและประเมินผลความพร้อมก่อนเริ่มต้นการสอนนี้จะประโยชน์ในการกำหนดจุดประสงค์ของการสอน วางแผนกิจกรรมการเรียนการสอน และใช้ในการตัดสินใจว่านักเรียนมีความพร้อมหรือไม่ ถ้านักเรียนมีความพร้อมก็สามารถเริ่มทำการสอนได้เลย แต่ถ้ายังไม่พร้อมผู้สอนจะได้จัดประสบการณ์ทำให้นักเรียนเกิดความพร้อมก่อนดำเนินการสอนตามที่วางแผนไว้

2.) การประเมินความรอบรู้ในเรื่องที่จะเรียนก่อนการเรียนเป็นการประเมินนักเรียนในเรื่องที่จะทำการสอน เพื่อตรวจสอบว่านักเรียนมีความรู้และทักษะในเรื่องที่จะเรียนมากน้อยเพียงไร และนำไปเป็นข้อมูลเบื้องต้นของนักเรียนแต่ละคนว่าเริ่มต้นเรียนเรื่องนั้นๆ เพื่อนำไปเปรียบเทียบกับผลการเรียนภายหลังการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนตามแผนการเรียนรู้แล้ว ซึ่ง

แสดงพัฒนาการหรือเกิดการเรียนรู้เพิ่มขึ้นหรือไม่เพียงพอ เพื่อจะทำให้ทราบถึงศักยภาพในการเรียนรู้ของนักเรียนแต่ละคน

2.2. การประเมินระหว่างเรียน

การประเมินระหว่างเรียนเป็นการประเมินที่มุ่งตรวจสอบพัฒนาการของนักเรียนว่าบรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ครูได้วางแผนไว้หรือไม่ เพื่อนำสารสนเทศที่ได้จากการประเมินมาใช้ในการปรับปรุงแก้ไข ข้อบกพร่องต่างๆของนักเรียน พร้อมทั้งส่งเสริมและพัฒนาให้นักเรียนให้มีความรู้ ความสามารถได้สูงสุดตามศักยภาพ โดยแบ่งได้เป็น 2 ประเภทได้แก่

1.) การประเมินผลความก้าวหน้าในการเรียนรู้ เป็นการประเมินผลระหว่างเรียนการสอน หรือ การประเมินผลหลังจากจบการเรียนการสอนในแต่ละบทเรียนหรือ หน่วยการเรียนรู้ เพื่อตรวจสอบว่านักเรียนมีความรู้ ความสามารถ หรือทักษะตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ในแต่ละหน่วยการสอนหรือไม่ รวมทั้งแสดงการพัฒนาการและความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของนักเรียน และเป็นการให้ข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับประสิทธิภาพการสอน ความคลาดเคลื่อนของการเรียนรู้ที่เกิดขึ้น ทั้งนี้เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขและจัดการเรียนซ่อมเสริม

2.) การประเมินผลเพื่อวินิจฉัย เป็นการประเมินเพื่อวินิจฉัยสาเหตุของปัญหาการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เช่น ปัญหาเกี่ยวกับนักเรียน สิ่งแวดล้อม เนื้อหาวิชาผู้สอน เป็นต้น เพื่อทำการปรับปรุงแก้ไขปัญหาได้ถูกต้อง

2.3. การประเมินเพื่อสรุปผลเรียน

การประเมินเพื่อสรุปผลการเรียนเป็นการประเมินเพื่อตรวจสอบความสำเร็จของนักเรียนเมื่อผ่านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในช่วงเวลาหนึ่ง หรือสิ้นสุดการเรียนรายวิชาปลายปี/ปลายภาค ประกอบด้วย

1.) การประเมินหลังเรียน

การประเมินหลังเรียนเป็นการประเมินในเรื่องที่ได้เรียนจบแล้วเพื่อตรวจสอบว่านักเรียนเกิดการเรียนรู้ตามผลการเรียนที่คาดหวังหรือไม่ เมื่อนำไปเปรียบเทียบกับผลการประเมินก่อนเรียนว่านักเรียนเกิดพัฒนาการขึ้นมากน้อยเพียงไร ทำให้สามารถประเมินได้ว่านักเรียนมีศักยภาพในการเรียนรู้เพียงไร และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่จัดขึ้นมีประสิทธิภาพในการ

พัฒนานักเรียนเพียงไร โดยข้อมูลที่ได้จากการประเมินภายหลังการเรียน สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ดังนี้

- 1.1.) ปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องนักเรียนให้บรรลุผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง หรือ จุดประสงค์ของการเรียน
- 1.2.) ปรับปรุงแก้ไขวิธีการเรียนของนักเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
- 1.3.) ปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียน

นอกจากนี้การประเมินหลังเรียนสามารถนำไปเปรียบเทียบกับประเมินก่อนเรียน เพื่อตรวจสอบพัฒนาการของนักเรียนสำหรับการวิจัยในชั้นเรียน ซึ่งควรใช้วิธีการและเครื่องมือในการประเมินชุดเดียวกันหรือคู่ขนานกัน

2.) การประเมินผลการเรียนปลายปี/ปลายภาค

การประเมินผลการเรียนปลายปี/ปลายภาคเป็นการประเมินผลเพื่อตรวจสอบผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนในการเรียนรายวิชาต่างๆ ตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปี สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 , ปีที่ 4-6 และมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 และผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายภาค สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 การประเมินผลนั้นนอกจากจะมีจุดประสงค์เพื่อการสรุปตัดสินความสำเร็จของนักเรียนในการเรียนสาระการเรียนรู้รายปี/รายภาคเป็นสำคัญแล้ว ยังใช้เป็นข้อมูลสำหรับปรับปรุงแก้ไข ข้อบกพร่องนักเรียนที่ไม่ผ่านการประเมินผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของรายวิชา ให้เกิดพัฒนาการ และมีผลการเรียนตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวังอย่างครบถ้วนสมบูรณ์ด้วย

การประเมินผลการเรียนปลายปี/ปลายภาค สามารถใช้วิธีการและเครื่องมือการประเมินได้อย่างหลากหลาย ให้สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง เนื้อหาสาระ กิจกรรมและช่วงเวลาในการประเมิน อย่างไรก็ตามเพื่อให้การประเมินผลการเรียนดังกล่าวมีส่วนที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์และสนับสนุนการเรียนการสอน จึงให้นำผลการประเมินผลระหว่างเรียนไปใช้เป็นข้อมูลในการประเมินผลการเรียนปลายปี / ปลายภาค โดยสัดส่วนการประเมินผลระหว่างเรียนมากกว่าการประเมินผลปลายภาคเรียนหรือปลายปี

3. ขั้นตอนการประเมินผลการเรียนรู้

การประเมินผลการเรียนรู้ให้เกิดประสิทธิภาพ ครูสังคมนศึกษาคควรมีพื้นฐานความรู้และทักษะการปฏิบัติในการประเมินผลการเรียนรู้ โดยครูควรเริ่มต้นจากการตอบคำถามหลัก 4 คำถาม ซึ่งเป็นแนวคิดพื้นฐานที่สำคัญของการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน การตอบคำถามทั้ง 4 ข้อจะนำไปสู่ขั้นตอนการประเมินผลการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

3.1 แนวคิดพื้นฐานในการประเมินผลการเรียนรู้

ครูสังคมนศึกษาคควรมีพื้นฐานในการประเมินผลการเรียนรู้ โดยการตอบคำถามพื้นฐาน 4 ข้อ เพื่อกำหนดกรอบและทิศทางในการประเมินผลการเรียนรู้ ดังนี้

(ศิริชัย กาญจนวาสี ,2546:59)

1. การประเมินผลการเรียนรู้ทำไม

ครูผู้ประเมินต้องเริ่มต้นตอบคำถามให้ได้ว่า ข้อมูลหรือสารสนเทศที่ได้จากการประเมินผลการเรียนรู้สามารถใช้ประโยชน์อะไรได้บ้าง ซึ่งประโยชน์ของการประเมินผลการเรียนรู้สามารถแบ่งตามประเภทของการประเมินผลการเรียนรู้ได้ดังนี้

1.1 การประเมินผลการเรียนรู้ก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

1.2 การประเมินผลการเรียนรู้ระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

1.3 การประเมินผลการเรียนรู้หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

2.การประเมินผลการเรียนรู้อะไร

ครูผู้ประเมินจะต้องตอบคำถามให้ได้ว่า จะต้องการประเมินผลการเรียนรู้ข้อมูลด้านใดจากนักเรียน ซึ่งครูผู้ประเมินควรคำนึงถึงประเภทของการเรียนรู้ต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับนักเรียน เช่น

2.1 การเรียนรู้ทางด้านสติปัญญา เกี่ยวกับ ความรู้ ความจำ ความคิด การปัญหาต่างๆ

2.2 การเรียนรู้ทางด้านอารมณ์และความรู้สึก เช่น ความสนใจ ทัศนคติ เป็นต้น

2.3 การเรียนรู้ทางด้านทักษะและการปฏิบัติ เช่น ความสามารถในการปฏิบัติงาน การมีทักษะในงานต่างๆ

3.การประเมินผลการเรียนรู้อย่างไร

ครูผู้ประเมินจะต้องตอบคำถามให้ได้ว่า จะต้องใช้เครื่องมือชนิดใด ถึงจะมีความเหมาะสมสอดคล้องกับสิ่งที่ประเมิน ซึ่งควรพิจารณาในประเด็นต่อไปนี้

3.1ลักษณะของข้อมูลที่ต้องการ เช่น ข้อมูลเชิงปริมาณ หรือเชิงคุณภาพ

3.2ลักษณะของกลุ่มตัวอย่างในการประเมินผลการเรียนรู้ เช่น จำนวน และความสามารถของกลุ่มตัวอย่าง

3.3ระยะเวลาในการประเมินผลการเรียนรู้ เช่น การมีเวลาที่จำกัด ควรใช้แบบสอบถามมากกว่าเครื่องมือแบบอื่นๆ เป็นต้น

4.ตัดสินผลด้วยวิธีใด ครูผู้ประเมินจะต้องตอบคำถามให้ได้ว่า จะต้องตัดสินการประเมินผลการเรียนรู้โดยพิจารณาจากคุณลักษณะใด ใช้เกณฑ์อย่างไรในการประเมินผลการเรียนรู้ ซึ่งควรพิจารณาในประเด็น ต่อไปนี้

4.1การตัดสินอิงกลุ่ม เพื่อพิจารณาตัดสินผลการเรียน

4.2การตัดสินอิงเกณฑ์ เพื่อพิจารณาผลการเรียนรู้ ใช้ในการพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอน เป็นต้น

การตอบคำถามทั้ง 4 ข้อจะช่วยให้ครูผู้สอนสามารถกำหนดทิศทางและกรอบการประเมินผลการเรียนรู้ให้ดำเนินการไปอย่างเป็นระบบ เพื่อทำให้เกิดการประเมินผลการเรียนรู้ อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

3.2 ขั้นตอนการประเมินผลการเรียนรู้

เมื่อครูผู้สอนสามารถกำหนดทิศทางและกรอบการประเมินผลการเรียนรู้จากแนวคิดพื้นฐานของการประเมินผลการเรียนรู้ โดยการตอบคำถามทั้ง 4 ข้อ คือ วัดและประเมินทำไม วัดและประเมินอะไร วัดและประเมินอย่างไร และตัดสินผลด้วยวิธีใด ได้แล้ว จะนำไปสู่ขั้นตอนการประเมินผลการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งแบ่งได้เป็น 5 ขั้นตอนสำคัญดังต่อไปนี้

(ศิริชัย กาญจนวาสี, 2546:59 ; ศิริเดช สุชีวะ, 2546:57 ; ญัฐภรณ์ หลาวทอง, 2548:8 ; ดวงมล ไตรวิจิตรคุณ, 2544:18)

1. กำหนดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมของการเรียนรู้ในด้านที่จะมุ่งวัด การกำหนดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมนี้ต้องกำหนดให้ชัดเจนล่วงหน้า ตั้งแต่แนวคิดพื้นฐานในการประเมินผลการเรียนรู้ซึ่งเป็นการระบุสิ่งที่ต้องการให้นักเรียนสามารถทำได้จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ชัดเจนและครอบคลุมเป็นเครื่องชี้ทิศทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการประเมินผล คุณลักษณะที่มุ่งวัดบางอย่าง ซึ่งมีความเป็นนามธรรม เช่น ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ ดังนั้นครูผู้สอนควรที่จะกำหนดนิยามเชิงปฏิบัติการ (Operational Definition) ของคุณลักษณะดังกล่าวก่อน แล้วจึงกำหนดออกมาเป็นจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่บ่งชี้คุณลักษณะนั้นๆ อีกทีหนึ่ง

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ เงื่อนไข พฤติกรรมที่คาดหวัง และเกณฑ์

(1.) เงื่อนไข/สถานการณ์ (Conditions) เป็นการบรรยายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกภายใต้สถานการณ์ สภาพการณ์ บริบท คำสั่ง เครื่องมืออุปกรณ์ ขั้นตอนต่างๆ ซึ่งนักเรียนจะได้รับเบื้องต้นก่อนการแสดงพฤติกรรม โดยต้องสัมพันธ์กับผลลัพธ์ของการเรียนรู้ เงื่อนไขมักจะต้องมีคำว่า ถ้า...แล้ว เมื่อกำหนด...ให้แล้ว หลังจาก...แล้ว เมื่อ...แล้ว เป็นต้น เช่น เมื่อนักเรียนเรียนเรื่องการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของโลกแล้ว

(2.) พฤติกรรมที่คาดหวัง (Behavioral Verb) ใช้ระบุการกระทำพฤติกรรมอย่างเห็นได้ชัด และวัดได้เป็นตัวเลข เมื่อได้รับเงื่อนไขที่กำหนดไว้ ตัวอย่างคำที่ใช้ระบุพฤติกรรมคาดหวังได้แก่ เขียน อ่าน บอก ระบุชื่อ ระบุตำแหน่ง ระบุรายการ ลำดับรายการ อธิบาย แปลผล แก้ปัญหา ยกตัวอย่าง สาธิต วาด จัดประเภท จำแนก จำลอง สร้าง ตีค่า ประเมิน ฯลฯ เช่น นักเรียนสามารถระบุสาเหตุการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของโลกได้

(3.) เกณฑ์ (Criteria) เป็นข้อความที่ระดับถึงระดับคุณภาพของการแสดงพฤติกรรมที่คาดหวังของนักเรียน โดยปกติเกณฑ์ขั้นต่ำ (Minimum Criteria) การกำหนดเกณฑ์อาจจะระบุได้เป็น ค่าตัวเลข คำร้อยละ เพื่อกำหนดคุณภาพของพฤติกรรม ว่า ผ่าน หรือไม่ผ่าน สำเร็จ หรือไม่สำเร็จ มีระดับความสำเร็จเพียงไร เช่น อย่างน้อย 6 ข้อในจำนวน 10 ข้อ อย่างน้อยร้อยละ 75 ถูกต้องทั้งหมด เป็นต้น

ภายหลังจากนำองค์ประกอบทั้ง 3 ส่วน ของจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมมาเขียนรวมกัน มีลักษณะดังนี้ เมื่อนักเรียนเรียนเรื่องการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของโลกแล้วนักเรียนสามารถระบุสาเหตุการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของโลกได้ อย่างน้อย 6 ข้อ

ดังนั้นการเขียนจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ดีเป็นหัวใจสำคัญของการเขียนแผนการสอน หากจุดประสงค์มีความคลุมเครือและเป็นพฤติกรรมแฝง ที่ไม่สามารถสังเกตชัดเจน จะทำให้การประเมินผลการเรียนรู้ทำได้ยากตามไปด้วย

2. กำหนดวิธีการวัดผลและการเลือก/สร้างเครื่องมือวัดผล วิธีการและเครื่องมือมีที่มา 3 แนวทาง ได้แก่ การใช้เครื่องมือมาตรฐานที่มีอยู่แล้ว การดัดแปลงเครื่องมือที่มีผู้สร้างไว้แล้ว หรือการสร้างเครื่องมือเองทั้งหมด ครูผู้สอนสามารถจัดหาเครื่องมือได้ทั้ง 3 แนวทางตามความเหมาะสมขึ้นอยู่กับครูผู้สอนต้องมั่นใจได้ในคุณภาพของเครื่องมือชนิดนั้น หากครูผู้สอนจะสร้างเครื่องมือเอง ควรจะได้ศึกษาตัวอย่างของเครื่องมือที่เคยมีผู้สร้างไว้ก่อน และใช้ความพิถีพิถันในการดัดแปลง หรือสร้างเครื่องมือให้เหมาะสมกับกลุ่มนักเรียนเพื่อให้สะท้อนความสามารถที่แท้จริงของนักเรียนให้มากที่สุด

ตัวอย่างของเครื่องมือวัดแต่ละด้าน มีดังนี้

- (1.) เครื่องมือวัดความรู้ เช่น แบบทดสอบชนิดต่างๆ เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินจากโครงงาน/ผลงาน/แฟ้มผลงาน การสัมภาษณ์
- (2.) เครื่องมือวัดความรู้ลึก เช่น แบบวัดเจตคติ แบบสอบถาม แบบสังเกตพฤติกรรม แบบการสนทนา การสัมภาษณ์ เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินจากโครงงาน/ผลงาน/แฟ้มผลงาน
- (3.) เครื่องมือวัดทักษะ เช่น แบบทดสอบภาคปฏิบัติ การทดสอบสมรรถนะ การทดสอบทักษะ ความคล่องแคล่ว เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินจากโครงงาน/ผลงาน/แฟ้มผลงาน

3. การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ในกรณีที่มีการดัดแปลงหรือสร้างเครื่องมือใหม่ ครูผู้สอนต้องตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือด้วยเสมอ ซึ่งควรได้มีการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของโครงสร้างของเครื่องมือและความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามหรือพฤติกรรมที่มุ่งสังเกตกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่วัด หลังจากที่ได้ใช้เครื่องมือในการวัดไปแล้ว ครูผู้สอนควรใช้ผลการตอบของนักเรียนมาตรวจสอบความ

เที่ยงและความตรงเชิงเกณฑ์สัมพัทธ์ หรือความตรงเชิงโครงสร้างของเครื่องมืออีกครั้งหนึ่ง รวมทั้งการวิเคราะห์คุณภาพรายข้อ (Item Analysis) เพื่อปรับปรุงเครื่องมือที่จะใช้ในคราวต่อไป และนำไปสู่การสร้างคลังข้อสอบ (Item Bank) ที่มีคุณภาพในที่สุด

4. การประเมิน หรือ การตัดสินค่าจากผลการวัด ในการประเมินหรือตัดสินค่าจากผลการวัด ครูผู้สอนต้องเลือกเกณฑ์ที่เหมาะสมกับเครื่องมือและจุดประสงค์ในการประเมินผลการเรียนรู้ที่กำหนดไว้แต่แรก เครื่องมือมาตรฐานส่วนใหญ่จะมีเกณฑ์ในการตัดสินผลมาให้อยู่แล้ว ผู้สอนสามารถตัดสินผลจากเกณฑ์ดังกล่าวได้

5. รายงานผลและนำผลไปใช้ในการพัฒนาปรับปรุงการเรียนรู้ เป็นการให้ผลป้อนกลับหลังจากที่ทำการประเมินผลการเรียนรู้ที่เสร็จสิ้นแล้วแล้ว ครูผู้สอนจะต้องให้ผลป้อนกลับแก่นักเรียนโดยเร็วที่สุด (Immediate Feedback) เพื่อนักเรียนเกิดการเรียนรู้และปรับปรุงตัวได้ดีกว่าการให้ผลป้อนกลับที่ล่าช้า ทั้งนี้การให้ผลป้อนกลับที่จะเกิดประโยชน์แก่นักเรียนที่สุดนั้น ผลป้อนกลับควรจะต้องมีความชัดเจนและเฉพาะเจาะจงสำหรับนักเรียนแต่ละคน

การรายงานผลการประเมินผลการเรียนรู้มีจุดมุ่งหมายหลักคือการพัฒนาให้นักเรียนให้มีความรู้ ความสามารถ คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมอันพึงประสงค์ ประกอบด้วยบุคคลากรหลายฝ่ายมาร่วมมือประสานงานกันพัฒนาเรียนทั้งทางตรงและทางอ้อม บุคคลเหล่านั้นจำเป็นต้องได้รับการรายงานผลการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการดำเนินงาน จึงจะสามารถทำการพัฒนาให้นักเรียนให้บรรลุจุดประสงค์ได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ ตัวอย่างบุคคลที่ควรได้รับการรายงานผลการประเมินผลการเรียนรู้ เช่น นักเรียนนำข้อมูลที่ได้จากการประเมินผลการเรียนรู้ไปใช้ประโยชน์ ดังนี้ (กรมวิชาการ, 2545:43-46)

- 1.) เพื่อแจ้งให้นักเรียนและผู้เกี่ยวข้องได้ทราบความก้าวหน้า และผลการเรียนรู้ของนักเรียน
- 2.) เพื่อให้นักเรียนและผู้เกี่ยวข้องใช้เป็นข้อมูลสำหรับปรับปรุง แก้ไข ส่งเสริม และพัฒนาการเรียนของนักเรียนให้ประสบความสำเร็จ
- 3.) เพื่อให้นักเรียน และผู้เกี่ยวข้องใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนการเรียนกำหนดแนวทางการศึกษา และการเลือกอาชีพ

4.) เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้อง ใช้สำหรับดำเนินการออกเอกสาร หลักฐานการศึกษา ตรวจสอบ และรับรองผลการเรียน หรือวุฒิทางการศึกษา

ข้อมูลที่ใช้ในการรายงานผลการประเมินผลการเรียนรู้ควรประกอบไปด้วย ผลการเรียนรู้ ความสามารถ พฤติกรรมการเรียน ความประพฤติ และผลงานในการเรียนของนักเรียน เป็นข้อมูลสำหรับการรายงานให้มีส่วนร่วมกับการใช้ข้อมูลระดับชั้นเรียน ได้แก่ นักเรียน ครู พ่อแม่ และผู้ปกครองได้รับทราบความก้าวหน้า ความสำเร็จในการเรียนของนักเรียนสำหรับนำไปใช้ในการวางแผนกำหนดจุดประสงค์ และวิธีการในการพัฒนานักเรียน ให้บรรลุจุดประสงค์ในการศึกษาของนักเรียนตามบทบาทหน้าที่ของแต่ละฝ่าย

4.วิธีการประเมินผลการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม มุ่งพัฒนาให้นักเรียนเกิด ทักษะ กระบวนการ คุณธรรม และค่านิยมที่ดีงาม โดยเน้นให้นักเรียนเป็นผู้ลงมือปฏิบัติ ในการแสวงหาความรู้ พร้อมจัดทำโครงการ ซึ่งให้นักเรียนเป็นผู้ผลิตผลงานชิ้นนั้นด้วยตนเอง รวมทั้งมีการทำงานกลุ่ม และการจัดทำแฟ้มสะสมผลงานด้วย ดังนั้นการประเมินผล การเรียนรู้จึงต้องเน้นการประเมินตามสภาพจริง อันเป็นการประเมินผลการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการ ค้นหาความสามารถที่แท้จริงของนักเรียน รวมทั้งสามารถประเมินคุณลักษณะพึงประสงค์ที่ เกิดขึ้นของนักเรียนได้ อันเป็นแนวทางที่พัฒนานักเรียนได้อย่างเต็มศักยภาพ ดังนั้นการ ประเมินผลการเรียนรู้จึงต้องใช้วิธีการที่หลากหลายและสอดคล้องเหมาะสมกับสาระการเรียนรู้ และกระบวนการจัดกิจกรรมเรียนรู้ นอกเหนือจากการใช้แบบทดสอบ เช่น การสังเกต การ สัมภาษณ์ การประเมินภาคปฏิบัติ การประเมินแฟ้มสะสมผลงาน โดยมีรายละเอียดของ เครื่องมือแต่ละชนิดดังนี้

4.1. การสังเกต

การสังเกตเป็นวิธีการที่ช่วยให้ครูผู้สอนเก็บรวบรวมข้อมูลต่างๆของนักเรียนในการจัด กิจกรรมการเรียนรู้แต่ละครั้ง โดยการสังเกตช่วยให้เห็นพฤติกรรมของนักเรียนเป็นรายบุคคล และความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่ม ซึ่งสะท้อนความสามารถในด้านทักษะ ความรู้ ความรู้สึกล คุณลักษณะ จุดอ่อน จุดแข็ง และความสนใจของนักเรียน ตลอดจนมองเห็นพัฒนาการของ นักเรียนได้อย่างชัดเจนด้วย (กรมวิชาการ, 2539:26)

ความหมายของการสังเกต

บุญเรือง ขจรศิลป์ (2533: 14) ได้ให้ความหมายของการสังเกตว่าเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลที่เปิดโอกาสให้ผู้รวบรวมข้อมูลสัมผัสกับความเป็นจริง และสิ่งที่ต้องการรวบรวมด้วยตนเอง ทำให้มีโอกาสจะรวบรวมข้อมูลได้ตามสภาพความเป็นจริงได้มาก และสามารถจะรวบรวมรายละเอียดของข้อมูลเชิงลึกได้

พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2538: 28) ได้ให้ความหมายของการสังเกตไว้ว่า การสังเกตเป็นเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลที่ต้องอาศัยประสาทสัมผัสหลายอย่าง โดยเฉพาะอย่างยิ่งประสาทสัมผัสทางตาและหูเป็นสำคัญ การสังเกตใช้ได้ดีสำหรับการศึกษาคุณลักษณะและพฤติกรรมของบุคคลรวมถึงปรากฏหรือพิธีการต่างๆ

ลัดดาวัลย์ สืบจิต (2540: 21) ได้ให้ความหมายของการสังเกตไว้ว่า เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ต้องการ โดยอาศัยประสาทสัมผัสทางตาและหู เป็นสำคัญ เพื่อให้ข้อมูลที่ได้ตรงตามสภาพความเป็นจริงทั้งหมด

จากความหมายของการสังเกตที่นักการศึกษาได้ให้ความหมาย สามารถสรุปได้ว่า การสังเกตเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูล ที่ต้องการอาศัยประสาทสัมผัสหลายอย่าง โดยเฉพาะอย่างยิ่งประสาทสัมผัสทางตาและหูเป็นสำคัญ เพื่อให้ได้จะรวบรวมข้อมูลได้ตามสภาพความเป็นจริงได้มาก และสามารถจะรวบรวมรายละเอียดของข้อมูลเชิงลึกได้

ประเภทของการสังเกต

การสังเกตสามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเภท (บุญเรือง ขจรศิลป์, 2533: 46) ดังนี้

(1.) การสังเกตอย่างไม่เป็นทางการ (Informal Observation) เป็นการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน เช่น เมื่อครูผู้สอนจัดกิจกรรมกลุ่มให้สังเกตนักเรียนมีขั้นตอนหรือวิธีการร่วมกิจกรรมหรือมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นอย่างไร โดยไม่ควรทำให้นักเรียนรู้ตัว การสังเกตแบบนี้เป็นทางการสามารถทำได้ตลอดเวลา ซึ่งจะได้ข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนแต่ละคนสามารถทำอะไรได้บ้างและข้อมูลที่ได้จากการสังเกตแบบนี้จะเป็นการแสดงออกอย่างแท้จริง การบันทึกข้อมูลจากการสังเกตควรบันทึกข้อมูลในระยะเวลาที่ใกล้ที่สุดกับการสังเกตเพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีรายละเอียดมากที่สุด อย่างไรก็ตาม ทักษะในการสังเกตของครูที่บันทึกพฤติกรรมของนักเรียนต้องมีความเที่ยงและความตรงในการวินิจฉัยด้วย

(2.)การสังเกตอย่างเป็นทางการ (Formal Observation) เป็นการสังเกตโดยครุมีแบบฟอร์มเตรียมไว้แล้ว เช่น การบันทึกพฤติกรรม (Anecdotal Record) แบบสำรวจรายการ (Checklist) แบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) หรือเตรียมเครื่องมือหรือแบบฟอร์มอื่นๆสำหรับบันทึกข้อมูลจากการสังเกตอย่างเป็นทางการเป็นระบบ

เครื่องมือในการสังเกต

เครื่องมือที่ใช้ประกอบการสังเกตมีดังนี้ (ลัดดาวัลย์ สืบจิต,2540: 80)

(1.)แบบบันทึกพฤติกรรม (Anecdotal Record) เป็นข้อมูลที่สำคัญเกี่ยวกับเหตุการณ์หรือปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นกับนักเรียนในแต่ละวัน การบันทึกข้อมูลอาจจะทำอย่างละเอียดหรือย่อๆก็ได้ โดยปกติควรทำหลังจากเหตุการณ์ได้เกิดขึ้นแล้ว โดยรายงานความจริงที่เกิดขึ้นอย่างสั้นกะทัดรัด รวมทั้งสิ่งที่พูดหรือทำโดยสมาชิกในกลุ่ม การบันทึกพฤติกรรมทำได้โดยบันทึกย่อแล้วขยายให้เต็มภายหลังในแบบบันทึกพฤติกรรม และอาจจะเก็บไว้ในแฟ้มสะสมงานของนักเรียนได้ ข้อมูลที่ได้จะมีคุณค่ากับครูผู้สอนในการอธิบายพฤติกรรมเด็กซึ่งสะท้อนถึงความสามารถ ประสบการณ์ที่ซับซ้อน และสิ่งที่นักเรียนเรียนรู้ได้ โดย Meisels และ Steel (1991อ้างอิงใน ลัดดาวัลย์ สืบจิต,2540: 80) เสนอว่าการบันทึกพฤติกรรมของนักเรียนควรทำอย่างน้อย 1 ครั้ง ต่อ สัปดาห์ การสังเกตอย่างชำนาญและบันทึกการสังเกตทันทีหลังจากเกิดเหตุการณ์ทันทีจะทำให้ได้ข้อมูลมากและมีความแม่นยำสูง

(2.)แบบสำรวจรายการ(Checklist) เป็นเครื่องมือที่ใช้ได้รวดเร็วกว่าการบันทึกพฤติกรรม โดยแบบสำรวจรายการจะช่วยในการบันทึกแบบเป็นทางการ ซึ่งแบบสำรวจรายการจะพิจารณาที่การเจริญเติบโต พัฒนาการ หรือจุดประสงค์การเรียนรู้ รวมทั้งองค์ประกอบต่างๆของหลักสูตรด้วย โดยการสังเกตซ้ำหลายครั้ง องค์ประกอบของแบบสำรวจรายการได้แก่ คุณลักษณะ ทักษะ ความสนใจ และพฤติกรรมที่มุ่งหวังตามมาตรฐานของหลักสูตรและผล การเรียนรู้ในแต่ละระดับหรือความคิดรวบยอด แบบสำรวจรายการสามารถใช้ได้ทั้งการประเมินการแสดงออก กระบวนการและผลผลิตของนักเรียน (กรมวิชาการ,2539:68)

(3.)แบบประมาณค่า (Rating Scale) เป็นเครื่องมืออีกอย่างหนึ่งที่ใช้ในการบันทึกการสังเกตอย่างเป็นทางการ ซึ่งต้องการให้ผู้สังเกตพิจารณาความรู้ ทักษะ ความรู้สึก และคุณลักษณะในขอบเขตที่จะสังเกต แบบประมาณค่าจะมีลักษณะเป็นตัวเลขหรือระดับคุณภาพ ซึ่งจะต้องมีการบรรยายระดับคุณภาพที่จะประมาณค่าด้วยเพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกันระหว่างผู้สังเกตแต่ละคน และเป็นการลดความลำเอียงในการสังเกตลงด้วย

ในการเลือกใช้เครื่องมือในการสังเกตประเภทใดนั้น ต้องขึ้นอยู่กับจุดประสงค์และความต้องการของการวิจัยของผู้สังเกต

4.2. การสัมภาษณ์

การสัมภาษณ์ เป็นการสนทนาซักถามพูดคุยเพื่อค้นหาข้อมูลที่ไม่อาจพบเห็นอย่างชัดเจน ในสิ่งที่นักเรียนประพฤติปฏิบัติในการทำงานโครงการ/โครงงาน การทำงานกลุ่ม กิจวัตรประจำวัน ผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์อาจเป็นตัวนักเรียนเอง เพื่อนร่วมงาน รวมทั้งผู้ปกครองนักเรียนด้วย (ถนอมธรรมาภรณ์ หลาวทอง, 2548: 68 ; พิเชิต ฤทธิ์จำรูญ, 2545: 75-77)

ประเภทของการสัมภาษณ์

การสัมภาษณ์แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

1) การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Or Standardized Interview) เป็นการสัมภาษณ์ที่ใช้แบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นไว้แล้วเป็นแนวทางในการถาม กล่าวคือ ผู้สัมภาษณ์จะใช้ถามตามแบบสัมภาษณ์กับผู้ให้สัมภาษณ์เหมือนกันหมดทุกคน การสัมภาษณ์แบบนี้มีลักษณะไม่มีความยืดหยุ่น แต่มีข้อดีคือจัดหมวดหมู่ข้อมูลได้ง่ายและสะดวกในการวิเคราะห์ การสัมภาษณ์วิธีนี้อาจกระทำเป็นรายบุคคล หรือกลุ่มย่อยๆ ก็ได้ เหมาะสำหรับผู้สัมภาษณ์ที่ยังไม่มีความชำนาญในการสัมภาษณ์

2) การสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (Unstructured Or Unstandardized Interview) เป็นการสัมภาษณ์ที่ไม่ใช้แบบสัมภาษณ์ กำหนดเพียงแนวหัวข้อการสัมภาษณ์กว้างๆ ผู้สัมภาษณ์จะตั้งคำถามเองในแต่ละหัวข้อ ไม่จำเป็นต้องใช้คำถามที่เหมือนกันหมดกับผู้ให้สัมภาษณ์ทุกคน และมีอิสระในการดัดแปลงคำถามให้เหมาะสมกับสถานการณ์ ผู้ให้สัมภาษณ์ตอบได้โดยอิสระ การสัมภาษณ์ลักษณะนี้ผู้สัมภาษณ์จะต้องมีความชำนาญในการสัมภาษณ์มาก

หลักและวิธีการสัมภาษณ์

หลักและวิธีการสัมภาษณ์มีแนวปฏิบัติ ดังนี้

1) ก่อนการสัมภาษณ์ ผู้สัมภาษณ์จะต้องแนะนำตัวเอง บอกจุดมุ่งหมายของการสัมภาษณ์ ประโยชน์ที่จะได้รับ และแจ้งว่าจะเปิดเผยข้อมูลในลักษณะส่วนตัว รวมทั้งหากมีการบันทึกเทปต้องขออนุญาตผู้ให้สัมภาษณ์ก่อน และเพื่อเป็นการสร้างบรรยากาศให้เกิดความ

ร่วมมือ ก่อนเริ่มสัมภาษณ์ควรใช้เวลาสักเล็กน้อยสนทนาเรื่องที่ทำให้สัมภาษณ์สนใจทั่วไป ก่อนดำเนินการสัมภาษณ์ในเรื่องที่ต้องการ

2) ระหว่างการสัมภาษณ์ มีสิ่งสมควรคำนึงถึง ดังนี้

- (1) ถามทีละคำถาม ด้วยคำถามที่เข้าใจง่าย ชัดเจน ฟังแล้วสามารถตอบ ได้ได้ทันที ไม่ต้องแปลความหมายอีกครั้ง หากผู้ให้สัมภาษณ์ไม่เข้าใจ คำถามก็อธิบายคำถามหรือตั้งคำถามใหม่
- (2) ไม่ควรชี้แนะคำตอบ ไม่ควรเร่งรัดคำตอบจากผู้ให้สัมภาษณ์
- (3) ไม่วิจารณ์คำตอบ หรือพูดในลักษณะสั่งสอนผู้ให้สัมภาษณ์
- (4) ใช้ไหวพริบสังเกตท่าทางของผู้ให้สัมภาษณ์ด้วยว่า เต็มใจ หรือลำบากใจ ที่จะตอบตามความจริงหรือไม่ เช่น บางเรื่องรู้สึกว่าเป็นเรื่องส่วนตัวที่ รู้สึกละเอียดเป็นปมด้อย พูดไปแล้วจะเป็นการเสียประโยชน์ หรือเป็น เรื่องที่รู้สึกว่าคุณตรวจสอบหรือลองภูมิ ผู้สัมภาษณ์จะต้องระวังอย่าให้ เกิดความรู้สึกดังกล่าวเพราะจะทำให้ได้ข้อมูลที่บิดเบือนไปจากความเป็นจริงได้
- (5) กรณีที่ยังไม่ได้คำตอบที่ชัดเจนเมื่อจบการสัมภาษณ์แล้วอาจย้อนมาถาม ใหม่ในเชิงทบทวนว่าคำถามนี้ ตอบแบบนี้ใช่หรือไม่
- (6) กล่าวขอบคุณผู้ให้สัมภาษณ์เมื่อสัมภาษณ์เสร็จแล้ว

3) หลังการสัมภาษณ์ มีสิ่งสมควรคำนึงถึงดังนี้

- (1) ต้องจดบันทึกทันทีหลังสัมภาษณ์เสร็จแล้วเพื่อกันลืม
- (2) ควรบันทึกเฉพาะเนื้อหาสาระจากการสัมภาษณ์เท่านั้น ไม่ต้องใส่ความคิดเห็นของผู้สัมภาษณ์ลงไปด้วย
- (3) คำถามใดถ้าไม่ได้คำตอบ ผู้สัมภาษณ์ควรจะบันทึกเหตุผลไว้ด้วย
- (4) ตรวจสอบความสมบูรณ์ของการจดบันทึกในแบบสัมภาษณ์ก่อนการ วิเคราะห์

4.3.การประเมินจากการปฏิบัติ

การประเมินจากการปฏิบัติ เป็นวิธีการประเมินงานหรือกิจกรรมที่ครูผู้สอนมอบหมายให้นักเรียนปฏิบัติ เพื่อให้ได้ข้อมูลหรือสารสนเทศเกี่ยวกับ การเรียนรู้ของนักเรียน ซึ่งนงลักษณ์ วิรัชชัย (2545:96) กล่าวว่า การประเมินจากการปฏิบัติ คือการประเมินที่นักเรียนต้องลงมือทำงาน โดยใช้ความเข้าใจลึกซึ้งและความคิดระดับสูง มากกว่าใช้ความรู้ความจำเพียงอย่างเดียว และต้องมีผลงานปรากฏให้เห็น เพื่อสามารถประเมินได้ตามเกณฑ์ที่ครูผู้สอนและนักเรียนได้ร่วมกันกำหนดไว้ในตอนต้น การประเมินจากการปฏิบัติเน้นความสำคัญของพัฒนาการ และทักษะการคิดระดับสูง เช่นเดียวกับ สุวิมล ว่องวานิช (2547:71) ได้กล่าวว่า การประเมินจากการปฏิบัติ คือการทดสอบความสามารถในการทำงานของนักเรียนภายใต้สถานการณ์และเงื่อนไขที่สอดคล้องกับสภาพจริงมากที่สุด การประเมินจากการปฏิบัติสามารถประเมินได้ 3 ลักษณะ คือ ประเมินกระบวนการ ประเมินผลผลิต และประเมินทั้งกระบวนการและผลผลิต ลักษณะของการประเมินจากการปฏิบัติ คือ การกำหนดจุดประสงค์ของการวัดอย่างชัดเจน มีการกำหนดวิธีการทำงาน กำหนดความสำเร็จของงาน มีคำสั่งควบคุมสถานการณ์ในการปฏิบัติงาน มีเกณฑ์การให้คะแนนที่ชัดเจน และมีการประเมินพฤติกรรมขั้นสุดท้ายของการปฏิบัติ

การประเมินจากการปฏิบัติครูผู้สอนต้องเตรียมการในสิ่งสำคัญ 2 ประการ คือ

- 1.) ภาระงาน หรือกิจกรรมที่จะให้นักเรียนปฏิบัติ(Tasks)
- 2.) เกณฑ์การให้คะแนน (Rubrics)

วิธีการประเมินจากการปฏิบัติแบ่งตามลักษณะงาน ดังนี้

- (1.)ภาระงานหรือกิจกรรมที่ครูผู้สอนกำหนดให้นักเรียนทำเป็นรายบุคคลหรือรายกลุ่มจะประเมินวิธีการทำงานตามขั้นตอนและผลงานของนักเรียน
- (2.)ภาระงานหรือกิจกรรมที่นักเรียนปฏิบัติเป็นปกติในชีวิตประจำวัน จะประเมินด้วยวิธีการสังเกต จุดบันทึกเหตุการณ์เกี่ยวกับนักเรียน
- (3.)การสาธิต ได้แก่ การให้นักเรียนแสดงหรือปฏิบัติกิจกรรมตามที่กำหนด เช่น การใช้เครื่องมือปฏิบัติงาน การทำกายบริหาร การเล่นดนตรี จะประเมินวิธีการและขั้นตอนในการสาธิตของนักเรียนด้วยวิธีการสังเกต

(4.)การทำโครงการ การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดให้ครูผู้สอนต้องมอบหมายให้นักเรียนได้ปฏิบัติโครงการอย่างน้อย 1 โครงการ ในทุกช่วงชั้น ดังนั้นครูผู้สอนจึงต้องกำหนดภาระงานในลักษณะของโครงการให้นักเรียนปฏิบัติในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งใน 4 รูปแบบต่อไปนี้ 1) โครงการสำรวจ 2)โครงการสิ่งประดิษฐ์ 3)โครงการแก้ปัญหาหรือการทดลองศึกษาค้นคว้า และ 4) โครงการอาชีพ การประเมินผลโครงการ ควรประเมินออกเป็น 3ระยะ คือ

- 1) ระยะก่อนทำโครงการ โดยประเมินความพร้อมการเตรียมการและความเป็นไปได้ในการปฏิบัติงาน
- 2) ระยะทำโครงการ โดยประเมินการปฏิบัติจริงตามแผนวิธีการและขั้นตอนที่กำหนดไว้ และการปรับปรุงระหว่างปฏิบัติ
- 3) ระยะสิ้นสุดการทำโครงการ โดยประเมินผลงานและวิธีการนำเสนอผลการดำเนินโครงการ

การประเมินจากการปฏิบัติ ครูผู้สอนต้องเตรียมมอบหมายงานหรือกิจกรรมให้นักเรียนปฏิบัติเพื่อให้ได้สารสนเทศว่านักเรียนเกิดการเรียนรู้มากน้อยเพียงใด ซึ่งผู้สอนต้องเตรียมการในสิ่งสำคัญ 3 ประการ (สุวิมล ว่องวานิช ,2547: 48) ดังนี้

1)สิ่งที่มุ่งวัดจากการปฏิบัติ จะประเมินสิ่งต่อไปนี้

1.1)การประเมินผลผลิต ผลผลิต หมายถึง งานที่เป็นผลจากการแสดงหรือการกระทำของนักเรียน วิธีการประเมินอาจทำได้หลายลักษณะ เช่น พิจารณาจากคุณภาพงาน รูปลักษณะของงาน และการตรวจสอบว่างานเป็นไปตามข้อกำหนดที่ตั้งไว้หรือไม่

1.2)การประเมินกระบวนการ กระบวนการ หมายถึง วิธีการที่นักเรียนใช้ดำเนินการเพื่อให้ได้ผลผลิต หรืออาจจะเป็นงานส่วนหนึ่งซึ่งไม่ใช่ผลผลิต การประเมินกระบวนการค่อนข้างทำได้ยาก เพราะธรรมชาติของการประเมินค่อนข้างยุ่งยากและไม่เป็นปรนัย การประเมินส่วนใหญ่จะใช้การสังเกตมุ่งดูที่คุณภาพ หรือประสิทธิภาพของกระบวนการเลือกจะประเมินสิ่งใด ต้องพิจารณาว่า สาระสำคัญของทักษะที่มุ่งฝึกนักเรียนอยู่ที่ใด หากอยู่ที่กระบวนการก็ประเมินกระบวนการ เช่น การประเมินความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการทำงาน แต่ถ้าผลผลิตสำคัญกว่าวิธีการที่นำมาซึ่งผลผลิต ก็ให้ประเมินที่ผลผลิต ถ้าทั้งกระบวนการและผลผลิตสำคัญพอกัน ก็ให้ประเมินทั้งสองอย่าง

2) การประเมินจากการปฏิบัติ ครูผู้สอนสามารถค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติของนักเรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย ซึ่งสามารถจำแนกออกเป็นด้านหลักๆได้ ดังนี้ การสืบค้น การสังเกต การวิเคราะห์ และการทดสอบ

3) เทคนิคและวิธีการประเมิน ทำได้หลายวิธีด้วยเครื่องมือที่หลากหลายประเภท ผู้สอนอาจประเมินได้หลายวิธี เช่น การประเมินรายบุคคล การประเมินกลุ่ม การประเมินตนเองและเพื่อน

ในการประเมินการปฏิบัติงานดังกล่าวมาข้างต้น ผู้สอนจำเป็นต้องสร้างเครื่องมือเพื่อใช้ประกอบการประเมินการปฏิบัติ เช่น แบบวัดภาคปฏิบัติ แบบสังเกตพฤติกรรม แบบตรวจสอบรายการ เกณฑ์การให้คะแนน (Rubrics) เป็นต้น

4.4. การประเมินแฟ้มสะสมงาน

การประเมินแฟ้มสะสมงาน เป็นวิธีการประเมินที่ช่วยส่งเสริมให้การประเมินตามสภาพจริงมีความสมบูรณ์สะท้อนศักยภาพที่แท้จริงของนักเรียนมากขึ้น โดยการให้นักเรียนได้เก็บรวบรวม ผลงานจากการปฏิบัติจริง ทั้งในชั้นเรียนหรือในชีวิตจริงที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ตามสาระการเรียนรู้ต่างๆ มาจัดแสดงอย่างเป็นระบบ โดยมีจุดประสงค์เพื่อสะท้อน ความพยายาม เจตคติ แรงจูงใจ พัฒนาการ และความสัมฤทธิ์ผล จากการเรียนรู้ของนักเรียน การวางแผน ดำเนินงาน การประเมินด้วยแฟ้มผลงานที่สมบูรณ์จะช่วยครูผู้สอนให้สามารถประเมินจากแฟ้มสะสมงานแทนการประเมินจากการปฏิบัติจริงได้

ความหมายของแฟ้มสะสมงาน

แฟ้มสะสมงานหมายถึง สิ่งที่บรรจุหลักฐาน หรือผลงานที่แสดงถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสามารถ เจตคติ ทักษะ ความพยายาม ความก้าวหน้า และพัฒนาการที่แท้จริงของนักเรียนด้านใดด้านหนึ่งหรือหลายๆด้าน โดยใช้วิธีการเก็บรวบรวมอย่างมีจุดมุ่งหมาย และมีระบบ มีจุดมุ่งหมายในการเลือกงาน เกณฑ์การประเมินผล และสะท้อนความคิดในกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียนอันเป็นหนทางให้นักเรียนรู้จักคิดและเพิ่มพูนความสามารถในการเรียนรู้ต่อไป (กมลวรรณ ตั้งธนกานนท์, 2547: 26)

ประเภทของแฟ้มสะสมงาน

แฟ้มสะสมงานในบริบทห้องเรียนเป็นการเก็บรวบรวมผลงานของนักเรียนซึ่งเป็นหลักฐานที่แสดงความรอบรู้ ทักษะต่างๆ ความรู้และทัศนคติ ผลงานของนักเรียนแต่ละคนในแฟ้ม

สะสมงานจึงถือเป็นสิ่งประดิษฐ์ในบริบทห้องเรียนนั้น ซึ่งสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท (กมลวรรณ ตังธนากานนท์, 2547:110) ดังนี้

1. แฟ้มสะสมงานที่เน้นกระบวนการ (Process Oriented Portfolios)

แฟ้มสะสมงานประเภทนี้แสดงเรื่องราวที่เกี่ยวกับพัฒนาการ หรือการเจริญเติบโตของนักเรียน เนื้อหาในแฟ้มสะสมงานจะแสดงถึงกระบวนการเรียนรู้ และการสร้างสรรค์ ตลอดจนแบบร่างงาน การสะท้อนกระบวนการการเผชิญกับอุปสรรคต่างๆในการทำงานด้วย แฟ้มสะสมงานประเภทนี้จะบรรจุผลงานนักเรียนตั้งแต่เริ่มต้น ระหว่างและสิ้นสุดการทำงาน

2. แฟ้มสะสมงานที่เน้นผลผลิต (Product Oriented Portfolios)

แฟ้มสะสมงานประเภทนี้เป็นการรวบรวมผลงานของนักเรียน โดยพิจารณาเลือกผลงานที่ดีที่สุด จุดประสงค์ของการใช้แฟ้มสะสมงานประเภทนี้ คือการสะท้อนถึงคุณภาพและความสำเร็จมากกว่าสะท้อนถึงกระบวนการซึ่งทำให้บรรลุผลสำเร็จ ในการจัดทำแฟ้มสะสมงานประเภทนี้ นักเรียนจะต้องเก็บสะสมงานตั้งแต่ต้นจนจบ และเมื่อถึงเวลานักเรียนจะต้องเลือกสิ่งที่นักเรียนถือว่าเป็นตัวแทนของงานที่มีคุณภาพมากที่สุด

การประเมินโดยใช้แฟ้มสะสมงาน เป็นการประเมินที่สามารถทำได้ทั้งประเมินผลย่อย (Formative) เพื่อพัฒนานักเรียนและประเมินได้ทั้งผลรวม (Summative) ได้ด้วย ลักษณะของการประเมินผลที่สำคัญของแฟ้มสะสมงาน ผลงานควรมีลักษณะดังนี้ (โครงการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ อ่างถึงใน สมนึก นนทิจันทร์, 2544:45)

1. มีงานและเกณฑ์การประเมินที่ชัดเจน

2. นักเรียนได้แสดงความรู้สึก(Reflect) ของตนต่อผลงาน

3. นักเรียนสามารถถ่ายโยงการเรียนรู้ไปสู่สภาพชีวิตจริง

4. เป็นการประเมินเพื่อปรับปรุงผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน

5. นักเรียนได้บูรณาการความรู้ที่มีอยู่ในการสร้างผลงานต่างๆ

6. เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับโรงเรียน นักเรียนกับครู และครูกับผู้ปกครอง ตลอดจนเกี่ยวข้องกับนักเรียนที่ปฏิสัมพันธ์เชิงบวก ไม่สร้างความขัดแย้งให้เกิดการแข่งขัน

7. นักเรียนต้องใช้ความสามารถระดับสูงในการคิด เช่น การวิเคราะห์หรือการสังเคราะห์ ความรู้ต่างๆ

8. เน้นคุณภาพผลงานที่นักเรียนสร้างขึ้น

9. ประเมินความสามารถหลายๆด้านของนักเรียน

10. เน้นงานที่มีความหมายต่อตัวนักเรียน

เกณฑ์ในการให้คะแนนผลงาน

เกณฑ์ในการให้คะแนนผลงานของนักเรียนที่นิยมนำมาใช้กับการประเมินแฟ้มสะสมงาน นั้น นิยมเรียกกันว่า “รูบริก (Rubric)” ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1.) ความหมายของรูบริก

รูบริก คือ เครื่องมือที่ใช้ในการให้คะแนนซึ่งแจกแจงรายละเอียดเป็นเกณฑ์ประเมินชิ้นงาน และคุณภาพของชิ้นงานในแต่ละเกณฑ์ ซึ่งอาจแบ่งเป็นยอดเยี่ยมจนถึงไม่ดี (สมศักดิ์ ภาวิภาดาวรรณ, 2544: 42)

2.) จุดประสงค์ของการใช้รูบริก

จุดประสงค์ของการใช้รูบริกมีดังนี้ (สมศักดิ์ ภาวิภาดาวรรณ, 2544: 43)

(1.) การใช้รูบริกจะช่วยให้ผู้สอน และนักเรียนเข้าใจได้ตรงกันว่างานที่มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับ หรือได้มาตรฐานเป็นอย่างไร

(2.) การใช้รูบริกก่อให้เกิดความเที่ยงตรงในการประเมินผลงานต่างๆ ซึ่งเป็นการแก้ไขจุดอ่อนของการประเมินแฟ้มสะสมงาน ซึ่งเป็นวิธีการหนึ่งของการประเมินตามสภาพจริง

(3.) การใช้รูบริกจะทำให้นักเรียนได้ทราบขอบเขตของสิ่งที่ผู้สอนจะประเมินทั้งการประเมินกระบวนการ การปฏิบัติงาน และผลการปฏิบัติงาน

3.) คุณลักษณะของรูบริก

รูบริกที่ดี จะมีลักษณะดังนี้ (สมศักดิ์ ภาวิภาดาวรรณ, 2544: 44)

(1.) ประกอบด้วยมาตรฐานที่เป็นไปได้ในการให้คะแนนผลงานหรือสิ่งที
ประเมิน โดยมีลักษณะเป็นระดับของคะแนนที่ลดหลั่นกันตามคุณภาพของงานหรือสิ่งทีประเมิน

(2.) ในแต่ละระดับคุณภาพจะมีคำอธิบายคุณลักษณะที่บ่งชี้ถึงคุณภาพที่
ควรจะมี เพื่อให้เกิดความเที่ยงในการประเมินผลงาน หรือสิ่งทีประเมิน และทำให้ไม่เกิดการ
ลำเอียงในการประเมินด้วย

(3.) สามารถใช้ในการประเมินเป็นช่วงเวลายาวได้ กล่าวคือ ฐบรค
สามารถใช้วัดและประเมินผลสัมฤทธิ์ ความก้าวหน้า และพัฒนาการของการเปลี่ยนแปลงได้
เป็นช่วงยาว

4.) ประเภทของฐบรค

ฐบรคสามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ ดังนี้

(1.) ฐบรคแบบองค์รวมหรือภาพรวม (Holistic Scoring Rubric) มี
ลักษณะเป็นเกณฑ์การให้คะแนนชิ้นงานโดยพิจารณาภาพรวมหรือองค์รวมของชิ้นงานว่าชิ้นงาน
นั้นมีลักษณะอย่างไรบ้าง ฐบรคประเภทนี้จะบรรยายคุณภาพโดยรวมของชิ้นงานลดหลั่นตาม
ระดับคุณภาพตั้งแต่สูงสุดจนถึงต่ำสุด

(2.) ฐบรคแบบแยกมิติหรือแยกองค์ประกอบ (Analytic Scoring Rubric)
มีลักษณะเป็นเกณฑ์การให้คะแนนชิ้นงานโดยพิจารณาคุณภาพของชิ้นงานเป็นรายองค์ประกอบ
หรือรายมิติ ฐบรคประเภทนี้จะบรรยายคุณภาพของชิ้นงานเป็นรายองค์ประกอบลดหลั่นตาม
ระดับคุณภาพตั้งแต่สูงสุดถึงต่ำสุด และถ้าองค์ประกอบหรือมิติที่พิจารณามีน้ำหนักไม่เท่ากันก็
สามารถกำหนดน้ำหนักไม่เท่ากันในเกณฑ์เหล่านั้นได้ตามความเหมาะสมและเป็นที่ยอมรับของ
ผู้เกี่ยวข้อง ฐบรคประเภทนี้เหมาะที่จะใช้กับการประเมินแฟ้มสะสมงานที่ต้องการปรับปรุงและ
พัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน เพื่อที่จะได้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อการพัฒนาของนักเรียนต่อไป

5.) การสร้างฐบรค

ขั้นตอนในการสร้างฐบรคมีดังนี้ (สมศักดิ์ ภูวิภาดาพรรณ, 2544: 44 ; ชัยพฤกษ์ เสรีรัตน์
และคณะ 2540:101)

(1.) กำหนดเนื้อหา มโนทัศน์ หรือจุดประสงค์ที่ต้องการประเมิน ซึ่ง
อาจจะกำหนดเป็นมิติต่างๆของสิ่งทีประเมินหรือลักษณะเด่นของจุดประสงค์การเรียนรู้ก็ได้

(2.) ระบุประเภทของเกณฑ์ที่ใช้ในการประเมิน

(3.) ระบุรายการพฤติกรรม คุณลักษณะของผลงาน หรือสิ่งบ่งชี้ที่แสดงถึงการบรรลุถึงจุดประสงค์การเรียนรู้หรือมิติที่ต้องการประเมิน

(4.) คัดเลือกรายการพฤติกรรม คุณลักษณะของผลงาน หรือสิ่งบ่งชี้ที่สำคัญที่สามารถวัดและตัดสินได้ตรงกับจุดประสงค์การเรียนรู้หรือมิติที่ต้องการประเมิน

(5.) นำรายการที่คัดเลือกไว้มากจัดลำดับความสำคัญและกำหนดคุณภาพในแต่ละระดับ

(6.) บรรยายคุณภาพของเกณฑ์การประเมินในแต่ละรายการหรือแต่ละมิติ โดยใช้ภาษาที่ชัดเจน

บทบาทของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการประเมินเพิ่มสะสมงาน

การประเมินผลเพิ่มสะสมงาน มีลักษณะที่เกิดจากการผสมผสานระหว่างการเรียนการสอนและการสร้างความเชื่อมโยงระหว่างบ้านกับโรงเรียน ดังนั้นผู้ที่จะมีส่วนร่วมในการประเมินเพิ่มสะสมงานจึงมาจากทุกส่วนที่เกี่ยวข้อง ซึ่งบทบาทของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการประเมินมีดังนี้ (คณะกรรมการประเมินศึกษาแห่งชาติ, 2540 อ้างถึงใน สมนึก นนธิจันทร์, 2544: 86)

(1.) ครูผู้สอน ครูจะประเมินโดยการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน เก็บรวบรวมผลงานของนักเรียนที่เป็นตัวอย่างผลงาน การบันทึกย่อ และหลักฐานเกี่ยวกับการพัฒนาการด้านต่างๆ การช่วยเหลือนักเรียน ในการพิจารณาเลือกผลงานและอภิปรายกับนักเรียนเกี่ยวกับผลงานของนักเรียน

(2.) นักเรียน จะเป็นผู้เลือกตัวอย่างผลงาน อธิบายคุณค่าของตัวอย่างผลงาน ร่วมอภิปรายกับครูเกี่ยวกับผลงานของตนเอง และนำตัวอย่างผลงานไปให้ผู้ปกครองได้ร่วมประเมินหรือแสดงความคิดเห็นประกอบกันไปด้วย

(3.) ผู้ปกครอง จะมีบทบาทในการให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับผลผลิตของนักเรียน แสดงความรู้สึก ในคำแนะนำ และเยี่ยมห้องเรียน ร่วมชมนิทรรศการผลงานของนักเรียน รวมทั้งเพื่อนๆ ของนักเรียน อันจะเป็นการพัฒนาความคิดในการที่จะเสนอแนะการทำงาน of นักเรียนในครั้งต่อไปด้วย

แนวทางการดำเนินการประเมินแฟ้มสะสมงาน

การประเมินแฟ้มสะสมงานมีแนวทางในการดำเนินงานดังนี้

(1) กำหนดโครงสร้างของแฟ้มสะสมงานจากจุดประสงค์ของแฟ้มสะสมงานว่า ต้องการสะท้อนสิ่งใดเกี่ยวกับความสามารถ และพัฒนาการของนักเรียน ทั้งนี้อาจพิจารณาจากผลการเรียนรู้ที่คาดหวังตามสาระการเรียนรู้ที่สะท้อนได้จากการให้นักเรียนจัดทำแฟ้มสะสมงาน

(2) กำหนดวิธีการเก็บรวบรวมผลงานให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ของแฟ้มสะสมงาน เพื่อให้นักเรียนได้ทำแฟ้มสะสมงาน

(3) กำหนดให้วิธีการประเมินงานเพื่อพัฒนาชิ้นงาน ซึ่งส่งผลถึงการพัฒนานักเรียนให้มีความสามารถสูงสุด ทั้งนี้ครูควรจัดทำเกณฑ์การให้คะแนน (Rubrics) สำหรับให้นักเรียนนำไปใช้เป็นข้อชี้แนะในการพัฒนางาน

(4) ส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือในการพัฒนางาน โดยมีส่วนร่วมในการประเมินจากทุกฝ่าย แล้วนำข้อมูลที่สอดคล้องกันไปเป็นสารสนเทศหลัก ในการให้ข้อมูลป้อนกลับ (Feedback) สำหรับให้นักเรียนใช้ในการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง

(5) จัดให้มีการนำเสนอผลงานที่ได้สะสมไว้ โดยใช้วิธีการที่เหมาะสม ซึ่งผู้สอนและนักเรียนควรวางแผนร่วมกันในการคัดเลือกชิ้นงานที่ดีที่สุด ทั้งนี้การนำเสนอชิ้นงานแต่ละชิ้นควรมีหลักฐานการพัฒนางาน และการประเมินผลงานด้วยตนเอง เกณฑ์การประเมินผลงานประกอบไว้ด้วย ในการใช้วิธีการประเมินโดยแฟ้มสะสมงาน ผู้สอนควรคำนึงด้วยว่าแฟ้มสะสมงานมีหลายประเภท การเลือกใช้แฟ้มสะสมงานประเภทใด ควรคำนึงถึงรูปแบบ และแนวทางในการพัฒนาแฟ้มสะสมงานให้เหมาะสม เพื่อให้แฟ้มสะสมงานช่วยพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนด้วย

ตอนที่3 การประเมินความต้องการจำเป็น

การประเมินความต้องการจำเป็น (Needs Assessment) เป็นการประเมินรูปแบบหนึ่งที่ใช้วิเคราะห์สารสนเทศอย่างเป็นระบบ โดยแสดงให้เห็นถึงความแตกต่าง หรือช่องว่าง (Gap) ระหว่างผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน (Current Results) และผลลัพธ์ที่คาดว่าจะเกิดขึ้น (Desired Results) พร้อมทั้งนำผลที่ได้มาจัดเรียงลำดับความสำคัญของช่องว่างหรือความต้องการจำเป็น (Needs) เพื่อการคัดเลือกความต้องการจำเป็นที่เร่งด่วนเพื่อนำไปแก้ไขปัญหา (Kaufman, 1981 อ้างอิงในสุวิมล ว่องวาณิช ,2550:62)

1.ความหมายของการประเมินความต้องการจำเป็น

ความต้องการจำเป็นตรงกับภาษาอังกฤษว่า”Need” หมายถึงสิ่งที่เป็นประโยชน์ซึ่งขาดแคลนและเป็นที่ต้องการ หรือปรารถนาที่จะได้ สำหรับคำแปลในภาษาไทยสามารถใช้ได้ใช้มีหลายคำ เช่น ความต้องการจำเป็น สิ่งที่ต้องการ สิ่งจำเป็น ความต้องการ เป็นต้น ซึ่งงานวิจัยฉบับนี้ใช้คำว่าความต้องการจำเป็น

ความหมายของความต้องการจำเป็นในมุมมองของนักวิชาการได้จำแนกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

(1) การนิยามความต้องการจำเป็นที่อิงโมเดลความแตกต่าง หมายถึง ความแตกต่างระหว่างสิ่งที่มุ่งหวังกับสิ่งที่เป็นอยู่จริง การให้นิยามในแนวนี้สะท้อนถึงสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นซึ่งหากไม่ได้รับการตอบสนองจะทำให้เกิดสภาวะที่ไม่พึงประสงค์ขึ้น

(2) การนิยามความต้องการจำเป็นที่อิงโมเดลการแก้ไขปัญหา หมายถึงการกำหนดสิ่งที่เป็นประโยชน์ซึ่งจะต้องทำให้เกิดหรือจัดหาเพื่อเสริมให้กับส่วนที่ขาดหายไปให้มีความสมบูรณ์ขึ้น ความต้องการจำเป็นโดยนิยามนี้จึงเป็นตัวสะท้อนถึงการแก้ไขปัญหาในเรื่องนั้น โดยนิยามที่นิยมใช้ส่วนมาก คือ การนิยามในรูปของความแตกต่าง (สุวิมล ว่องวาณิช ,2550: 71-80)

ความหมายของการประเมินความต้องการจำเป็นมีนักการศึกษาได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

Kaufman, Rojas, และMayer (1993 อ้างอิงในสุวิมล ว่องวาณิช,2550:60) ให้ความหมายของการประเมินความต้องการจำเป็นว่า เป็นกระบวนการที่ใช้เพื่อระบุช่องว่างระหว่างผลที่เกิดขึ้นในปัจจุบันกับที่ปรารถนาจะเกิด แล้วจัดลำดับความสำคัญในช่องว่างดังกล่าว

Ronda และ Kusy (1995:4) ให้ความหมายของการประเมินความต้องการจำเป็นว่าเป็น การสำรวจที่เป็นระบบของสิ่งที่มีอยู่กับสิ่งที่ควรจะเป็นเพื่อพัฒนาการปฏิบัติงานเชิงบุคคลและ/หรือ องค์กร

Reviere และคณะ (1996 อ้างอิงในสุวิมล ว่องวาณิช, 2550:62) ให้ความหมายของการ ประเมินความต้องการจำเป็นว่า เป็นกระบวนการที่มีการดำเนินอย่างเป็นระบบสำหรับการ คัดเลือกหรือวิเคราะห์ปัจจัยเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับนโยบายและการดำเนินโครงการทุกขั้นตอน ผลการประเมินใช้ได้เฉพาะกลุ่มประชากร แต่มีความเป็นระบบบนฐานของข้อมูลเชิงประจักษ์และ เน้นที่ผลลัพธ์

Beadle De Palamo และ Luna (1999:25) ให้ความหมายของการประเมินความต้องการ จำเป็นว่าเป็นกระบวนการในการนำข้อมูลมาวิเคราะห์สำหรับการกำหนดสภาพปัจจุบันเพื่อระบุ ความต้องการจำเป็นของบุคคลหรือพื้นที่ที่กำหนด

Mccasline And Tibeziada (2006:22) ให้ความหมายของการประเมินความต้องการ จำเป็นว่าเป็นกระบวนการที่เป็นระบบสำหรับการจัดลำดับความสำคัญและการตัดสินใจที่สัมพันธ์ กับการวางแผน การพัฒนาและการปฏิบัติการในโครงการ การประเมินความต้องการจำเป็นเป็น การกำหนดช่องว่างระหว่างสิ่งที่มีอยู่กับสิ่งที่ควรจะเป็นของผลลัพธ์ของโครงการและการ จัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นนั้น โดยเน้นการตัดสินใจจากการจัดลำดับ ความสำคัญบนพื้นฐานของข้อมูลที่ได้รับจากบุคคลที่น่าจะได้รับผลกระทบของโครงการ

สุวิมล ว่องวาณิช(2550: 76) ให้ความหมายของการประเมินความต้องการจำเป็นว่า เป็น กระบวนการที่เป็นระบบซึ่งใช้เพื่อกำหนดความแตกต่างระหว่างสภาพที่มุ่งหวังกับสภาพที่เป็นอยู่ จริง ส่วนใหญ่จะเน้นที่ความแตกต่างของผลลัพธ์ (Outcome Gaps) จากนั้นมีการจัดเรียงลำดับ ความสำคัญของความแตกต่างนั้น แล้วเลือกความต้องการจำเป็นที่สำคัญมาแก้ไข

2. ขั้นตอนของการประเมินความต้องการจำเป็น

กระบวนการประเมินความต้องการ มีขั้นตอนสำคัญ คือ การกำหนดจุดมุ่งหมายและ คำถามที่ใช้ในการวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น และการกำหนดกรอบการวิจัยประเมิน ความต้องการจำเป็นประกอบด้วย การกำหนดกลุ่มผู้เกี่ยวข้อง ได้แก่ กลุ่มเป้าหมายที่จะได้รับ การพัฒนาผู้เกี่ยวข้องในการกำหนดความต้องการจำเป็น และผู้รับผิดชอบในการทำการ ประเมินความต้องการจำเป็น การกำหนดเทคนิคหรือวิธีการประเมินความต้องการจำเป็น การ เก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ การกำหนดลักษณะข้อมูล เครื่องมือประเมินความต้องการจำเป็น

ลักษณะของผู้ให้ข้อมูล วิธีการเก็บข้อมูล การกำหนดวิธี การวิเคราะห์ข้อมูล การจัดทำ รายงาน และการใช้ผลการประเมิน การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็นมีขั้นตอนการ ดำเนินงานเหมือนขั้นตอนการวิจัยทั่วไป

3. เครื่องมือการประเมินความต้องการจำเป็น

การเก็บรวบรวมข้อมูลความต้องการจำเป็น สามารถใช้เครื่องมือที่มีความหลากหลาย ดังตัวอย่างต่อไปนี้

การสัมภาษณ์ เป็นวิธีการสำรวจความต้องการจำเป็น โดยการเผชิญหน้า ได้ตอบระหว่างผู้สัมภาษณ์ กับผู้ถูกสัมภาษณ์ ทำให้เห็นบุคลิก ท่าทาง ตลอดจนความรู้สึกนึกคิด ของผู้ถูกสัมภาษณ์ ผู้สัมภาษณ์สามารถถามถึงปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงาน ความ คิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน รวมถึงแนวทางการแก้ไขปัญหา ทำให้ทราบถึงความต้องการ จำเป็นในการฝึกอบรมของบุคคลเหล่านั้น เวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล ตลอดจนการใช้คำถาม มีความยืดหยุ่นสูง แต่การสัมภาษณ์ต้องใช้เวลานานและสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายสูงหากต้อง สัมภาษณ์บุคคลเป็นจำนวนมาก ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ยากในการสรุปผลเพราะมาจากบุคคล มีหลากหลายมีความแตกต่างทางความคิด

การสอบถาม เป็นวิธีการสำรวจความต้องการจำเป็นโดยใช้แบบสอบถาม เป็นเครื่องมือนิยมใช้อย่างแพร่หลาย เนื่องจากเป็นวิธีการที่คุ้นเคยและประหยัด สามารถ รวบรวมข้อมูลจากคนจำนวนมากๆได้ การคำนวณค่าทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลทำได้ง่าย ผู้ให้ข้อมูลสามารถแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ เพราะไม่ต้องเผชิญหน้ากับผู้เก็บข้อมูล ลักษณะแบบสอบถามที่ใช้มี 2 ประเภทคือ

1. แบบสอบถามแบบปลายปิด

2. แบบสอบถามแบบปลายเปิด

การสังเกต เป็นวิธีการสำรวจความต้องการจำเป็นที่สามารถให้ข้อมูลที่ เป็น ประโยชน์โดยการสังเกตพฤติกรรมของบุคคล จุดบันทึกพฤติกรรมลงในเครื่องมือที่สร้างขึ้น เช่น แบบวัดความถี่ของการมีส่วนร่วมในกิจกรรม แบบตรวจสอบพฤติกรรมในการทำงาน ลักษณะ ของการสังเกตมี 2 ประเภท คือ

1. การสังเกตแบบกำหนดแนวทางไว้ล่วงหน้า เป็นการสังเกตโดยตรง เพื่อเฝ้าดูว่าสมาชิกขององค์กรแต่ละคนทำงานกันอย่างไร เพื่อที่จะได้รับข้อมูลที่แน่นอนเกี่ยวกับพฤติกรรมการทำงานของบุคคลในช่วงเวลาที่เป็นจริง

2. การสังเกตแบบไม่ได้กำหนดแนวทางไว้ล่วงหน้า เป็นการสังเกตโดยตรงที่กระทำโดยผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับสถาบัน หรือผู้ปฏิบัติงานฝ่ายต่างๆและผู้ปฏิบัติในหน่วยงานอื่นๆ

การค้นคว้าจากเอกสาร เป็นวิธีการสำรวจการพัฒนามนุษยศาสตร์ โดยศึกษาจากรายงานบันทึก เอกสาร และ หลักฐานที่เป็นลายลักษณ์อักษรต่างๆ เช่น นโยบายองค์กร รายงานประจำปี บันทึกที่รายงานการประชุม เป็นต้น เอกสารเหล่านี้จะให้ข้อมูลใน 3 ลักษณะ คือ

1. สิ่งเกี่ยวกับองค์กร ได้แก่ เป้าหมาย วัตถุประสงค์ ภาระหน้าที่ โครงสร้าง นโยบาย แผนงาน ระเบียบปฏิบัติงาน ตลอดจนจำนวนบุคคลากร และทรัพยากรอื่นๆ

2. สิ่งที่เกี่ยวข้องกับบุคคลากร ได้แก่ ปัญหาของผู้ปฏิบัติงานทางด้านการเข้า-ออกงาน การขาดงาน อุบัติเหตุการทำงาน ข้อร้องทุกข์ การพิจารณาความดีความชอบ เป็นต้น

3. สิ่งที่เกี่ยวข้องงานและสายทางเดินของงาน ได้แก่ ตำแหน่งหน้าที่งานเกี่ยวข้องการขึ้น-ลงของผลงาน ค่าใช้ในการผลิต ความสิ้นเปลือง เป็นต้น

การทดสอบ เป็นวิธีเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการวัดความสามารถ ความถนัดของบุคคลากรในองค์กรหรือหน่วยงาน ทำให้ทราบความต้องการจำเป็นที่ขัดแย้งในด้านความรู้ ทักษะ และ ทศนคติ เครื่องมือที่ใช้ในการทดสอบ เช่น แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ แบบทดสอบความถนัด แบบทดสอบบุคลิกภาพ เป็นต้น

ศูนย์วิทยทรัพยากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การเปรียบเทียบเครื่องมือการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการจำเป็น

วิธีการเก็บข้อมูล	สัมภาษณ์	แบบสอบถาม	สังเกต	เอกสาร	แบบทดสอบ
ลักษณะโดยทั่วไป	มีการกำหนดแนวทางของคำถามไว้ล่วงหน้า ใช้การเผชิญหน้าเพื่อมุ่งแสวงหาความจริง	เป็นชุดข้อคำถามเรื่องใดเรื่องหนึ่ง มักถามข้อมูลส่วนตัวกับข้อคำถามที่เกี่ยวข้องกับจุดประสงค์ในการสำรวจ	ใช้การเฝ้าดูการทำงานและพฤติกรรมของบุคคลโดยการจดบันทึก	เป็นการสำรวจโดยศึกษาจากรายงาน เอกสารหรือหลักฐานที่เป็นลายลักษณ์อักษร	เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการใช้แบบทดสอบที่มีคุณภาพ
การสร้างเครื่องมือ	สร้างได้ง่าย	สร้างได้ง่าย	สร้างได้ง่าย	สร้างได้ง่าย	สร้างได้ยาก
คุณภาพของข้อมูล	ได้ข้อมูลที่ลึกซึ้ง	ข้อมูลขาดความลึกซึ้ง	ได้ข้อมูลที่เป็นจริงหากไม่ทำให้ผู้ถูกสังเกตรู้ตัว	มีความน่าเชื่อถือแต่อาจได้ข้อมูลที่ครอบคลุม	วัดเฉพาะเรื่องได้แน่นอน
การวิเคราะห์ข้อมูล	รวบรวมข้อมูลและสรุปผลยาก	คำนวณสถิติและเปรียบเทียบได้ง่าย	ทำให้เป็นระบบได้ยาก	มีปัญหาเกี่ยวกับการตีความ	คำนวณสถิติและเปรียบเทียบได้ง่าย
ค่าใช้จ่าย	ค่าใช้จ่ายสูง	ค่าใช้จ่ายต่ำ	ค่าใช้จ่ายสูง	ค่าใช้จ่ายต่ำ	ค่าใช้จ่ายสูงในการจัดทำ

วิธีการเก็บข้อมูล	สัมภาษณ์	แบบสอบถาม	สังเกต	เอกสาร	แบบทดสอบ
เวลาที่ใช้ในการเก็บข้อมูล	ใช้เวลามาก	ใช้เวลาน้อย	ใช้เวลามาก	ขึ้นอยู่กับแหล่งเอกสาร	ใช้เวลาไม่นานแต่ต้องได้รับความร่วมมือสูง
ความลำเอียง	เกิดความลำเอียงได้	ไม่มีอคติจากผู้วิจัย	อาจเกิดความลำเอียงจากผู้สังเกตได้	ไม่มีอคติจากผู้วิจัย	ไม่มีอคติจากผู้วิจัย

4. วิธีวัดความต้องการจำเป็น

การวัดความต้องการจำเป็นมักจะทำเป็น 2 แบบ คือ

1.) แบบทำการวัด 2 ส่วนคือ ระดับของสภาพที่พึงประสงค์กับระดับของสภาพที่เกิดขึ้นจริงโดยให้บุคคลที่ถูกวัด (เจ้าของความต้องการจำเป็น) แสดงความรู้สึกต่อระดับของสภาพตามข้อความต่างๆ ทั้ง 2 ส่วน แล้วนำทั้งสองส่วนนี้มาหาผลต่างของสภาพดังกล่าว

2.) แบบทำการวัดเพียงส่วนเดียวโดยไม่จำเป็นต้องแยกวัด 2 ส่วนเหมือนวิธีแรก ซึ่งวัดโดยการให้ผู้ตอบที่เป็นเจ้าของความต้องการจำเป็นระบุปัญหาที่เกิดขึ้น อาจจะให้วิธีการถามตรงๆ ว่า “หน่วยงานหรือองค์กรท่านมีปัญหในเรื่องใด” หรือ “ท่านมีความต้องการให้แก้ไขปัญหในเรื่องใด” (สุวิมล ว่องวาณิช, 2542:66) ซึ่งคำตอบที่ได้คือความต้องการจำเป็น สำหรับในงานวิจัยนี้เป็นการประเมินความต้องการจำเป็นซึ่งใช้ตัวบ่งชี้ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมาใช้เป็นกรอบในการสร้างเครื่องมือวัดความต้องการจำเป็น ดังนั้นการประเมินความต้องการจำเป็นในงานวิจัยนี้จึงเป็นการวัดความต้องการจำเป็นที่อิงคุณลักษณะตามตัวบ่งชี้ ซึ่งการที่จะสามารถสร้างเครื่องมือวัดคุณลักษณะใดๆ นั้น ผู้วัดจะต้องมีความเข้าใจที่ชัดเจนในสิ่งที่มุ่งวัดและรู้ว่าควรวัดสิ่งนั้นอย่างไร สำหรับความเข้าใจในสิ่งที่มุ่งวัดนั้น จำเป็นต้องอาศัยแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับคุณลักษณะของสิ่งที่มุ่งวัด เพื่อเชื่อมโยงมโนทัศน์ของสิ่งนั้นให้เป็นข้อมูล หลักฐานที่เป็นรูปธรรม ส่วนการที่จะมีความเข้าใจที่ชัดเจนว่าควรวัด

สิ่งใดนั้นจะต้องพิจารณาว่าควรใช้เครื่องมืออะไร รูปแบบคำถามชนิดใดจึงจะสอดคล้องกับคุณลักษณะที่มุ่งวัดและเหมาะสมกับผู้ให้ข้อมูล (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2542:58) ในการวัดและประเมินตัวบ่งชี้ที่ สุวิมล ว่องวาณิช (2543:96) ได้เสนอแนะไว้ว่าการเลือกวิธีการวัดใดๆ ควรเลือกใช้ตามความเหมาะสมกับสภาพเงื่อนไขดังนี้

- (1) การใช้แบบทดสอบกับตัวบ่งชี้ที่เป็นความรู้และความเข้าใจ
- (2) การใช้แบบวัดทางจิตวิทยากับตัวบ่งชี้ที่เป็นนามธรรม หรือคุณลักษณะภายในที่มองไม่เห็น
- (3) การใช้วิธีการสังเกตพฤติกรรมกับตัวบ่งชี้ที่มีพฤติกรรมให้สามารถสังเกตเห็นได้
- (4) การสำรวจด้วยแบบสอบถามหรือการสัมภาษณ์กับตัวบ่งชี้ที่สะท้อนความรู้สึกหรือความคิดเห็น
- (5) การใช้ข้อมูลที่มีอยู่หรือร่องรอยหลักฐานที่ปรากฏ

อย่างไรก็ตามในการเลือกใช้เทคนิคและเครื่องมือในการประเมินความต้องการจำเป็นนั้น ควรให้เหมาะสมกับสิ่งที่มุ่งวัด และคำนึงถึงจุดมุ่งหมายที่มุ่งวัดในรูปแบบของการประเมินความต้องการจำเป็น การนำวิธีการประเมินไปใช้ไม่มีวิธีใดที่ดีที่สุดควรเลือกใช้ให้เหมาะสมกับงาน (Witkin, 1994 อ้างถึงใน ปานจันทร์ โททอง, 2542:74) ในการประเมินความต้องการจำเป็นนั้น Damarest (1984 อ้างถึงใน สุวิมล ว่องวาณิช, 2550:85) ได้เสนอแนะว่าควรใช้วิธีการประเมินหลาย ๆ วิธีผสมผสานกัน ทั้งนี้เพราะข้อมูลที่ได้จากหลายๆแหล่งจะทำให้ผู้ประเมินสามารถเข้าใจเรื่องราวและอภิปรายผลได้ดียิ่งขึ้น

5.การจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น

ในการประเมินความต้องการจำเป็น การจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นมีความสำคัญ และเป็นส่วนที่ทำให้การประเมินความต้องการจำเป็นมีความสมบูรณ์ การจัดลำดับความสำคัญจะช่วยให้ผู้ประเมินความต้องการจำเป็น หรือปัญหาที่แท้จริงที่ควรได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วนก่อนปัญหาอื่น ซึ่งวิธีที่ใช้จัดเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นนั้นมีหลายวิธีด้วยกัน ผู้ประเมินจะต้องเลือกใช้และดำเนินการด้วยความระมัดระวังภายในระยะเวลาและทรัพยากรที่จำกัด (Bosin, 1992 อ้างถึงใน ปิยมภรณ์ โชคอวยชัย, 2540:78) ในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นโดยใช้สูตร Modified Priority Needs Index (PNI_{Modified}) ซึ่งสูตรนี้ นางลักษณ วิรัชชัย และสุวิมล ว่องวาณิช ได้ปรับปรุงจาก

วิธี Priority Needs Index (PNI) โดยการหาค่าผลต่างระหว่างสภาพที่คาดหวัง (I) กับสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบัน (D) ด้วยค่าสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบัน (D) โดยใช้หลักการกำหนดความต้องการจำเป็นจากระดับของสภาพที่เป็นจริง เพื่อให้เป็นคะแนนมาตรฐาน (สุวิมล ว่องวาณิช, 2542:81; คมศร วงษ์รักษา, 2540:49) ซึ่งสูตรในการคำนวณมีดังนี้

$$PNI_{\text{Modified}} = (I-D)/D$$

วิธี PNI_{Modified} มีข้อดีและข้อจำกัดดังนี้

ข้อดีของ PNI_{Modified} คือ คำนวณง่ายให้ข้อสรุปที่ดี และเมื่อถ่วงน้ำหนักจะทำให้ได้ความแตกต่างที่ชัดเจนขึ้น

ข้อจำกัดของ PNI_{Modified} คือ ข้อตกลงเบื้องต้นเป็น Interval Scale ที่ไม่ค่อยเหมาะสมและเป็นการพิจารณาแยกกันระหว่างสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันกับสภาพที่คาดหวัง ผลต่างที่มีค่าเท่ากันในระดับต่ำกับระดับสูงยากในการจัดเรียงลำดับ (คมศร วงษ์รักษา, 2540:45)

ตอนที่ 4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ

1.1. การประเมินผลการเรียนรู้ของครูสังคมนตรีศึกษา

ผู้วิจัยพบว่างานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินผลการเรียนรู้ของครูสังคมนตรีศึกษา ส่วนใหญ่เป็นเพียงประเด็นย่อยในงานวิจัยหลัก จึงไม่ใช่ข้อมูลเชิงลึก โดยส่วนใหญ่เป็นข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและปัญหาโดยทั่วไป ซึ่งสามารถเรียบเรียง และสรุปได้ดังนี้

บุญทวี วิทยาคุณ (2530 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเชิงประเมินการปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการ ประเมินผลการเรียนรู้ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2529 ของครูทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ในโรงเรียนรัฐบาล และโรงเรียนเอกชน พบว่าครูโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนเอกชนมีความรู้เกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนรู้ค่อนข้างต่ำ โดยครูโรงเรียนรัฐบาลมีความสามารถในการปฏิบัติได้ถูกต้องตามหลักมากกว่าครูโรงเรียนเอกชน

เบญจพร พลเสนา (2535: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาพฤติกรรมของครูในการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่1: การวิจัยเฉพาะกรณีในจังหวัดขอนแก่น ซึ่ง

ผู้วิจัยได้เข้าไปสังเกตอย่างมีส่วนร่วมเป็นเวลา 8 เดือนในโรงเรียนที่ศึกษา พบว่า ครูมีการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

1.) การประเมินผลการเรียนรู้เพื่อปรับปรุงการเรียนรู้ วิธีที่ครูนิยมใช้กันมากที่สุดได้แก่ การประเมินผลด้วยการใช้แบบทดสอบ วิธีรองลงมาที่ครูนิยมใช้คือ การสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน จากความสามารถในการปฏิบัติงาน และความสามารถจากการตอบคำถาม

2.) การประเมินผลการเรียนรู้ เพื่อตัดสินผลการเรียนในทุกวิชา เป็นการประเมินด้วยแบบทดสอบทั้งสิ้น พฤติกรรมในการประเมินผลการเรียนรู้ในทุกวิชา เป็นการประเมินด้วยแบบทดสอบทั้งสิ้น

ทิพาพร ศิริจันทร์ (2540:บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาแนวโน้มของหลักสูตรพระพุทธศาสนา ระดับมัธยมศึกษา ตอนต้นในทศวรรษหน้า พบว่า ในด้านการวัดและการประเมินผลการเรียนรู้ในสาระการเรียนรู้ศาสนา ศีลธรรม และจริยธรรม มีจุดประสงค์เพื่อพัฒนาพฤติกรรมของผู้เรียน ความสามารถในการนำไปใช้ได้ถูกต้องเหมาะสม และเจตคติของผู้เรียน ดังนั้นครูจึงต้องใช้วิธีการและเครื่องมือที่หลากหลาย เพื่อให้เหมาะสมกับพฤติกรรมที่ต้องการวัดและประเมินเกณฑ์ที่ใช้ในการ แต่จากงานวิจัยพบว่าเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผลการเรียนรู้คือแบบฝึกหัดและใบงาน ซึ่งสามารถวัดได้เพียงความรู้ความจำเท่านั้น ดังนั้นจึงสามารถสรุปได้ว่าครูผู้สอนไม่สามารถเลือกเครื่องมือได้สอดคล้องกับจุดประสงค์ที่ต้องการวัดในด้านพฤติกรรมของผู้เรียน ความสามารถในการนำไปใช้ได้ถูกต้องเหมาะสม และเจตคติของผู้เรียนได้

นงลักษณ์ วิรัชชัย (2545:บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการประเมินผลการเรียนรู้ในปัจจุบัน พบว่า แม้ว่าหน่วยงานต้นสังกัดได้ดำเนินการให้ความรู้เกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง แต่ครูยังใช้การประเมินผลการเรียนรู้แนวดังกล่าวไม่มากนัก และมีข้อสรุปที่น่าสนใจหลายประการ ได้แก่ ประการแรก ครูประเมินผลการเรียนรู้แยกเป็นคนละส่วนกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนไม่มีส่วนร่วมในการวางแผน และไม่ได้รับรู้ว่าจะมีการประเมินผลการเรียนรู้ตามที่ครูกำหนด ประการที่สอง ครูใช้วิธีการประเมินผลการเรียนรู้ที่หลากหลาย แต่ทุกวิธีการประเมินผลการเรียนรู้โดยครูเป็นหลัก ทำให้ผลการประเมินขาดความตรง ประการที่สาม ครูและโรงเรียนไม่นำผลที่ได้จากการประเมินไปใช้ประโยชน์

กานต์วี บุษยานนท์ (2546: 97) ได้ทำการศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ในโรงเรียนแกนนำ สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร พบว่า ครูสังคมศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่มีความเห็น

ตรงกันว่าการประเมินผลการเรียนรู้ประสบปัญหาอย่างมาก เนื่องจากครูส่วนใหญ่ขาดทักษะในการประเมินผลการเรียนรู้ โดยเฉพาะทักษะในการสร้างแบบวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ซึ่งทำให้ครูจำนวนมากเลือกวิธีการวัดโดยใช้แบบทดสอบ ประเภทข้อสอบปรนัยในการประเมินผลการเรียนรู้เป็นหลัก ดังนั้นการประเมินผลการเรียนรู้จึงให้ความสำคัญในการวัดความรู้ความจำเป็นสำคัญ แต่ก็ได้ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ส่วนการประเมินผลการเรียนรู้ในด้านทักษะการปฏิบัติ และเจตคติ ครูส่วนใหญ่ไม่มีการวัดในส่วนดังกล่าว หรือหากมีการวัดก็ไม่ได้ตรงตามมาตรฐาน และขาดการบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร นอกจากนี้ผู้บริหารสถานศึกษาได้กล่าวถึงสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นว่า ในโรงเรียนส่วนใหญ่ขาดบุคลากรประจำที่มีเชี่ยวชาญเฉพาะด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ เพื่อที่จะคอยให้คำปรึกษาและช่วยเหลือครู

เกศินี ครุณาสวัสดิ์ (2548: 117) ได้ทำการศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนสังคมศึกษาเพื่อพัฒนาจริยธรรมในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่าครูสังคมศึกษาที่สอนในสาระการเรียนรู้ศาสนา ศีลธรรมและจริยธรรม มีปัญหาในด้านการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน คือการสร้างแบบวัดเจตคติด้านการพัฒนาจริยธรรม เนื่องจากเป็นเครื่องมือที่สร้างได้ยากและต้องอาศัยระยะเวลาในการสร้างค่อนข้างนาน จึงทำให้เมื่อสร้างเครื่องมือประเภทดังกล่าวขึ้นจึงขาดประสิทธิภาพในการวัดเจตคติของนักเรียนให้ตรงตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ รวมทั้งเรื่องระยะเวลาในแต่ละปีการศึกษาอาจมีการเปลี่ยนแปลงตามความเหมาะสม เช่น วันหยุดพิเศษ กิจกรรมเพิ่มเติม ทำให้ครูผู้สอนต้องปรับเปลี่ยนการจัดการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ได้เนื้อหาที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด ซึ่งส่งผลต่อการประเมินผลการเรียนรู้ คือ ทำให้ไม่สามารถทำการประเมินผลการเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องและเต็มที่ รวมทั้งครูที่สอนห้องเรียนที่มีนักเรียนจำนวนมาก ทำให้ไม่สามารถสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนได้อย่างทั่วถึง หรือ บันทึกรายละเอียดด้านพฤติกรรมของรายบุคคลได้

จุฑา ธรรมชาติ(2550: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาและวิเคราะห์สภาพการใช้แบบสอบอัตนัยในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ครูสังคมศึกษาใช้แบบสอบอัตนัย ประเภทตอบสั้นมากกว่าการใช้แบบสอบอัตนัย ประเภทตอบยาว โดยครูสังคมศึกษาให้เหตุผลว่า การตรวจแบบสอบอัตนัยประเภทตอบยาวใช้เวลานาน ประกอบกับจำนวนนักเรียนมา จึงไม่สามารถตรวจได้ตามกำหนดเวลา นอกจากนี้ผู้วิจัยพบว่าการสร้างแบบสอบอัตนัย ขาดไม่ครอบคลุมเนื้อหาทั้งหมด และความเป็นมาตรฐานในการสร้าง พร้อมทั้งการตรวจให้คะแนนไม่มีเกณฑ์การประเมินผลการเรียนรู้ที่ชัดเจน

ศรัญญา รัตนศิริ (2550: 134) ได้ทำการศึกษา การวิเคราะห์สภาพการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า ครูสังคมศึกษาคาดความรู้ความเข้าใจในการวางแผนการประเมินผลการเรียนรู้ รวมทั้งเมื่อทำการประเมินผลการเรียนรู้เสร็จสิ้นแล้ว ไม่ได้นำผลที่ได้ไปวิเคราะห์ และนำไปใช้พัฒนานักเรียนและพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนของตนเอง

ปลินทร เพ็ชรฤทธิ์ (2550: 178) ได้ทำการศึกษา สภาพและปัญหาการจัดการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดีให้นักเรียนมัธยมศึกษาของครูสังคมศึกษา พบว่าครูสังคมศึกษามีการประเมินผลการเรียนรู้ควบคู่ไปกับการจัดการเรียนรู้ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการประเมินระหว่างและหลังการจัดการเรียนรู้ โดยใช้วิธีการประเมินผลการเรียนรู้จากการทดสอบ และสังเกตพฤติกรรมการทำงาน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบทดสอบ แบบฝึกหัด และแบบสังเกต โดยครูผู้สอนเป็นผู้ประเมินเพียงผู้เดียว

พรนภา แจ่มดวง(2551:89) ได้ทำการศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนสังคมศึกษาในโครงการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษ กรุงเทพมหานคร พบว่า ด้านสภาพทั่วไปในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ครูสังคมศึกษาเป็นผู้ประเมินหลัก รองลงมา คือการให้นักเรียนประเมินตนเอง โดยครูส่วนใหญ่ใช้การทดสอบ รองลงมาคือประเมินจากแบบฝึกหัดและใบงาน ประเมินพฤติกรรมในห้องเรียน และประเมินจากรายงานหรือโครงการ ด้านปัญหาในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ครูส่วนใหญ่ไม่สามารถประเมินนักเรียนเป็นรายบุคคลได้เนื่องจากนักเรียนมีจำนวนมากเกินไป จึงเน้นการประเมินผลการเรียนรู้เป็นรายกลุ่ม และใช้การทดสอบเป็นการประเมินรายบุคคล

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินผลการเรียนรู้ของครูสังคมศึกษาสามารถสรุปได้ว่า ครูสังคมศึกษาคาดความรู้และทักษะการสร้างเครื่องมือในการประเมินการเรียนรู้ แต่ไม่สามารถระบุเฉพาะปัญหาในด้านใดด้านหนึ่ง หรือปัญหาหลักที่นอกเหนือจากการสร้างเครื่องวัดและประเมินผลการเรียนรู้ได้

ศูนย์วิทยทรัพยากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1.2. การประเมินความต้องการจำเป็น

งานวิจัยภายในประเทศที่เกี่ยวข้องกับการประเมินความต้องการจำเป็นของครู มีดังนี้

อมรรัตน์ คำแดง (2539: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการใช้การวิเคราะห์ฟอลด์ทรีสำหรับการวิเคราะห์สาเหตุในการประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อการพัฒนาประสิทธิภาพการใช้ครู โดยการวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อประยุกต์ใช้การวิเคราะห์แบบฟอลด์ทรีและศึกษาความเหมาะสมจากการประยุกต์ใช้การวิเคราะห์แบบฟอลด์ทรีสำหรับการวิเคราะห์สาเหตุในการประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อการพัฒนาประสิทธิภาพการใช้ครู กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูและผู้บริหารโรงเรียน ในโรงเรียนประถมศึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษา การดำเนินงานมี 2 ขั้นตอน คือ

(1) การประเมินความต้องการจำเป็นใช้กระบวนการประเมินความต้องการจำเป็นแบบสมบูรณ์ได้แก่ การสำรวจความต้องการจำเป็นโดยใช้แบบสอบถาม การจัดเรียงลำดับความสำคัญใช้เทคนิค กระบวนการให้น้ำหนักรายคู่และการสาเหตุของความต้องการจำเป็นโดยใช้การวิเคราะห์แบบฟอลด์ทรี

(2) การศึกษาความเหมาะสมจากการประยุกต์ใช้เทคนิคการวิเคราะห์ฟอลด์ทรี โดยศึกษาความคิดเห็นของผู้ที่มีส่วนร่วมในการใช้เทคนิคและศึกษาระดับความสอดคล้องของสาเหตุโดยการเปรียบเทียบผลที่ได้รับกับผลการสังเคราะห์เอกสารและการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษา

ผลการวิจัยพบว่า การสำรวจความต้องการจำเป็นเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการใช้ครูมีความต้องการจำเป็นทั้งในส่วนของการใช้ครูและผลผลิตที่เกิดกับตัวครู ความต้องการจำเป็นที่มีลำดับความสำคัญสูงสุด คือการนิเทศจากภายนอกมีการดำเนินการอย่างไม่สม่ำเสมอและพบว่าเทคนิคนี้มีความเหมาะสมสำหรับการประยุกต์ใช้เพื่อการวิเคราะห์สาเหตุในทางการศึกษา ปฏิบัติได้ง่าย ผู้มีส่วนร่วมมีความพึงพอใจและสาเหตุที่พบมีความสอดคล้องกับทัศนะของผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษาค่อนข้างมาก แต่มีความสอดคล้องน้อยเมื่อเปรียบเทียบกับผลที่ได้จากการศึกษาเอกสาร

มยุรีย์ เขียวฉ่อน(2541:บทคัดย่อ)ได้ศึกษาเรื่องการประเมินความต้องการจำเป็นด้านทักษะพื้นฐานของครูอนุบาลโดยใช้การวิเคราะห์งาน โดยงานวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อใช้กระบวนการวิเคราะห์งานในการศึกษาทักษะพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับครูอนุบาล วิธีดำเนินการวิจัยใช้การสังเกตการณ์ปฏิบัติงาน และสัมภาษณ์ครูอนุบาลเกี่ยวกับภาระงาน และทักษะพื้นฐานที่ครูอนุบาลคิดว่ามีความจำเป็น จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาใช้ผู้เชี่ยวชาญระดมความคิด

เพื่อใช้ในการวิเคราะห์งาน และวิเคราะห์ด้วยกระบวนการแผนที่มโนทัศน์ (Concept Mapping) เพื่อให้ได้คำอธิบายงานและคุณสมบัติของผู้ปฏิบัติงาน และนำผลการวิเคราะห์มาสร้างแบบสอบถามเพื่อประเมินความต้องการจำเป็นเกี่ยวกับภาระงาน และทักษะพื้นฐานกับกลุ่มศึกษานิเทศก์และผู้บริหารโรงเรียน 132 คน กลุ่มครูผู้สอนชั้นอนุบาล 400 คน แล้วทำการเปรียบเทียบความต้องการจำเป็นตามแนวคิดของศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนชั้นอนุบาล โดยการทดสอบค่าที ผลการวิจัยพบว่า ภาระงานที่สำคัญของครูอนุบาลมี 2 กลุ่ม คือ

- (1) กลุ่มงานวิชาการและธุรการ
- (2) กลุ่มงานการส่งเสริมการเรียนการสอน

ส่วนคุณสมบัติของครูผู้สอนอนุบาลมี 3 ประการ คือ

- (1) คุณลักษณะที่จำเป็น
- (2) ความรู้ที่ควรมี

(3) ทักษะและความสามารถ ผลการประเมินความต้องการจำเป็น พบว่า ครูมีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะพื้นฐานเกี่ยวกับด้านทักษะและความสามารถมากที่สุด

พัชรี ชันอาสาชะวะ (2544: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง โดยการวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาครูให้สามารถจัดการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางได้ มีจุดประสงค์คือ

- (1) กำหนดตัวบ่งชี้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง
- (2) พัฒนาเครื่องมือวัดความต้องการจำเป็นในการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง
- (3) ประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง

เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสำรวจจากกลุ่มครู 3 สังกัด เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบน

มาตรฐาน การวิเคราะห์ห้องค์ประกอบ การทดสอบที่ การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว การทำตาราง 2 มิติและใช้เทคนิค PNI Modified ในการจัดลำดับความสำคัญความต้องการจำเป็น

ผลการวิจัยพบว่า ตัวบ่งชี้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางมี 3 ด้าน คือ

- (1) ด้านบทบาทครูในการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย 1 ตัวบ่งชี้
- (2) ด้านพฤติกรรมกรรมการจัดการเรียนรู้ประกอบด้วย 5 ตัวบ่งชี้
- (3) ด้านผลที่เกิดกับนักเรียน ประกอบด้วย 5 ตัวบ่งชี้

ครูส่วนใหญ่มีความรู้อยู่ในระดับมาก ทักษะคติอยู่ในระดับปานกลางถึงมาก พฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางและผลที่เกิดกับนักเรียนอยู่ในระดับปานกลาง ครูที่สอนระดับอนุบาลมีค่าเฉลี่ยของคะแนนด้านพฤติกรรมสูงกว่าครูที่สอนในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา และพบว่าครูมีความต้องการจำเป็นที่ควรได้รับการพัฒนาในด้านพฤติกรรมกรรมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางและด้านผลที่เกิดกับนักเรียนอย่างเร่งด่วนมากกว่าด้านความรู้และด้านทัศนคติ

ทิพวรรณ ประเสริฐอำไพสกุล (2544: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการเปรียบเทียบผลการประเมินความต้องการจำเป็นและการยอมรับในผลการประเมินของครูคณิตศาสตร์ ระหว่างการประเมินความต้องการจำเป็นแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม โดยการวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อ

- (1) ประเมินความต้องการจำเป็นของครูคณิตศาสตร์ สังกัด สปช. โดยใช้การประเมินแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม
- (2) เปรียบเทียบสาระความต้องการจำเป็นระหว่างการใช้การประเมินแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วมของครูคณิตศาสตร์ สังกัด สปช.
- (3) เปรียบเทียบระดับการยอมรับในผลการประเมินของครูคณิตศาสตร์ที่ได้จากการประเมินความต้องการจำเป็นแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม
- (4) เปรียบเทียบระดับความรู้ความเข้าใจของผู้มีส่วนร่วมในการประเมินก่อนและหลังการมีส่วนร่วมในการประเมินความต้องการจำเป็น

การศึกษานี้ทำการวิจัย 2 ส่วน คือ การประเมินความต้องการจำเป็นระดับอำเภอและระดับโรงเรียน โดยมีรูปแบบการวิจัยเหมือนกัน คือ การวิจัยเชิงสำรวจใช้กับการประเมินความต้องการจำเป็นแบบไม่มีส่วนร่วม กลุ่มตัวอย่างเป็นครูคณิตศาสตร์ สำหรับการประเมินความต้องการจำเป็นแบบมีส่วนร่วมใช้กระบวนการกลุ่มในการเก็บข้อมูล คือ เทคนิคการสนทนากลุ่ม และการจัดประชุมอย่างอิสระ

ผลการวิจัย พบว่า ความต้องการจำเป็นที่จากการประเมินแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วมสอดคล้องกันในประเด็นหลักแต่การประเมินความต้องการจำเป็นแบบมีส่วนร่วมให้ข้อมูลที่ละเอียดลึกซึ้งกว่า และพบว่าครูคณิตศาสตร์ยอมรับในผลการประเมินจากการประเมินความต้องการจำเป็นแบบมีส่วนร่วมมากกว่าแบบไม่มีส่วนร่วม ผู้มีส่วนร่วมในการประเมินมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินความต้องการจำเป็นหลังจากเข้าร่วมการประเมินความต้องการจำเป็นมากกว่าเดิม

มณัญญา งามแสง (2547: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องกลยุทธ์ทางเลือกในการพัฒนาทักษะการประเมินภายในสำหรับครูอนุบาล การประเมินความต้องการจำเป็นสมบูรณ์แบบโดยใช้การวิจัยเชิงสำรวจ และพหุเทศาภรณ์ศึกษา โดยการวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อประเมินความต้องการจำเป็นด้านทักษะการประเมินภายในของครูอนุบาล โดยมีจุดประสงค์เฉพาะดังนี้

- (1) เพื่อกำหนดความต้องการจำเป็นด้านทักษะการประเมินภายในสำหรับครูอนุบาล
- (2) เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยสาเหตุที่ส่งผลต่อความต้องการจำเป็นด้านทักษะการประเมินภายในของครูอนุบาล
- (3) เพื่อวิเคราะห์กลยุทธ์ทางเลือกในการแก้ปัญหาความต้องการจำเป็นที่เหมาะสมในแต่ละบริบท

การวิจัยครั้งนี้ใช้การวิจัยเชิงสำรวจและพหุเทศาภรณ์ศึกษา กลุ่มตัวอย่างเป็นครูอนุบาลจากโรงเรียนอนุบาลต่างๆในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เขตกรุงเทพมหานคร เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติภาคบรรยายและภาคสรุปอ้างอิง และการวิเคราะห์ Lisrel สำหรับการศึกษาระบบพหุเทศาภรณ์ศึกษาโรงเรียนอนุบาล 3 แห่งที่ประสบความสำเร็จในด้านการประเมินภายในในระดับสูง ปานกลาง และต่ำ เก็บข้อมูลโดยใช้การศึกษาเอกสาร การสัมภาษณ์ และการวิเคราะห์รายงานการประเมินตนเองของโรงเรียน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา และการทำสังเคราะห์ข้อมูลเชิงสำรวจและพหุเทศาภรณ์ศึกษาโดยใช้การสนทนากลุ่มในกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ

ผลการวิจัยสรุปได้ดังต่อไปนี้

(1) ครูอนุบาลมีความต้องการจำเป็นด้านการวิเคราะห์ข้อมูลซึ่งเป็นทักษะที่ควรได้รับการพัฒนาอย่างเร่งด่วน รองลงมาคือ การสร้างเครื่องมือ ด้านการวางกรอบการประเมิน และการเขียนรายงานการประเมิน

(2) ปัจจัยที่มีอิทธิพลอย่างมากต่อความต้องการจำเป็นด้านทักษะการประเมินของครูอนุบาล คือ ความพร้อมของครูในด้านการประเมินภายใน ประสบการณ์การได้รับคำปรึกษา

(3) กลยุทธ์การพัฒนาทักษะการประเมินที่เหมาะสมที่สุดคือกลยุทธ์การอบรมเชิงปฏิบัติ และนำไปใช้ปฏิบัติจริง ควบคู่กับการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานตามแผน มีการนิเทศ กำกับ ติดตามผลการปฏิบัติงานของครูอย่างต่อเนื่อง

ยุทธพงษ์ อายุสุข(2549: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น เพื่อพัฒนาการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนของครู โดยการวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์ 3 ประการ คือ

(1) เพื่อสังเคราะห์วิธีการที่ครูควรใช้ในการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนจากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องและจากความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ จำแนกตามแต่ละขั้นตอนของการวิจัย

(2) เพื่อศึกษาสภาพจริงของวิธีการที่ครูใช้ในการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน จำแนกตามแต่ละขั้นตอนของการวิจัย

(3) เพื่อประเมินความต้องการจำเป็นสำหรับการพัฒนาการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนของครูให้เหมาะสมตามวิธีการที่ควรจะเป็น กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูที่มีประสบการณ์ในการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร จาก 3 สังกัด คือ สังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนและสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 489 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แนวคำถามในการสนทนากลุ่มและแบบสอบถาม เก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการสนทนากลุ่ม และเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณโดยการส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้การหาค่าสถิติพื้นฐาน การทดสอบค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน การวิเคราะห์โมเดลลิสเรด และใช้เทคนิค Modified Priority Needs Index (PNI_{Modified}) ในการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

(1.)วิธีการที่ครูควรใช้ในการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน ประกอบด้วย การกำหนดประเด็นปัญหาที่ต้องการวิจัยและแผนการแก้ไข การปฏิบัติตามแผนที่กำหนด การสังเกตผลที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน และการสะท้อนผลหลังจากการปฏิบัติงาน

(2.)ครูมีการกำหนดประเด็นปัญหาที่ต้องการวิจัยและแผนการแก้ไข การปฏิบัติตามแผนที่กำหนด และการสังเกตผลที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานอยู่ในระดับสูง ส่วนการสะท้อนผลหลังจากการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง โดยขั้นตอนที่ครูมีการปฏิบัติสูงสุด คือ ขั้นตอนการสังเกตผลที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน

(3.)เมื่อพิจารณาความต้องการจำเป็นในการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนของครูในแต่ละขั้นตอนของการวิจัยพบว่าขั้นตอนการสะท้อนผลหลังจากการปฏิบัติงาน เป็นขั้นตอนที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุด

(4.)สาเหตุที่ทำให้เกิดความต้องการจำเป็นในการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนของครูสูงสุด คือ ภาระงานที่ครูต้องรับผิดชอบมีจำนวนมาก นอกจากนั้นยังมีสาเหตุอื่น ได้แก่ บุคคลที่เกี่ยวข้องไม่ให้ความร่วมมือในการวิจัย การขาดความรู้และทักษะในการวิจัย และการขาดการสนับสนุนจากผู้บริหาร

(5.)ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ทำให้เกิดความต้องการจำเป็นในการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนของครู ที่มีอิทธิพลสูงสุด คือปัจจัยด้านตัวครู โมเดลที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีค่าไค-สแควร์ เท่ากับ 16.18 ที่ $Df = 18$, $P = 0.58019$ ค่า $Gfi = 0.99$ ค่า $Agfi = 0.98$ และค่า $Rmr = 0.02$ ตัวแปรในโมเดลสามารถอธิบายความแปรปรวนของความต้องการจำเป็นในการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนของครูได้ร้อยละ 16

(6.)แนวทางการพัฒนาการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนของครูที่สำคัญที่สุด คือ การสนับสนุนของผู้บริหารสถานศึกษา นอกจากนั้นยังมีแนวทางการพัฒนาอื่น ได้แก่ การพัฒนาความรู้และทักษะการวิจัยแก่ครู การส่งเสริมความร่วมมือกันระหว่างผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง และการสนับสนุนของหน่วยงานต้นสังกัด

ชนกนาด กัปตพล (2550: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อการพัฒนากระบวนการปรับปรุงโรงเรียนหลังการตรวจสอบคุณภาพ โดยการวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อ

(1) ศึกษาเปรียบเทียบผลการประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียนที่เป็นกรณีศึกษาตามตัวแปรด้านสังกัดและศึกษาระดับพัฒนาการของผลการประเมินภายนอก

(2) ศึกษากระบวนการพัฒนาโรงเรียนที่พึงประสงค์หลังการประเมินคุณภาพภายนอก

(3) เปรียบเทียบกระบวนการปรับปรุงพัฒนาโรงเรียนที่มีการปฏิบัติจริงหลังการตรวจสอบคุณภาพภายนอกระหว่างโรงเรียนที่มีสังกัดและขนาดต่างกัน และพัฒนาการของผลการประเมินภายนอกต่างกัน

(4) ประเมินความต้องการจำเป็นของโรงเรียนด้านกระบวนการปรับปรุงโรงเรียนหลังการตรวจสอบคุณภาพภายนอก

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือโรงเรียนจำนวน 15 โรงเรียน เขตพื้นที่การศึกษา 1 จังหวัดสมุทรปราการ ผู้ให้ข้อมูลคือครูในโรงเรียนทั้ง 3 สังกัด จำนวน 218 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามการประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อการพัฒนากระบวนการปรับปรุงโรงเรียนหลังการตรวจสอบคุณภาพ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์สถิติบรรยาย ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป Spss

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

(1.) ผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาที่เป็นกรณีศึกษาของโรงเรียนทั้ง 3 สังกัดทั้งรอบแรกและรอบสองไม่แตกต่างกัน โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับดี ในจำนวน 14 มาตรฐานของการประเมินภายนอก พบว่าในรอบแรก มาตรฐานที่มีผลประเมินต่ำสุด คือ มาตรฐานที่ 3 “นักเรียนมีสุนทรียภาพและลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรีและกีฬา” ส่วนรอบสอง คือ มาตรฐานที่ 5 “นักเรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร” และพบว่าพัฒนาการที่เกิดขึ้นมากคือพัฒนาการจากระดับดีเป็นระดับดี คิดเป็น 40%

(2.) จากผลการสังเคราะห์เอกสารพบว่า กระบวนการปรับปรุงโรงเรียนประกอบด้วย 10 ขั้นตอน ได้แก่ การทำให้เกิดการยอมรับผลประเมิน การวิเคราะห์สาเหตุ การร่วมกันหาวิธีแก้ไข การมีส่วนร่วมในการแก้ไขการกำหนดจุดประสงค์การพัฒนา การวางระบบกำกับติดตาม การตรวจสอบผลการพัฒนา การเผยแพร่ผลประเมิน การพัฒนาตนเองและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

(3.) โดยเฉลี่ยโรงเรียนมีการดำเนินงานตามกระบวนการปรับปรุงโรงเรียน 10 ขั้นตอน ได้คะแนนการปฏิบัติงานร้อยละ 97.67 ของงานที่ควรจะทำเพื่อให้เกิดคุณภาพตามมาตรฐานการประเมินภายนอก และไม่ว่าจะเป็นสังกัดและขนาดใดต่างก็มีการปรับปรุงโรงเรียนอยู่ในระดับดี

เมื่อจำแนกกลุ่มโรงเรียนตามระดับพัฒนาการของผลการประเมินภายนอกจากรอบแรกและรอบสอง พบว่าการปรับปรุงโรงเรียนเกิดขึ้นการในกลุ่มโรงเรียนที่มีพัฒนาการจากระดับพอใช้ในรอบแรกมาเป็นระดับดีในรอบสอง(4.)ขั้นตอนการปรับปรุงโรงเรียนที่จำเป็นต้องเร่งดำเนินการมากที่สุดคือ ขั้นตอนการเผยแพร่ผลการประเมินและการวิเคราะห์สาเหตุ และเร่งปรับปรุงการดำเนินงานในมาตรฐานที่ 4 “นักเรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรองและมีวิสัยทัศน์” ซึ่งพบว่ามี การปรับปรุงน้อยกว่ามาตรฐานอื่น

จากงานวิจัยการประเมินความต้องการจำเป็นที่เกี่ยวข้องกับด้านการศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่เป็นงานวิจัยเชิงสำรวจ และเครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม ในการหาสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบัน และสภาพที่คาดหวัง โดยการประเมินความต้องการจำเป็นใช้การประเมินเทคนิค PNI ^{Modified} และนำผลที่ได้มาจัดลำดับความสำคัญความต้องการจำเป็น

2.งานวิจัยต่างประเทศ

2.1.การประเมินผลการเรียนรู้ของครูสังคมศึกษา

งานวิจัยต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการประเมินผลการเรียนรู้ของครูสังคมศึกษามีดังนี้

Michael M. Yells (1999:98) ได้เสนอการเลือกเครื่องมือในการประเมินผลการเรียนรู้จากการวิจัยพบว่า ตั้งแต่ในอดีตจนถึงปัจจุบันครูสังคมศึกษาส่วนใหญ่เลือกแบบทดสอบเป็นเครื่องมือเพียงชนิดเดียวที่ใช้ในการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งแบบทดสอบไม่สามารถตัดสินความรู้ ทักษะ และเจตคติของผู้เรียนได้ครบทุกด้าน ผู้วิจัยจึงเสนอการประเมินผลการเรียนรู้ 3 วิธีการ ดังนี้

1.) การเขียนเรียงความ โดยการเขียนเรียงความ ผู้วิจัยเสนอให้มี 2 รูปแบบด้วยกันคือ แบบที่ใช้ในการวัดความรู้ของผู้เรียน และแบบที่ให้ผู้เรียนแสดงเจตคติของผู้เรียน ซึ่งการประเมินผลจากการเขียนเรียงความต้องมีการกำหนดเกณฑ์ที่มีความชัดเจน จึงควรนำการใช้เกณฑ์การให้คะแนน (Rubrics) มาใช้เพื่อความถูกต้องและแม่นยำในการประเมินผลการเรียนรู้

2.) การจัดทำโครงการเป็นการประเมินผลการเรียนรู้ที่แสดงให้เห็นความรู้ ทักษะ และเจตคติอย่างครบถ้วน เนื่องจากผู้เรียนต้องประยุกต์เนื้อหาจากบทเรียนที่เรียนมานำไปสู่การปฏิบัติจริง ครูผู้สอนสามารถประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนได้ตั้งแต่ ขั้นตอนการทำงาน ทักษะการแก้ปัญหา การทำงานกลุ่ม ชี้นำงาน เป็นต้น

3.) การตอบปัญหา การตอบปัญหาสามารถจัดได้ทั้งในชั้นเรียน และแข่งขันทั้งระดับชั้น ซึ่งสามารถจัดเป็นประเภทเดียว หรือกลุ่มก็ได้ โดยคำถามที่ใช้ถามควรมีลักษณะถามความเข้าใจ เจตคติ การคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การนำไปประยุกต์ใช้ จากตัวอย่างการประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นต้นน่าจะเป็นส่วนช่วยให้ครูผู้สอนสังคมศึกษาสามารถประเมินผลการเรียนรู้ได้ครอบคลุมและมีความหลากหลายมากขึ้น ซึ่งจะสามารถนำผลที่ได้มาพัฒนาผู้เรียน และตนเองต่อไป

Monty Neill(1999:42) ได้เสนอการเลือกเครื่องมือในการวัดและการประเมินผลการเรียนรู้ เนื่องจากครูสังคมศึกษาส่วนใหญ่ก็ยังใช้ การทดสอบ ประเภทการเลือกตอบและการเขียนคำตอบแบบสั้นๆเป็นเครื่องมือในการวัดเป็นหลัก จึงทำให้ไม่สามารถเห็นถึงพัฒนาการของนักเรียนในอื่นๆได้เลย เช่น ไม่สามารถทราบได้ว่านักเรียนมีความเข้าใจในเนื้อหาหลักซึ่งเพียงใด สามารถคิดวิเคราะห์เหตุการณ์หรือปัญหาต่างๆได้หรือไม่ มีการนำเนื้อหาที่เรียนไปใช้ในชีวิตประจำวันได้หรือไม่ และเมื่อนักเรียนทราบว่าครูสังคมศึกษาส่วนใหญ่มีการวัดและประเมินผล โดยใช้การทดสอบ ประเภทการเลือกตอบและการเขียนคำตอบแบบสั้นๆเป็นหลัก นักเรียนส่วนใหญ่จึงใช้วิธีท่องจำเนื้อหา มาตอบคำถาม ซึ่งไม่ได้ใช้ทักษะการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ หรือการนำไปใช้ ซึ่งไม่สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาที่กำหนดไว้ ดังนั้นการวัดและประเมินผลจึงต้องใช้เครื่องมือที่มีความหลากหลาย เพื่อสามารถดูพัฒนาการของนักเรียนได้ครบทุกด้าน ทั้งพุทธิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย

Janet Alleman And Jere Brophy(1999:78) ได้เสนอให้มีการปรับเปลี่ยนแนวคิดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อให้การวัดและประเมินผลการเรียนรู้มีความครอบคลุมทั้งความรู้ ทักษะ และ เจตคติ เนื่องจากในวิชาสังคมศึกษามีเนื้อหาที่มีความหลากหลาย และมีเนื้อหาที่นักเรียนต้องเรียนรู้เป็นมาก จึงพบว่าครูสังคมศึกษาส่วนใหญ่จัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นด้านเนื้อหาเป็นหลัก โดยละเลยการเสริมสร้าง และพัฒนาด้านทักษะและเจตคติให้แก่ผู้เรียน จึงทำให้เครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมินผลเป็นแบบทดสอบ ดังนั้นการแก้ไขประการแรกคือ การปรับเปลี่ยนแนวคิดที่มุ่งเน้นเนื้อหาเป็นสำคัญ ซึ่งการเปลี่ยนแนวคิดดังกล่าวจะสะท้อนให้เห็นในจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม เพราะฉะนั้นในการกำหนดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมต้องครอบคลุมทั้งความรู้ ทักษะ และ เจตคติอย่างครบถ้วน เมื่อจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมเน้นทั้ง 3ด้าน ทำให้การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ต้องสามารถแสดงผลลัพธ์ตามที่ตั้งจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมไว้ เช่นต้องการทราบว่านักเรียนมีทักษะการปฏิบัติหรือไม่ ครูสังคมศึกษาควรใช้การสังเกตเป็นเครื่องมือในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ เป็นต้น

Jody Smothers Marcello (1999:158) ได้เสนอแนวทางการประเมินผลการเรียนรู้ในห้องเรียนขึ้น เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ครูสังคมศึกษาจึงควรคำนึงประเด็นต่อไปนี้ไปปฏิบัติ

- (1.) การประเมินผลการเรียนรู้ต้องมีเครื่องมือที่หลากหลาย โดยต้องสอดคล้องกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ตั้งไว้
- (2.) การประเมินผลการเรียนรู้ต้องครอบคลุมในการวัดความรู้ความเข้าใจ ทักษะกระบวนการ และเจตคติของนักเรียน
- (3.) การประเมินผลการเรียนต้องเน้นการประเมินตามสภาพจริง
- (4.) การประเมินผลการเรียนรู้ต้องมีการประเมินกระบวนการในการทำชิ้นงานของนักเรียน นอกเหนือจากประเมินชิ้นงานเพียงอย่างเดียว
- (5.) การประเมินผลการเรียนรู้ต้องให้นักเรียนเข้ามามีส่วนร่วม

ประเด็นข้างต้นเป็นเพียงข้อเสนอแนะเพียงเล็กน้อย ในการประเมินผลการเรียนรู้ เพราะฉะนั้นหากต้องการให้การประเมินผลการเรียนรู้เกิดประสิทธิภาพ ครูสังคมศึกษาควรมีความรู้ความเข้าใจ และทักษะในการประเมินผลการเรียนรู้เป็นอย่างดี ทั้งเรื่องหลักการ แนวทางปฏิบัติ และขั้นตอนในการประเมินผลการเรียนรู้

Diane Hart (1999:201) ได้เสนอแนวทางการให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผลการเรียนรู้ การให้นักเรียนได้ประเมินตนเองทำให้นักเรียนได้รู้จักตนเองมากขึ้น เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนต้องการพัฒนาตนเองให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด ในหลายห้องเรียนเริ่มให้นักเรียนเข้ามามีบทบาทในการประเมินผลการเรียนรู้ ซึ่งนักเรียนเริ่มมีแรงผลักดันที่จะพัฒนาตนเองมากกว่าห้องเรียนที่ครูผู้สอนประเมินเพียงอย่างเดียว

Barbara L. Wysocki (1999:198) ได้เสนอแนวทางการประเมินผลการเรียนรู้ที่ครูสังคมศึกษาควรนำไปใช้ เพื่อให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผลการเรียนรู้ ดังตัวอย่างขั้นตอนต่อไปนี้

- (1.) ครูสังคมศึกษาให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นภายในห้องเรียน โดยนักเรียนต้องร่วมกันกำหนดประเด็นที่ต้องการศึกษา พร้อมกำหนดระยะเวลาให้นักเรียนไปศึกษาข้อมูลก่อนการนำมาแสดงความคิดเห็นในชั้นเรียน โดยนักเรียนทุกคนต้องแสดงความคิดเห็นในประเด็นดังกล่าวร่วมกัน เพื่อให้นักเรียนได้แลกเปลี่ยนความรู้ความคิด และเจตคติระหว่างกัน การแสดง

ความคิดเห็นนั้นต้องอยู่บนหลักของเหตุผล ดังนั้นนักเรียนจะได้รับข้อมูลที่มีความหลากหลาย ทั้งจากที่ไปศึกษาเพิ่มเติม ด้วยตนเองและของเพื่อร่วมชั้น

(2.) ครูสังคัมศึกษาให้นักเรียนเขียนบทความ หลังจากการแสดงความคิดเห็นภายใน ห้องเรียน ครูสังคัมศึกษาควรให้นักเรียนเขียนบทความ ประมาณ 6-8 สัปดาห์ เพื่อให้ นักเรียน วิเคราะห์และสังเคราะห์ ข้อมูลที่ตนศึกษามา และการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกันใน ห้องเรียน

(3.) ครูสังคัมศึกษาให้นักเรียนนำประเด็นที่ศึกษามาปฏิบัติจริง โดยนักเรียนต้องร่วมกัน กำหนดขั้นตอน วิธีการในการปฏิบัติด้วยตนเอง เมื่อนักเรียนลงมือปฏิบัติจะทำให้ นักเรียนเข้าใจ สภาพที่เกิดขึ้นจริงในประเด็นที่ต้องการศึกษา รวมทั้งปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติที่เกิดขึ้น จากการทำงานร่วมกัน เช่น การให้นักเรียนเป็นอาสาสมัครดูแลเด็กกำพร้า จะทำให้นักเรียนเข้าใจ ปัญหาของเด็กกำพร้าอย่างแท้จริง รวมทั้งการทำงานร่วมกันกับเพื่อนในชั้นเรียน ทำให้นักเรียน ต้องรู้จักการทำงานร่วมกัน การยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น และการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าที่ อาจเกิดขึ้น เป็นต้น

(4.) เมื่อนักเรียนได้ปฏิบัติในชั้นที่ 1-3 ครบถ้วนแล้ว ครูสังคัมศึกษาให้นักเรียนประเมิน ตนเองในด้านต่างๆ ตั้งแต่การเก็บข้อมูล การมีส่วนร่วมในชั้นเรียน การวิเคราะห์สังเคราะห์ เนื้อหา การทำงานร่วมกับผู้อื่น

ดังนั้นการทำตามขั้นตอนดังกล่าว จะช่วยเพิ่มบทบาทให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการ ประเมินผลการเรียนรู้มากขึ้น นอกเหนือจากที่ครูประเมินผลการเรียนรู้เพียงผู้เดียว

Pat Nickell And Angene Wilson (1999:65) ได้เสนอวิธีการสังเกตในการประเมินผล การเรียนรู้ ครูสังคัมศึกษาส่วนใหญ่มีการสังเกตพฤติกรรมนักเรียนอยู่แล้ว แต่ขาดการจดบันทึก เป็นลายลักษณ์อักษร และการนำผลที่สังเกตได้มาเป็นส่วนหนึ่งในการให้คะแนน ดังนั้นครูสังคัม ศึกษาควรสร้างแบบบันทึกการสังเกต โดยกำหนดประเด็นและเกณฑ์ในการให้คะแนนอย่าง ชัดเจน ซึ่งการสังเกตและบันทึกนั้น อาจแบ่งเป็นช่วง ซึ่งในการสังเกตแต่ละครั้งอาจใช้ระยะเวลา สั้นๆ หรือสังเกตเพียงครั้งละ 1-2 คนก็ได้ เพื่อป้องกันการสับสน และสามารถสังเกตได้อย่าง ทั่วถึง

Pat Nickell (1999:21) ได้แสดงความคิดเห็นในประเด็นเรื่องการประเมินเจตคติของ นักเรียน ซึ่งการสร้างเครื่องมือเพื่อวัดและประเมินผลการเรียนรู้ด้านเจตคติค่อนข้างยาก ที่จะ สะท้อนผลแท้จริงออกมา โดยเครื่องมือที่ใช้วัดเจตคติต้องมีความหลากหลายเพื่อสะท้อนผลที่ได้

ให้มากที่สุด เช่นการใช้คำถามปลายเปิด การสังเกตพฤติกรรม การสัมภาษณ์ การรายงานตนเอง การประเมินรายกลุ่ม เป็นต้น ซึ่งควรเป็นการประเมินโดยผู้ถูกประเมินไม่รู้ตัวเพื่อให้ได้ผลตามสภาพที่เกิดขึ้นจริง

Srouce Brousseau (1999:43) ได้เสนอแนะว่าหากการประเมินผลการเรียนรู้มีประสิทธิภาพจะทำให้ทราบข้อบกพร่องที่เกิดจากการเรียนรู้อย่างแท้จริง ซึ่งสามารถนำผลที่มาจาก การประเมินที่มีความหลากหลายมาใช้ในการแก้ไขปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาได้

Patricia G. Avery (1999:69) ได้เสนอเรื่องการประเมินตามสภาพจริง หากครู สังคมศึกษาต้องการประเมินผลตามสภาพจริง ครูสังคมศึกษาต้องจัดการเรียนรู้ที่เอื้ออำนวย โดยการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญจึงจะสามารถประเมินผลตามสภาพจริงได้

จากงานวิจัยการประเมินผลการเรียนรู้ในต่างประเทศพบว่า ครูสังคมศึกษาประสบปัญหาการเลือกใช้วิธีการวัดและเครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ เนื่องจากครูส่วนใหญ่ใช้แบบทดสอบเป็นหลัก นอกจากนี้พบว่าครูสังคมศึกษาให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผลการเรียนรู้ค่อนข้างน้อย

2.2 การประเมินความต้องการจำเป็น

งานวิจัยต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการประเมินความต้องการจำเป็นของครู มีดังนี้

Schnackenberg, Heidi L.(2001)ได้ประเมินความต้องการในการพัฒนาด้านเทคโนโลยีและการสื่อสารของครู ในปี 1996 กระทรวงศึกษาธิการของรัฐของคิเบกอนุมัติการวางแผนสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีและการสื่อสาร (Ntic) ในโรงเรียน โดยมีงบประมาณสนับสนุน 318 ล้านดอลลาร์ เพื่อจัดซื้อและการปรับปรุงฮาร์ดแวร์และซอฟต์แวร์ใหม่ภายในโรงเรียนทั้งหมด รวมทั้งการพัฒนาสมรรถนะของครูด้านการใช้คอมพิวเตอร์ การวิจัยนี้เป็นพบว่าครูใช้โปรแกรมเวิร์ดโปรเซสเซอร์สำหรับการเตรียมรายงานเป็นหลัก และครูบางส่วนขาดความรู้ และทักษะกระบวนการในการใช้เทคโนโลยี จึงมีความต้องการฝึกอบรมด้านคอมพิวเตอร์ที่สามารถนำกลับมาใช้ในชีวิตประจำวัน และจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้จริง

Meyen และคณะ (2003) ได้ประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาครูผ่านทางระบบอินเทอร์เน็ต เพื่อให้ครูสามารถจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนพิการได้ สำหรับวิธีการรวบรวมข้อมูลแบ่งเป็น 3 ส่วน ส่วนที่หนึ่งเป็นการจัดกลุ่มสนทนา 4 ครั้ง ในแต่ละครั้งมีผู้เข้าร่วมสนทนาซึ่งมาจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาสำหรับผู้พิการประมาณ 13 คน ส่วนที่สองเป็นการ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะด้านการประเมินผล การเรียนรู้ของครูสังคัมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา เขตกรุงเทพมหานครเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ที่ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอนการวิจัยดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา บทความ วารสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. ประชากรและตัวอย่างประชากรในการวิจัย
3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิจัย
7. การนำเสนอข้อมูล

1.ศึกษาเอกสาร ตำรา บทความ วารสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยศึกษาค้นคว้าเอกสารหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เพื่อสรุปแนวทางการประเมินผลการเรียนรู้ตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด นอกจากนี้ได้ศึกษาค้นคว้า เอกสาร ตำรา บทความ วารสาร และงานวิจัยทั้งในประเทศ และต่างประเทศเพิ่มเติมเกี่ยวกับสมรรถนะของครูสังคัมศึกษา การประเมินผลการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคัมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม การประเมินความต้องการจำเป็น การสร้างแบบสอบถาม เพื่อเป็นแนวทางสร้างเครื่องมือวิจัยการศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะด้านการประเมินผลการเรียนรู้ของครูสังคัมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา เขตกรุงเทพมหานครได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ประชากรและตัวอย่างประชากรในการวิจัย

กลุ่มประชากรที่ใช้ในครั้งนี่คือ ครูผู้สอนที่สอนในระดับมัธยมศึกษาปีที่1-6 ที่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ เขตกรุงเทพมหานคร จำนวนทั้งสิ้น 110 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ครูผู้สอนที่สอนในระดับมัธยมศึกษาปีที่1-6 ที่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ เขตกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย แบบ หลายขั้นตอน โดยมีรายละเอียดในการสุ่มตัวอย่างดังนี้

1. สํารวจโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ กรุงเทพมหานครจาก 3 เขตพื้นที่การศึกษา จำนวน 110 โรงเรียน

2. เลือกตัวอย่างโรงเรียนในข้อที่ 1 มาร้อยละ 50 ของโรงเรียนทั้งหมด โดยจับสลากจากรายชื่อโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอน ระดับมัธยมศึกษา ที่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ เขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งแบ่งเป็น 3 เขตพื้นที่การศึกษา ได้กลุ่มตัวอย่าง 56 โรงเรียน

3. เลือกกลุ่มตัวอย่างโรงเรียนที่สุ่มได้ในข้อที่ 2 โรงเรียนละ 6 คน เป็นครูที่สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ซึ่งได้กลุ่มตัวอย่างเป็นจำนวน 336 คน ดังรายละเอียดในตารางต่อไปนี้

ตารางที่1 จำนวนกลุ่มตัวอย่างประชากรครูผู้สอนที่ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ กรุงเทพมหานคร 3 เขตพื้นที่การศึกษา

เขตพื้นที่การศึกษา	จำนวนโรงเรียนทั้งหมด	จำนวนตัวอย่างประชากร	
		โรงเรียน (50%)	ครู (1 : 6)
1	31	16	96
2	37	19	114
3	42	21	126
รวม	110	56	336

3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือแบบสอบถาม เรื่องความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะด้านการประเมินผลการเรียนรู้ของครูสังคมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร โดยมีขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

1. ขั้นตอนเตรียมการสร้างเครื่องมือ

1.1 ศึกษาค้นคว้าตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะของครูสังคมศึกษา การประเมินผลการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 และ การประเมินความต้องการจำเป็น

1.2 สอบถามและสัมภาษณ์ครูสังคมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 5 ท่าน จากโรงเรียนวชิราวุธวิทยาลัย(ตามรายชื่อในภาคผนวก) เรื่องการประเมินผลการเรียนรู้ เพื่อให้ได้เนื้อหาที่จะใช้ในการรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น ซึ่งใช้เป็นแนวทางการกำหนดกรอบการสร้างเครื่องมือ

1.3 ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถาม เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาเป็นแนวทางการในการสร้างเครื่องมือสำหรับการวิจัย

2. ขั้นตอนสร้างเครื่องมือในการวิจัย

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสาร ตำรา บทความ วารสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการสอบถามและสัมภาษณ์ครูสังคมศึกษาจำนวน 5 ท่าน(ตามรายชื่อในภาคผนวก) โดยนำมาวิเคราะห์และสังเคราะห์เกี่ยวกับประเมินผลการเรียนรู้ เพื่อใช้ประกอบการกำหนดโครงสร้างแบบสอบถามการศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะด้านการประเมินผลการเรียนรู้ของครูสังคมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร จากนั้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน (ตามรายชื่อในภาคผนวก) พิจารณาความเหมาะสมของโครงสร้าง เมื่อได้รับข้อเสนอแนะ แก้ไขและปรับปรุงเรียบร้อยแล้ว จึงดำเนินการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

แบบสอบถามการศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะด้านการประเมินผลการเรียนรู้ของครูสังคมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร แบ่งเป็น 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่1 ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจคำตอบ (Check - List) และ แบบเติมคำ

ตอนที่2 ข้อมูลสมรรถนะด้านการประเมินผลการเรียนรู้ ประกอบด้วย 2ส่วนคือ ส่วนที่1 สมรรถนะด้านความรู้ในการประเมินผลการเรียนรู้ของครูสังคมศึกษา ส่วนที่2 สมรรถนะด้านทักษะการปฏิบัติในการประเมินผลการเรียนรู้ของครูสังคมศึกษา โดยแต่ละส่วนมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ส่วนที่1 สมรรถนะด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนรู้ มีลักษณะเป็นแบบวัดชนิดเลือกตอบ (Multiple Choices) ประเภท 4 ตัวเลือก โดยมีลักษณะเป็นตัวเลือกที่ถูกที่สุดเพียงข้อเดียว

สมรรถนะด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนรู้ ประกอบด้วย 3 ด้านคือ ด้านหลักพื้นฐานของการประเมินผลการเรียนรู้ คิดเป็น 12% ของข้อคำถามทั้งหมด ด้านแนวปฏิบัติในการประเมินผลการเรียนรู้ คิดเป็น 20% ของข้อคำถามทั้งหมด และด้านขั้นตอนการประเมินผลการเรียนรู้ คิดเป็น 68% ของข้อคำถามทั้งหมด (รายละเอียดโครงสร้างแบบสอบถามวัดสมรรถนะด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนรู้ แสดงในภาคผนวก)

ส่วนที่2 สมรรถนะด้านทักษะและการปฏิบัติเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนรู้ มีลักษณะแบบประมาณค่า 5 ระดับ โดยแต่ละระดับมีความหมายต่อไปนี้

1	= น้อยที่สุด หรือไม่มี หมายถึง	มีพฤติกรรมที่เกิดขึ้น หรือมีการปฏิบัติ 0%-20%	ใน1คาบเรียน
2	= น้อย หมายถึง	มีพฤติกรรมที่เกิดขึ้น หรือมีการปฏิบัติ 21%-40%	ใน1คาบเรียน
3	= ปานกลาง หมายถึง	มีพฤติกรรมที่เกิดขึ้น หรือมีการปฏิบัติ 41%-60%	ใน1คาบเรียน
4	= มาก หมายถึง	มีพฤติกรรมที่เกิดขึ้น หรือมีการปฏิบัติ 61%-80%	ใน1คาบเรียน
5	= มากที่สุด หมายถึง	มีพฤติกรรมที่เกิดขึ้น หรือมีการปฏิบัติ 81%-100%	ใน1คาบเรียน

(รายละเอียดโครงสร้างแบบสอบถามวัดสมรรถนะด้านทักษะและการปฏิบัติเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนรู้ แสดงในภาคผนวก)

3. ขั้นปรับปรุงเครื่องมือ

3.1. ผู้วิจัยสร้างข้อคำถาม โดยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อขอคำแนะนำ และตรวจสอบ จากนั้นนำไปปรับปรุงแก้ไขตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาให้คำแนะนำ

3.2 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงและแก้ไขแล้วเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน (ตามรายชื่อในภาคผนวก) เพื่อตรวจสอบและพิจารณา ตอนที่ 2 ข้อมูลสมรรถนะด้านการประเมินผลการเรียนรู้ ในส่วนที่ 1 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนรู้ และส่วนที่ 2 ทักษะการปฏิบัติเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนรู้ พิจารณาตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และการใช้ภาษา เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ก่อนนำมาทดลองใช้

การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาเกณฑ์ที่ใช้ในการตัดสิน คือ ค่าดัชนี IOC (Item Objective Congruence) โดยมีเงื่อนไขในการให้ผู้เชี่ยวชาญตัดสินอย่างเป็นระบบ ซึ่งมีรูปแบบการให้คะแนน คือ

- 1 หมายถึง ข้อคำถามมีความสอดคล้องกับนิยามที่ต้องการวัด
- 0 หมายถึง ไม่แน่ใจข้อคำถามมีความสอดคล้องกับนิยามที่ต้องการวัด
- 1 หมายถึง ข้อคำถามไม่มีความสอดคล้องกับนิยามที่ต้องการวัด

ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ที่ใช้ในการตัดสินความตรงเชิงเนื้อหา คือค่าดัชนีIOC ต้องมีค่ามากกว่า 0.5 ($IOC > 0.5$) จึงถือว่าข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับโครงสร้าง และนิยามที่ต้องการวัด (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2541:51)

ผู้วิจัยได้นำผลการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน (ตามรายชื่อในภาคผนวก) มาคำนวณค่า IOC เป็นรายชื่อและคัดลอกรายการที่มีค่าIOC ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ โดยข้อคำถามทั้งหมดมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67-1.00 (แสดงการหาค่าดัชนีรายชื่อในภาคผนวก) ซึ่งทั้งหมดมีค่าดัชนี IOC > 0.5 และผู้เชี่ยวชาญได้ให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขข้อคำถาม ผู้วิจัยจึงปรับปรุงเป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ตามข้อเสนอของผู้เชี่ยวชาญ โดยผ่านความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษา รายละเอียดข้อคำถามที่การปรับภาษาตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ มีดังต่อไปนี้

ตอนที่ 2 สมรรถนะด้านการประเมินผลการเรียนรู้ ส่วนที่ 1 ด้านความรู้ในการประเมินผลการเรียนรู้ ได้ปรับแก้ไขในประเด็นดังต่อไปนี้

ปรับแก้ภาษาข้อคำถามให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ในข้อที่ 8 ,ข้อที่ 16, ข้อที่ 18, ข้อที่ 19 และ ข้อที่ 25 รวมทั้งสิ้น 5 ข้อ

ปรับแก้ภาษาตัวเลือกให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ในข้อที่ 3, ข้อที่ 7, ข้อที่ 12, ข้อที่ 13, ข้อที่ 21 และ ข้อที่ 24 รวมทั้งสิ้น 6 ข้อ

ตอนที่ 2 สมรรถนะด้านการประเมินผลการเรียนรู้ ส่วนที่ 2 ด้านทักษะ การปฏิบัติในการประเมินผลการเรียนรู้ ได้ปรับแก้ไขในประเด็นดังต่อไปนี้

ปรับแก้ภาษาข้อคำถามให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ในข้อที่ 1, ข้อที่ 2, ข้อที่ 3, ข้อที่ 4, ข้อที่ 5, ข้อที่ 6, ข้อที่ 13, ข้อที่ 18 และข้อที่ 23 รวมทั้งสิ้น 9 ข้อ

3.3 ผู้วิจัยนำแบบสอบถาม ตอนที่ 2 ข้อมูลสมรรถนะด้านการประเมินผลการเรียนรู้ ส่วนที่ 1 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนรู้ ที่ปรับปรุงและแก้ไขจากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน ไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มครูผู้สอนสังคมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 6 โรงเรียน คือ โรงเรียนพิบูลประชาสรรค์ โรงเรียนนนทรีวิทยา โรงเรียนเทพศิลา โรงเรียนบางกะปิ โรงเรียนศึกษานารี และ โรงเรียนนิมิตยารามพิทยากร เป็นจำนวนทั้งสิ้น 36 คน เพื่อตรวจสอบ ค่าความเที่ยง (Reliability) ค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) และ ค่าความยากง่าย (Difficulty)

3.4 ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการทดลองใช้มาตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ โดยการนำมาวิเคราะห์ความเที่ยง ด้วยวิธีการของคูเดอร์-ริชาร์ดสัน 21 (KR-21) ซึ่งกำหนดค่าคุณภาพเครื่องมืออยู่ในเกณฑ์ที่รับได้คือ ความเที่ยงเกินกว่า 0.6 ซึ่งผลการวิเคราะห์ของเครื่องมือแบบสอบถามตอนที่ 2 ข้อมูลสมรรถนะด้านการประเมินผลการเรียนรู้ ส่วนที่ 1 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนรู้ ค่าความยากง่าย อยู่ระหว่าง 0.33-0.75 ค่าอำนาจจำแนกเท่ากับ 0.72 และมีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.83

3.5 ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดลองใช้มาปรับปรุงจนสมบูรณ์และผ่านการตรวจสอบคุณภาพจากอาจารย์ที่ปรึกษาไปจัดพิมพ์และนำไปใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูสังคมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

4.1 ผู้วิจัยติดต่อกับบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จัดทำหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยไปยังผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลในโรงเรียนนั้นๆ

4.2 ผู้วิจัยนำหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัยและแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยไปยังโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ 2 วิธีการ คือ การนำส่งด้วยตนเอง และส่งทางไปรษณีย์ถึงผู้อำนวยการ โรงเรียนและครูสังคัมศึกษา เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ และขอความร่วมมือในการวิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล

4.3 ผู้วิจัยเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืน โดยใช้ 2 วิธีการ คือ ผู้วิจัยไปรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง หลังจากการนำส่งเป็นเวลา 1 สัปดาห์ และผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์จากทางโรงเรียนให้ส่งแบบสอบถามคืน ทางไปรษณีย์ ซึ่งผู้วิจัยได้แนบซองติดแสตมป์ไว้ให้ทางโรงเรียนแล้ว ในระหว่างวันที่ 19 ตุลาคม พ.ศ.2552 ถึงวันที่ 20 พฤศจิกายน พ.ศ.2552 การส่งแบบสอบถามไปยังโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 56 โรงเรียน โดยทุกโรงเรียนจะได้รับแบบสอบถามโรงเรียนละ 6 ชุด รวมแบบสอบถามที่แจกทั้งสิ้น 336 ชุด ซึ่งได้รับแบบสอบถามคืนเป็นแบบสอบจำนวน 324 ชุด คิดเป็นร้อยละ 96.43 จากจำนวนที่ส่งแบบสอบถามไปทั้งหมด

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นตอนการวิจัย การประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อการพัฒนาสมรรถนะด้านการประเมินผลการเรียนรู้ของครูสังคัมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร โดยแบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 5 ขั้นตอนคือ

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยใช้ค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) โดยนำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์สมรรถนะด้านความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนรู้ของครูสังคัมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา จำนวน 25 ข้อ วิเคราะห์โดยใช้ค่ามัธยเลขคณิต (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เป็นรายข้อและรายด้าน เพื่อหาระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนรู้ของครูสังคัมศึกษา โดยระดับคะแนน

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนรู้มีคะแนนเต็มเท่ากับ 25 คะแนน (ข้อละ 1 คะแนน) โดยจากคะแนนเต็ม 25 คะแนนสามารถแบ่งเป็นคะแนนเต็มในแต่ละด้าน ได้ดังนี้

1. หลักพื้นฐานของการประเมินผลการเรียนรู้	3	คะแนน
2. แนวปฏิบัติในการประเมินผลการเรียนรู้	5	คะแนน
3. ขั้นตอนการประเมินผลการเรียนรู้	17	คะแนน

นำคะแนนเต็มในแต่ละด้านมาแบ่งเป็นช่วงคะแนน (Range) ออกเป็น 5 ส่วนเท่าๆกัน โดยการแบ่งช่วงคะแนนใช้ขั้นตอนในการสร้างตารางแจกแจงความถี่ โดยกำหนดจำนวนชั้นให้มีทั้งหมด 5 ชั้น มีรายละเอียดขั้นตอนในการสร้างดังนี้

ชั้นที่ 1 หาพิสัยของข้อมูล

$$\text{พิสัย} = \text{ค่าสูงสุด} - \text{ค่าต่ำสุด}$$

ชั้นที่ 2 คำนวณหาความกว้างของชั้น (Class Interval)

$$\text{ความกว้างของชั้น} = \text{พิสัย} / \text{จำนวนชั้น}$$

การแบ่งเป็นช่วงคะแนน เพื่อแสดงระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนรู้ของครูสังคมศึกษาเป็น 5 ระดับคือ น้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก มากที่สุด เพื่อกำหนดเป็นเกณฑ์ในการประเมินระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนรู้ของครูสังคมศึกษา (สุวิมล ว่องวานิช, 2550:76) โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. พิจารณาด้านหลักพื้นฐานของการประเมินผลการเรียนรู้ คะแนนเต็ม 3 คะแนน

คะแนนเฉลี่ย 2.41-3.00 หมายถึง มีสมรรถนะด้านความรู้ความเข้าใจหลักพื้นฐานของการประเมินผลการเรียนรู้ของครูสังคมศึกษา มากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 1.81-2.40 หมายถึง มีสมรรถนะด้านความรู้ความเข้าใจหลักพื้นฐานของการประเมินผลการเรียนรู้ของครูสังคมศึกษา มาก

คะแนนเฉลี่ย	1.21-1.80	หมายถึง	มีสมรรถนะด้านความรู้ความเข้าใจหลักพื้นฐานของการประเมินผลการเรียนรู้ ของครูสังคัมศึกษาปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย	0.61-1.20	หมายถึง	มีสมรรถนะด้านความรู้ความเข้าใจหลักพื้นฐานของการประเมินผลการเรียนรู้ ของครูสังคัมศึกษาน้อย
คะแนนเฉลี่ย	0.00-0.60	หมายถึง	มีสมรรถนะด้านความรู้ความเข้าใจด้านหลักพื้นฐานของการประเมินผลการเรียนรู้ ของครูสังคัมศึกษาน้อยที่สุด

2. พิจารณาด้านแนวปฏิบัติในการประเมินผลการเรียนรู้ คะแนนเต็ม 5 คะแนน

คะแนนเฉลี่ย	4.01-5.00	หมายถึง	มีสมรรถนะด้านความรู้ความเข้าใจแนวปฏิบัติในการประเมินผลการเรียนรู้ของครูสังคัมศึกษา มากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย	3.01-4.00	หมายถึง	มีสมรรถนะด้านความรู้ความเข้าใจแนวปฏิบัติในการประเมินผลการเรียนรู้ของครูสังคัมศึกษามาก
คะแนนเฉลี่ย	2.01-3.00	หมายถึง	มีสมรรถนะด้านความรู้ความเข้าใจแนวปฏิบัติในการประเมินผลการเรียนรู้ของครูสังคัมศึกษาปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย	1.01-2.00	หมายถึง	มีสมรรถนะด้านความรู้ความเข้าใจแนวปฏิบัติในการประเมินผลการเรียนรู้ของครูสังคัมศึกษาน้อย
คะแนนเฉลี่ย	0.00-1.00	หมายถึง	มีสมรรถนะด้านความรู้ความเข้าใจแนวปฏิบัติในการประเมินผลการเรียนรู้ของครูสังคัมศึกษาน้อยที่สุด

3. พิจารณาด้านขั้นตอนการประเมินผลการเรียนรู้ คะแนนเต็ม 17 คะแนน

คะแนนเฉลี่ย	13.61-17.00	หมายถึง	มีสมรรถนะด้านความรู้ความเข้าใจขั้นตอนการประเมินผลการเรียนรู้ของครูสังคัมศึกษา มากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย	10.21-13.60	หมายถึง	มีสมรรถนะด้านความรู้ความเข้าใจขั้นตอนการประเมินผลการเรียนรู้ของครูสังคัมศึกษามาก

คะแนนเฉลี่ย	6.81-10.20	หมายถึง	มีสมรรถนะด้านความรู้ความเข้าใจขั้นตอนการประเมินผลการเรียนรู้ของครูสังคมนศึกษาปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย	3.41-6.80	หมายถึง	มีสมรรถนะด้านความรู้ความเข้าใจขั้นตอนการประเมินผลการเรียนรู้ของครูสังคมนศึกษาน้อย
คะแนนเฉลี่ย	0.00-3.40	หมายถึง	มีสมรรถนะด้านความรู้ความเข้าใจขั้นตอนการประเมินผลการเรียนรู้ของครูสังคมนศึกษาน้อยที่สุด

4. พิจารณาภาพรวมความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนรู้

คะแนนเต็ม 25 คะแนน

คะแนนเฉลี่ย	20.01-25.00	หมายถึง	มีสมรรถนะด้านความรู้ความเข้าใจการประเมินผลการเรียนรู้ของครูสังคมนศึกษาในภาพรวมมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย	15.01-20.00	หมายถึง	มีสมรรถนะด้านความรู้ความเข้าใจการประเมินผลการเรียนรู้ของครูสังคมนศึกษาในภาพรวมมาก
คะแนนเฉลี่ย	10.01-15.00	หมายถึง	มีสมรรถนะด้านความรู้ความเข้าใจการประเมินผลการเรียนรู้ของครูสังคมนศึกษาในภาพรวมปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย	5.01-10.00	หมายถึง	มีสมรรถนะด้านความรู้ความเข้าใจการประเมินผลการเรียนรู้ของครูสังคมนศึกษาในภาพรวมน้อย
คะแนนเฉลี่ย	0.00-5.00	หมายถึง	มีสมรรถนะด้านความรู้ความเข้าใจการประเมินผลการเรียนรู้ของครูสังคมนศึกษาในภาพรวมน้อยที่สุด

5. พิจารณาเป็นรายข้อความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนรู้

ข้อละ 1 คะแนน

คะแนนเฉลี่ย	0.81-1.00	หมายถึง	มีสมรรถนะด้านความรู้ความเข้าใจการประเมินผลการเรียนรู้ของครูสังคมนศึกษามากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย	0.61-0.80	หมายถึง	มีสมรรถนะด้านความรู้ความเข้าใจการประเมินผลการเรียนรู้ของครูสังคมนศึกษามาก

คะแนนเฉลี่ย	0.41-0.60	หมายถึง	มีสมรรถนะด้านความรู้ความเข้าใจการประเมินผล การเรียนรู้ของครูสังคมนตรีศึกษาปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย	0.21-0.40	หมายถึง	มีสมรรถนะด้านความรู้ความเข้าใจการประเมินผล การเรียนรู้ของครูสังคมนตรีศึกษาน้อย
คะแนนเฉลี่ย	0.00-0.20	หมายถึง	มีสมรรถนะด้านความรู้ความเข้าใจการประเมินผล การเรียนรู้ของครูสังคมนตรีศึกษาน้อยที่สุด

ตอนที่3 การวิเคราะห์ข้อมูลความต้องการจำเป็นเพื่อการพัฒนาสมรรถนะด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนรู้ของครูสังคมนตรีศึกษา ระดับมัธยมศึกษาจะมีความสัมพันธ์กับการวิเคราะห์คะแนนความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนรู้ของครูสังคมนตรีศึกษา ระดับมัธยมศึกษา (ข้อมูลนำมาจากการวิเคราะห์ในขั้นตอนที่2) กล่าวคือ

ระดับคะแนนมาก แสดงว่ามีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนรู้น้อย

ระดับคะแนนน้อยแสดงว่ามีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนรู้น้อยมาก

นำช่วงคะแนนของระดับคะแนนความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนรู้ทั้งหมดเท่ากับ25คะแนน มาจัดลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนรู้ เป็นช่วงคะแนน (Range) ออกเป็น 5 ส่วนเท่าๆกัน โดยการแบ่งช่วงคะแนนใช้ขั้นตอนในการสร้างตารางแจกแจงความถี่ เช่นเดียวกับในตอนที่2 เพื่อแบ่งเป็นระดับความต้องการจำเป็นด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนรู้ของครูสังคมนตรีศึกษา ออกเป็น 5 ระดับคือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. พิจารณาด้านหลักพื้นฐานของการประเมินผลการเรียนรู้ คะแนนเต็ม 3 คะแนน

คะแนนเฉลี่ย	2.41-3.00	หมายถึง	มีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาด้านความรู้ความเข้าใจหลักพื้นฐานของการประเมินผลการเรียนรู้ของครูสังคมนตรีศึกษา น้อยที่สุด
คะแนนเฉลี่ย	1.81-2.40	หมายถึง	มีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาด้านความรู้ความเข้าใจหลักพื้นฐานของการประเมินผลการเรียนรู้ของครูสังคมนตรีศึกษาน้อย
คะแนนเฉลี่ย	1.21-1.80	หมายถึง	มีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาด้านความรู้ความเข้าใจหลักพื้นฐานของการประเมินผลการเรียนรู้ ของครูสังคมนตรีศึกษาปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย	0.61-1.20	หมายถึง	มีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาด้านความรู้ความเข้าใจหลักพื้นฐานของการประเมินผลการเรียนรู้ ของครูสังคมนตรีศึกษามาก
คะแนนเฉลี่ย	0.00-0.60	หมายถึง	มีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาด้านความรู้ความเข้าใจด้านหลักพื้นฐานของการประเมินผลการเรียนรู้ ของครูสังคมนตรีศึกษามากที่สุด

2. พิจารณาด้านแนวปฏิบัติในการประเมินผลการเรียนรู้ คะแนนเต็ม 5 คะแนน

คะแนนเฉลี่ย	4.01-5.00	หมายถึง	มีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาด้านความรู้ความเข้าใจแนวปฏิบัติในการประเมินผลการเรียนรู้ของครูสังคมนตรีศึกษา น้อยที่สุด
คะแนนเฉลี่ย	3.01-4.00	หมายถึง	มีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาด้านความรู้ความเข้าใจแนวปฏิบัติในการประเมินผลการเรียนรู้ของครูสังคมนตรีศึกษาน้อย
คะแนนเฉลี่ย	2.01-3.00	หมายถึง	มีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาด้านความรู้ความเข้าใจแนวปฏิบัติในการประเมินผลการเรียนรู้ของครูสังคมนตรีศึกษาปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.01-2.00 หมายถึง มีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาด้านความรู้ ความเข้าใจแนวปฏิบัติในการประเมินผลการเรียนรู้ ของครูสังคมนศึกษามาก

คะแนนเฉลี่ย 0.00-1.00 หมายถึง มีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาด้านความรู้ ความเข้าใจแนวปฏิบัติในการประเมินผลการเรียนรู้ ของครูสังคมนศึกษามากที่สุด

3.พิจารณาตามขั้นตอนการประเมินผลการเรียนรู้ คะแนนเต็ม 17 คะแนน

คะแนนเฉลี่ย 13.61-17.00 หมายถึง มีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาด้านความรู้ ความเข้าใจขั้นตอนการประเมินผลการเรียนรู้ของครู สังคมนศึกษา น้อยที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 10.21-13.60 หมายถึง มีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาด้านความรู้ ความเข้าใจขั้นตอนการประเมินผลการเรียนรู้ของครู สังคมนศึกษาน้อย

คะแนนเฉลี่ย 6.81-10.20 หมายถึง มีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาด้านความรู้ ความเข้าใจขั้นตอนการประเมินผลการเรียนรู้ของครู สังคมนศึกษาปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 3.41-6.80 หมายถึง มีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาด้านความรู้ ความเข้าใจขั้นตอนการประเมินผลการเรียนรู้ของครู สังคมนศึกษามาก

คะแนนเฉลี่ย 0.00-3.40 หมายถึง มีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาด้านความรู้ ความเข้าใจด้านขั้นตอนการประเมินผลการเรียนรู้ ของครูสังคมนศึกษามากที่สุด

4. พิจารณาภาพรวมความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนรู้

คะแนนเต็ม 25 คะแนน

คะแนนเฉลี่ย	20.01-25.00	หมายถึง	มีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาด้านความรู้ความเข้าใจการประเมินผลการเรียนรู้ของครูผู้สอนระดับอุดมศึกษาในภาพรวมน้อยที่สุด
คะแนนเฉลี่ย	15.01-20.00	หมายถึง	มีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาด้านความรู้ความเข้าใจการประเมินผลการเรียนรู้ของครูผู้สอนระดับอุดมศึกษาในภาพรวมน้อย
คะแนนเฉลี่ย	10.01-15.00	หมายถึง	มีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาด้านความรู้ความเข้าใจการประเมินผลการเรียนรู้ของครูผู้สอนระดับอุดมศึกษาในภาพรวมปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย	5.01-10.00	หมายถึง	มีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาด้านความรู้ความเข้าใจการประเมินผลการเรียนรู้ของครูผู้สอนระดับอุดมศึกษาในภาพรวมมาก
คะแนนเฉลี่ย	0.00-5.00	หมายถึง	มีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาด้านความรู้ความเข้าใจการประเมินผลการเรียนรู้ของครูผู้สอนระดับอุดมศึกษาในภาพรวมมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย	0.81-1.00	หมายถึง	มีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาด้านความรู้ความเข้าใจการประเมินผลการเรียนรู้ของครูผู้สอนระดับอุดมศึกษาน้อยที่สุด

5. พิจารณาเป็นรายข้อความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนรู้ ข้อละ 1 คะแนน

คะแนนเฉลี่ย	0.81-1.00	หมายถึง	มีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาด้านความรู้ความเข้าใจการประเมินผลการเรียนรู้ของครูผู้สอนระดับอุดมศึกษาน้อยที่สุด
-------------	-----------	---------	---

คะแนนเฉลี่ย	0.61-0.80	หมายถึง	มีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาด้านความรู้ความเข้าใจการประเมินผลการเรียนรู้ของครูสังคมศึกษาน้อย
คะแนนเฉลี่ย	0.41-0.60	หมายถึง	มีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาด้านความรู้ความเข้าใจการประเมินผลการเรียนรู้ของครูสังคมศึกษาปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย	0.21-0.40	หมายถึง	มีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาด้านความรู้ความเข้าใจการประเมินผลการเรียนรู้ของครูสังคมศึกษามาก
คะแนนเฉลี่ย	0.00-0.20	หมายถึง	มีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาด้านความรู้ความเข้าใจการประเมินผลการเรียนรู้ของครูสังคมศึกษามากที่สุด

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูลสมรรถนะด้านทักษะและการปฏิบัติเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนรู้ของครูสังคมศึกษา วิเคราะห์โดยใช้ค่ามัธยฐานเลขคณิต (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดการแปลผลระดับสมรรถนะด้านทักษะและการปฏิบัติเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนรู้ของครูสังคมศึกษา โดยมีเกณฑ์การประเมินดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	4.20 - 5.00	หมายถึง	มีสมรรถนะด้านทักษะและการปฏิบัติเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนรู้ของครูสังคมศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย	3.40 - 4.19	หมายถึง	มีสมรรถนะด้านทักษะและการปฏิบัติเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนรู้ของครูสังคมศึกษา อยู่ในระดับมาก
คะแนนเฉลี่ย	2.60 - 3.39	หมายถึง	มีสมรรถนะด้านทักษะและการปฏิบัติเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนรู้ของครูสังคมศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย	1.80 - 2.59	หมายถึง	มีสมรรถนะด้านทักษะและการปฏิบัติเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนรู้ของครูสังคัมศึกษา อยู่ในระดับน้อย
คะแนนเฉลี่ย	1.00 - 1.79	หมายถึง	มีสมรรถนะด้านทักษะและการปฏิบัติเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนรู้ของครูสังคัมศึกษา อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 5 การวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อการพัฒนาสมรรถนะด้านทักษะและการปฏิบัติเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนรู้ของครูสังคัมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา โดยการกำหนดความแตกต่างระหว่างสภาพที่เป็นจริงกับสภาพที่ควรจะเป็นในสมรรถนะด้านทักษะและการปฏิบัติเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนรู้ของครูสังคัมศึกษาในแต่ละด้านแล้วนำมาเรียงลำดับของผลต่างของคะแนนเฉลี่ยโดยใช้ดัชนี Modified Priority Needs Index (PNI_{Modified})

$$\text{จากสูตร} \quad \text{PNI}_{\text{Modified}} = (I-D)/D$$

โดย	I (Importance)	หมายถึง	ระดับความคาดหวังที่ต้องการให้เกิด
	D (Degree Of Success)	หมายถึง	ระดับสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบัน

ในการวิจัยครั้งนี้กำหนดให้ระดับสภาพที่คาดหวังมีค่าเท่ากับ 5 ในทุกข้อรายการ การพิจารณาความต้องการจำเป็นจะพิจารณาจากค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น (PNI_{Modified}) โดยตั้งเกณฑ์การประเมินไว้ว่า ค่าดัชนี (PNI_{Modified}) ที่มีค่า 0.3 ขึ้นไป ถือเป็นความต้องการจำเป็น ส่วนการจัดระดับความต้องการจำเป็นใช้การเขียนดัชนีจากมากไปน้อย ดัชนีที่มีค่ามากแปลว่ามีความต้องการจำเป็นสูงที่ต้องได้รับการพัฒนามากกว่าดัชนีที่มีค่าน้อยกว่า (สุวิมล ว่องวานิช, 2550:76)

6. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1.) สถิติในการหาคุณภาพของเครื่องมือในการวิจัย

1.1.) สูตรหาค่าความยากง่าย(Difficulty)

$$P = \frac{R}{N}$$

P	คือ	ระดับความยากง่ายของข้อกระทงนั้นๆ
R	คือ	จำนวนผู้ตอบแบบทดสอบกระทงนั้นๆถูก
N	คือ	จำนวนผู้ตอบทั้งหมด

1.2.) สูตรหาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination)

$$r_{pbis} = \frac{\bar{X}R - \bar{X}W}{SDx} \cdot \sqrt{pq}$$

r_{pbis}	คือ	ค่าอำนาจจำแนกของของแบบทดสอบทั้งฉบับสูตรจากสูตรสหสัมพันธ์แบบพอยท์ไบซีเรียล(r_{pbis})
$\bar{X}R$	คือ	คะแนนเฉลี่ยของคะแนนรวมของกลุ่มที่ตอบข้อกระทงนั้นๆถูก
$\bar{X}W$	คือ	คะแนนเฉลี่ยของคะแนนรวมของกลุ่มที่ตอบข้อกระทงนั้นๆผิด
SDx	คือ	คะแนนส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนรวมของผู้สอบทั้งหมด
P	คือ	สัดส่วนของผู้ตอบข้อกระทงนั้นๆถูก
Q	คือ	$1-P$

1.3.) สูตรวิเคราะห์ความเที่ยง (Reliability) โดยใช้สูตรครุเดอร์-ริชาร์ดสัน 21

(Kr-21)

$$r_{tt} = \frac{k}{k-1} \left\{ 1 - \frac{\bar{X}(k-\bar{X})}{ks_x^2} \right\}$$

r_{tt}	คือ	ค่าประมาณค่าความเที่ยงของแบบทดสอบทั้งฉบับจากสูตร Kr-21
----------	-----	--

k	คือ	จำนวนข้อสอบ
$\bar{X}$	คือ	ค่าเฉลี่ยของคะแนนสอบจากแบบทดสอบทั้งฉบับในกลุ่มบุคคลนั้น
s_x^2	คือ	ค่าความแปรปรวนของคะแนนที่ได้จากการสอบ

2. สถิติที่ใช้ในการประเมินความต้องการจำเป็น

สูตรความต้องการจำเป็น โดยใช้สูตร Modified Priority Needs Index (PNI_{Modified})

$$PNI_{Modified} = (I-D)/D$$

I (Importance) คือ ระดับความคาดหวังที่ต้องการให้เกิด

D (Degree Of Success) คือ ระดับสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบัน

7. การนำเสนอข้อมูล

1. ข้อมูลที่เป็นค่าสถิติ นำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง
2. ข้อมูลจากการตอบคำถามปลายเปิด นำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ(Survey Research) เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะด้านการประเมินผลการเรียนรู้ของครูสังคมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตอนที่1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยใช้ค่าความถี่(Frequency) และร้อยละ (Percent)

ตอนที่2 การวิเคราะห์สมรรถนะด้านความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนรู้ของครูสังคมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา วิเคราะห์โดยใช้ค่ามัชฌิมเลขคณิต (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ตอนที่3 การวิเคราะห์ข้อมูลความต้องการจำเป็นเพื่อการพัฒนาสมรรถนะด้านความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนรู้ของครูสังคมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาวิเคราะห์โดยใช้ช่วงคะแนน (Range) ออกเป็น 5 ส่วน

ตอนที่4 การวิเคราะห์ข้อมูลสมรรถนะด้านทักษะและการปฏิบัติเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนรู้ของครูสังคมศึกษา วิเคราะห์โดยใช้ค่ามัชฌิมเลขคณิต (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ตอนที่5 การวิเคราะห์ข้อมูลความต้องการจำเป็นเพื่อการพัฒนาสมรรถนะด้านทักษะและการปฏิบัติเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนรู้ของครูสังคมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา โดยวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างสภาพที่เป็นจริงกับสภาพที่ควรจะเป็นในสมรรถนะด้านทักษะและการปฏิบัติเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนรู้ของครูสังคมศึกษา

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลสถานภาพ		จำนวน	ร้อยละ
เพศ			
-	ชาย	82	25.3
-	หญิง	242	74.7
อายุ			
-	21 – 30 ปี	40	12.4
-	31 – 40 ปี	118	36.4
-	41 – 50 ปี	114	35.1
-	51 – 60 ปี	52	16.1
วุฒิการศึกษามากสุด			
-	ปริญญาตรี	259	79.9
-	ปริญญาโท	65	20.1
ช่วงชั้นที่สอน			
-	ช่วงชั้นที่ 3	125	38.6
-	ช่วงชั้นที่ 4	141	43.5
-	ทั้งสองช่วงชั้น	58	17.9
จำนวนคาบที่จัดการเรียนการสอน			
-	11-15 คาบ	48	14.8
-	16-20 คาบ	151	46.6
-	21-30 คาบ	125	38.6
ประสบการณ์ในการสอนสังคมศึกษา			
-	น้อยกว่า 6 ปี	28	8.6
-	6-14 ปี	94	29.1
-	14ปีขึ้นไป	202	62.3
เข้าร่วมประชุม/อบรม/สัมมนา/ดูงานเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนรู้			
-	เคย	37	11.4
-	ไม่เคย	287	88.6

จากตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ปรากฏว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม 324 คน เป็นเพศหญิงจำนวน 242 คน คิดเป็นร้อยละ 74.7 และเป็นเพศชายจำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 25.3 โดยครูสังคัมศึกษาส่วนใหญ่มีอายุ 31 – 40 ปี จำนวน 118 คน คิดเป็นร้อยละ 36.4 รองลงมาอายุ 41 – 50 ปี จำนวน 114 คน คิดเป็นร้อยละ 35.1 และ อายุ 51 – 60 ปี จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 16.1 วุฒิการศึกษาของครูสังคัมศึกษาคือระดับปริญญาตรี จำนวน 259 คน คิดเป็นร้อยละ 79.9 และระดับปริญญาโทจำนวน 65 คนคิดเป็นร้อยละ 20.1 ครูสังคัมศึกษาสอนในช่วงชั้นที่ 4 จำนวน 141 คน คิดเป็นร้อยละ 43.5 ช่วงชั้นที่ 3 จำนวน 125 คน คิดเป็นร้อยละ 38.6 และสอนทั้งสองช่วงชั้น จำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 17.9 โดยจำนวนคาบที่จัดการเรียนการสอนเฉลี่ยต่อสัปดาห์ ส่วนใหญ่คาบเฉลี่ย 16-20 คาบ เป็นจำนวน 151 คน คิดเป็นร้อยละ 46.6 รองลงมาคาบเฉลี่ย 21-30 คาบ เป็นจำนวน 125 คน คิดเป็นร้อยละ 38.6 และคาบเฉลี่ย 11-15 คาบ เป็นจำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 14.8 ประสบการณ์ในการสอนสังคัมศึกษาส่วนใหญ่สอนเป็นระยะเวลา 14 ปีขึ้นไป เป็นจำนวน 202 คน คิดเป็นร้อยละ 62.3 สอนเป็นระยะเวลา 6-14 ปี เป็นจำนวน 94 คน คิดเป็นร้อยละ 29.1 และสอนเป็นระยะเวลาน้อยกว่า 6 ปี เป็นจำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 8.6 การเข้าร่วมประชุม/อบรม/สัมมนา/ดูงานเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนรู้ครูสังคัมศึกษาส่วนใหญ่ไม่เคยเข้าร่วม 287 คน คิดเป็นร้อยละ 88.6 และเคยเข้าร่วม 37 คน คิดเป็นร้อยละ 11.4

ตอนที่2 การวิเคราะห์สมรรถนะด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินผล
การเรียนรู้ของครูสังคมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา

ตารางที่ 3 คะแนนเต็ม ค่ามัชฌิมเลขคณิต($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และ
ความหมายความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนรู้ของครูสังคม
ศึกษา ระดับมัธยมศึกษา

ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับ การประเมินผลการเรียนรู้ ของครูสังคมศึกษา	คะแนน เต็ม	ค่ามัชฌิม เลขคณิต ($\bar{X}$)	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ความ หมาย
1. หลักพื้นฐานของการประเมินผลการ เรียนรู้	3	2.14	0.39	มาก
1.1 ความหมายของการ ประเมินผลการเรียนรู้	1	0.64	0.48	มาก
1.2 หลักการสำคัญในการวัดและ ประเมินผลการเรียนรู้	1	0.72	0.32	มาก
1.3 จุดมุ่งหมายที่แท้จริงของการ ประเมินผลการเรียนรู้	1	0.78	0.37	มาก
2. แนวปฏิบัติในการประเมินผลการ เรียนรู้	5	2.44	0.46	ปานกลาง
2.1 จุดมุ่งหมายการประเมินผล ก่อนการจัดกิจกรรมการ เรียนรู้	1	0.52	0.47	ปานกลาง
2.2 ประโยชน์ของผลการประเมิน ก่อนการจัดกิจกรรมการ เรียนรู้ แก่ครูผู้สอน	1	0.57	0.52	ปานกลาง
2.3 ลักษณะการประเมินผลการ เรียนรู้ที่สอดคล้องกับ แนวทางปฏิรูปการศึกษา	1	0.44	0.52	ปานกลาง
2.4 การแก้ไขปัญหาการ ประเมินผลระหว่างเรียน	1	0.39	0.43	น้อย

ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับ การประเมินผลการเรียนรู้ ของครูสังคัมศึกษา	คะแนน เต็ม	ค่ามัชฌิม เลขคณิต ($\bar{X}$)	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ความ หมาย
เมื่อปรากฏว่านักเรียนเรียน ไม่ทันเพื่อนในห้องเรียน				
2.5 การประเมินผลการเรียนรู้ที่ โรงเรียนใช้ในการตัดสิน สอบ ได้-สอบตก ของนักเรียน	1	0.52	0.46	ปานกลาง
3. ขั้นตอนการประเมินผลการเรียนรู้	17	7.79	0.37	ปานกลาง
3.1 กำหนดผลการเรียนรู้	1	0.48	0.34	ปานกลาง
3.2 การเขียนจุดประสงค์เชิง พฤติกรรม	1	0.75	0.42	มาก
3.3 ขั้นตอนแรกในการสร้าง เครื่องมือวัดและประเมินผล การเรียนรู้	1	0.73	0.32	มาก
3.4 การประเมินหา ความสามารถที่แท้จริงของ นักเรียน	1	0.17	0.52	น้อยที่สุด
3.5 การวัดพฤติกรรมของ นักเรียน ในการสร้างแผนผัง	1	0.43	0.38	ปานกลาง
3.6 เครื่องมือที่ใช้วัด ทักษะ และ -กระบวนการปฏิบัติของ นักเรียน	1	0.41	0.31	ปานกลาง
3.7 เครื่องมือที่ใช้วัดความรู้ของ นักเรียน	1	0.52	0.43	ปานกลาง
3.8 เครื่องมือใช้วัดกระบวนการ ทำงานกลุ่มของนักเรียน	1	0.32	0.45	น้อย
3.9 การเลือกใช้วิธีการวัดได้อย่าง เหมาะสม	1	0.69	0.38	มาก

ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนรู้ของครูสังคมศึกษา	คะแนนเต็ม	ค่ามัธยฐานเลขคณิต ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	ความหมาย
3.10 มโนทัศน์(Concept)การตรวจสอบความเที่ยงของเครื่องมือวัดและประเมินผล การเรียนรู้	1	0.26	0.39	น้อย
3.11 มโนทัศน์(Concept)การตรวจสอบอำนาจจำแนกของเครื่องมือวัดและประเมินผล การเรียนรู้	1	0.42	0.47	น้อย
3.12 เกณฑ์การให้คะแนน (Scoring Rubric)	1	0.10	0.32	น้อยที่สุด
3.13 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้เพื่อจัดตำแหน่ง	1	0.22	0.44	น้อย
3.14 การประเมินแบบอิงกลุ่ม	1	0.11	0.36	น้อยที่สุด
3.15 การนำผลการสอบไปใช้ในการวินิจฉัยการเรียน	1	0.64	0.24	มาก
3.16 หลักการสำคัญในการรายงานผลการเรียนรู้ต่อผู้ปกครอง	1	0.79	0.34	มาก
3.17 ประโยชน์โดยตรงของการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน	1	0.76	0.29	มาก
รวม	25	12.37	0.40	ปานกลาง

จากตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนรู้ของครูสังคมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา ปรากฏว่า ในภาพรวมครูสังคมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนรู้ปานกลาง

เมื่อพิจารณาด้านหลักพื้นฐานของการประเมินผลการเรียนรู้ ปรากฏว่า ในภาพรวมครูสังคมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา มีความรู้ความเข้าใจหลักพื้นฐานของการประเมินผลการเรียนรู้มาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ครูสังคมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา มีความรู้ความเข้าใจมากทั้งสิ้น

เมื่อพิจารณาด้านแนวปฏิบัติในการประเมินผลการเรียนรู้ ปรากฏว่า ในภาพรวมครูสังคมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา มีความรู้ความเข้าใจแนวปฏิบัติในการประเมินผลการเรียนรู้ปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ครูสังคมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา มีความรู้ความเข้าใจปานกลาง ยกเว้น เรื่องการแก้ไขปัญหาคือการประเมินผลระหว่างเรียน เมื่อปรากฏว่านักเรียนเรียนไม่ทันเพื่อนในห้องเรียน ครูสังคมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา มีความรู้ความเข้าใจน้อย

เมื่อพิจารณาด้านขั้นตอนการประเมินผลการเรียนรู้ปรากฏว่า ในภาพรวมครูสังคมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา มีความรู้ความเข้าใจขั้นตอนการประเมินผลการเรียนรู้ปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ครูสังคมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา มีความรู้ความเข้าใจน้อยที่สุดในเรื่อง การประเมินหาความสามารถที่แท้จริงของนักเรียน เกณฑ์การให้คะแนน(Scoring Rubric)และ การประเมินแบบอิงกลุ่ม ครูสังคมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา มีความรู้ความเข้าใจน้อยในเรื่อง เครื่องมือใช้วัดกระบวนการทำงานกลุ่มของนักเรียน มโนทัศน์(Concept)การตรวจสอบความเที่ยงของเครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนรู้ มโนทัศน์(Concept)การตรวจสอบอำนาจจำแนกของเครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้เพื่อจัดตำแหน่ง

ตอนที่3 การวิเคราะห์ข้อมูลความต้องการจำเป็นเพื่อการพัฒนาสมรรถนะด้าน
ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนรู้ของครูสังคมศึกษา ระดับ
มัธยมศึกษา

ตารางที่ 4 คะแนนเต็ม ค่ามัชฌิมเลขคณิต ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
ความหมาย ความต้องการจำเป็นเพื่อการพัฒนาสมรรถนะด้านความรู้ความ
เข้าใจเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนรู้ของครูสังคมศึกษา ระดับ
มัธยมศึกษา

ความต้องการจำเป็นเพื่อการพัฒนา สมรรถนะด้านความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนรู้ ของครูสังคมศึกษา		คะแนน เต็ม	ค่ามัชฌิม เลขคณิต ($\bar{X}$)	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ความ หมาย
1.	หลักพื้นฐานของการประเมินผลการ เรียนรู้	3	2.14	0.39	น้อย
1.1	ความหมายของการ ประเมินผลการเรียนรู้	1	0.64	0.48	น้อย
1.2	หลักการสำคัญในการวัดและ ประเมินผลการเรียนรู้	1	0.72	0.32	น้อย
1.3	จุดมุ่งหมายที่แท้จริงของการ ประเมินผลการเรียนรู้	1	0.78	0.37	น้อย
2.	แนวปฏิบัติในการประเมินผลการ เรียนรู้	5	2.44	0.46	ปานกลาง
2.1	จุดมุ่งหมายการประเมินผล ก่อนการจัดกิจกรรมการ เรียนรู้	1	0.52	0.47	ปานกลาง
2.2	ประโยชน์ของผลการประเมิน ก่อนการจัดกิจกรรมการ เรียนรู้ แก่ครูผู้สอน	1	0.57	0.52	ปานกลาง
2.3	ลักษณะการประเมินผลการ เรียนรู้ที่สอดคล้องกับ แนวทางปฏิรูปการศึกษา	1	0.44	0.52	ปานกลาง

ความต้องการจำเป็นเพื่อการพัฒนา สมรรถนะด้านความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนรู้ ของครูสังคมศึกษา		คะแนน เต็ม	ค่ามัธยฐาน เลขคณิต ($\bar{X}$)	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ความ หมาย
2.4	การแก้ไขปัญหาการ ประเมินผลระหว่างเรียน เมื่อปรากฏว่านักเรียนเรียน ไม่ทันเพื่อนในห้องเรียน	1	0.39	0.43	มาก
2.5	การประเมินผลการเรียนรู้ที่ โรงเรียนใช้ในการตัดสิน สอบ ได้-สอบตก ของนักเรียน	1	0.52	0.46	ปานกลาง
3.	ขั้นตอนการประเมินผลการเรียนรู้	17	7.79	0.37	ปานกลาง
3.1	กำหนดผลการเรียนรู้	1	0.48	0.34	ปานกลาง
3.2	การเขียนจุดประสงค์เชิง พฤติกรรม	1	0.75	0.42	น้อย
3.3	ขั้นตอนแรกในการสร้าง เครื่องมือวัดและประเมินผล การเรียนรู้	1	0.73	0.32	น้อย
3.4	การประเมินหา ความสามารถที่แท้จริงของ นักเรียน	1	0.17	0.52	มากที่สุด
3.5	การวัดพฤติกรรมของ นักเรียน ในการสร้างแผนผัง	1	0.43	0.38	ปานกลาง
3.6	เครื่องมือที่ใช้วัด ทักษะ และ -กระบวนการปฏิบัติของ นักเรียน	1	0.41	0.31	ปานกลาง
3.7	เครื่องมือที่ใช้วัดความรู้ของ นักเรียน	1	0.52	0.43	ปานกลาง
3.8	เครื่องมือใช้วัดกระบวนการ ทำงานกลุ่มของนักเรียน	1	0.32	0.45	มาก

ความต้องการจำเป็นเพื่อการพัฒนา สมรรถนะด้านความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนรู้ ของครูสังคมศึกษา		คะแนน เต็ม	ค่ามัธยฐาน เลขคณิต ($\bar{X}$)	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ความ หมาย
3.9	การเลือกใช้วิธีการวัดได้อย่าง เหมาะสม	1	0.69	0.38	น้อย
3.10	มโนทัศน์(Concept)การ ตรวจสอบความเที่ยงของ เครื่องมือวัดและประเมินผล การเรียนรู้	1	0.26	0.39	มาก
3.11	มโนทัศน์(Concept)การ ตรวจสอบอำนาจจำแนกของ เครื่องมือวัดและประเมินผล การเรียนรู้	1	0.42	0.47	มาก
3.12	เกณฑ์การให้คะแนน (Scoring Rubric)	1	0.10	0.32	มากที่สุด
3.13	การวัดและประเมินผลการ เรียนรู้เพื่อจัดตำแหน่ง	1	0.22	0.44	มาก
3.14	การประเมินแบบอิงกลุ่ม	1	0.11	0.36	มากที่สุด
3.15	การนำผลการสอบไปใช้ใน การวินิจฉัยการเรียน	1	0.64	0.24	น้อย
3.16	หลักการสำคัญในการ รายงานผลการเรียนรู้ต่อ ผู้ปกครอง	1	0.79	0.34	น้อย
3.17	ประโยชน์โดยตรงของการ ประเมินผลการเรียนรู้ของ นักเรียน	1	0.76	0.29	น้อย
รวม		25	12.37	0.40	ปานกลาง

จากตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความต้องการจำเป็นเพื่อการพัฒนาสมรรถนะด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนรู้ของครูสังคมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา ปรากฏว่า ในภาพรวมครูสังคมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา มีความต้องการจำเป็นเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนรู้ปานกลาง

เมื่อพิจารณาด้านหลักพื้นฐานของการประเมินผลการเรียนรู้ ปรากฏว่า ในภาพรวมครูสังคมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา มีความต้องการจำเป็นเพื่อการพัฒนาสมรรถนะความรู้ความเข้าใจหลักพื้นฐานของการประเมินผลการเรียนรู้น้อย และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ครูสังคมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา มีความต้องการจำเป็นเพื่อการพัฒนาสมรรถนะความรู้ความเข้าใจน้อยทั้งสิ้น

เมื่อพิจารณาด้านแนวปฏิบัติในการประเมินผลการเรียนรู้ ปรากฏว่า ในภาพรวมครูสังคมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา มีความต้องการจำเป็นเพื่อการพัฒนาสมรรถนะความรู้ความเข้าใจปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ครูสังคมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา มีความต้องการจำเป็นเพื่อการพัฒนาสมรรถนะความรู้ความเข้าใจปานกลาง ยกเว้น เรื่องการแก้ไขปัญหาการประเมินผลระหว่างเรียน เมื่อปรากฏว่านักเรียนเรียนไม่ทันเพื่อนในห้องเรียน ครูสังคมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา มีความต้องการจำเป็นเพื่อการพัฒนาสมรรถนะความรู้ความเข้าใจมาก

เมื่อพิจารณาด้านขั้นตอนการประเมินผลการเรียนรู้ ปรากฏว่า ในภาพรวมครูสังคมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา มีความต้องการจำเป็นเพื่อการพัฒนาสมรรถนะความรู้ความเข้าใจขั้นตอนการประเมินผลการเรียนรู้อันปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ครูสังคมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา มีความต้องการจำเป็นเพื่อการพัฒนาสมรรถนะความรู้ความเข้าใจมากที่สุดในเรื่อง การประเมินหาความสามารถที่แท้จริงของนักเรียน เกณฑ์การให้คะแนน(Scoring Rubric) และการประเมินแบบอิงกลุ่ม ครูสังคมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา มีความต้องการจำเป็นเพื่อพัฒนาสมรรถนะความรู้ความเข้าใจมาก ในเรื่องเครื่องมือใช้วัดกระบวนการทำงานกลุ่มของนักเรียน มโนทัศน์(Concept)การตรวจสอบความเที่ยงของเครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนรู้ มโนทัศน์(Concept)การตรวจสอบอำนาจจำแนกของเครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้เพื่อจัดตำแหน่ง

ตอนที่4 การวิเคราะห์ข้อมูลสมรรถนะด้านทักษะและการปฏิบัติเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนรู้ของครูสังคมนตรีศึกษา ระดับมัธยมศึกษา

ตารางที่ 5 ค่ามัชฌิมเลขคณิต และ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทักษะและการปฏิบัติเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนรู้ของครูสังคมนตรีศึกษา ระดับมัธยมศึกษา

ทักษะและการปฏิบัติเกี่ยวกับ การประเมินผลการเรียนรู้ ของครูสังคมนตรีศึกษา	ค่ามัชฌิม เลขคณิต ($\bar{X}$)	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ความหมาย
1. แนวปฏิบัติในการประเมินผลการเรียนรู้	3.65	0.55	มาก
1.1 การประเมินความรู้ ทักษะ และความสามารถ พื้นฐานของนักเรียนทุกครั้ง เมื่อเริ่มบทเรียน / หน่วยการเรียนรู้ /ภาคการเรียนใหม่	3.13	0.54	ปานกลาง
1.2 การประเมินผลระหว่างการจัดกิจกรรมการ เรียนรู้ เพื่อตรวจสอบพัฒนาการและ ความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของนักเรียน	3.21	0.62	ปานกลาง
1.3 การประเมินผลระหว่างการจัดกิจกรรมการ เรียนรู้ เพื่อวินิจฉัยหาสาเหตุและปัญหาใน การเรียนรู้ของนักเรียน	2.97	0.61	ปานกลาง
1.4 การประเมินผลการเรียนรู้หลังการสอน เพื่อ หาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน	4.72	0.49	มากที่สุด
2. ขั้นตอนการประเมินผลการเรียนรู้	3.39	0.59	ปานกลาง
2.1 การประเมินผลการเรียนรู้ควบคู่ไปกับการ จัดการเรียนการสอน	4.60	0.449	มากที่สุด
2.2 การกำหนดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมกร เรียนรู้ในแต่ละบทเรียน / หน่วยการเรียนรู้ / ภาคการเรียนอย่างชัดเจน	3.84	0.51	มาก
2.3 การประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนเป็น รายบุคคล	3.58	0.54	มาก

	ทักษะและการปฏิบัติเกี่ยวกับ การประเมินผลการเรียนรู้ ของครูสังคมศึกษา	ค่ามัชฌิม เลขคณิต ($\bar{X}$)	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ความหมาย
2.4	การเปิดโอกาสให้นักเรียน พ่อแม่ และ ผู้ปกครอง มีส่วนร่วมในการประเมินผลการ เรียนรู้	2.31	0.62	น้อย
2.5	การใช้วิธีการและเครื่องมือที่หลากหลาย นอกเหนือจากการใช้แบบทดสอบประเภท ต่างๆ ในการประเมินผลการเรียนรู้	3.24	0.73	ปานกลาง
2.6	การสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน ขณะจัด กิจกรรมการเรียนรู้	3.41	0.62	มาก
2.7	การจดบันทึกข้อมูลจากการสังเกตพฤติกรรม ของนักเรียน	3.02	0.76	ปานกลาง
2.8	การสัมภาษณ์/ซักถามพูดคุยกับนักเรียน เพื่อให้ได้ข้อมูลด้านต่างๆของนักเรียน เช่น เจตคติ ความคิด กระบวนการทำงาน	2.26	0.44	น้อย
2.9	การจดบันทึกข้อมูลจากการสัมภาษณ์/ ซักถามพูดคุยของนักเรียน	2.15	0.52	น้อย
2.10	การประเมินผลชิ้นงาน/โครงการที่มอบหมาย ให้นักเรียนปฏิบัติ	3.49	0.65	มาก
2.11	การประเมินกระบวนการ/วิธีการของนักเรียน ในการทำงานตามที่มอบหมาย	3.44	0.61	มาก
2.12	การประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนจาก แฟ้มสะสมผลงาน	3.73	0.67	มาก
2.13	การตรวจสอบหาค่าความเที่ยงและความตรง ของเครื่องมือประเภทต่างๆ	1.81	0.72	น้อยที่สุด
2.14	การเลือกเกณฑ์การประเมินผลการเรียนรู้ที่ สอดคล้องกับ เครื่องมือ และจุดประสงค์เชิง พฤติกรรมที่ตั้งไว้	3.86	0.32	มาก

ทักษะและการปฏิบัติเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนรู้ของครูสังคมนศึกษา	ค่ามัชฌิมเลขคณิต ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	ความหมาย
2.15 การกำหนดประเด็นและเกณฑ์การให้คะแนนจากการสังเกตอย่างชัดเจน	2.90	0.64	ปานกลาง
2.16 การกำหนดประเด็นและเกณฑ์การให้คะแนนจากการสัมภาษณ์อย่างชัดเจน	2.13	0.53	น้อย
2.17 การกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนการประเมินผลงานที่ชัดเจน	3.39	0.69	ปานกลาง
2.18 การนำการให้คะแนนแบบรูบริก(Rubric)มาใช้ประเมินคุณภาพของผลงาน	3.34	0.66	ปานกลาง
2.19 การรายงานผลด้านทักษะ และความสามารถของนักเรียน ประกอบกับรายงานผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	3.73	0.73	มาก
2.20 การรายงานผลด้านพฤติกรรมกรเรียน และความประพฤติของนักเรียน ประกอบกับรายงานผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	3.81	0.74	มาก
2.21 การแจ้งและรายงานผลการประเมินแก่นักเรียน ผู้ปกครอง และ ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ	4.22	0.62	มากที่สุด
2.22 การนำผลการประเมินมาใช้เพื่อปรับปรุงและพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน	4.03	0.64	มาก
2.23 การนำผลการประเมินมาใช้เพื่อปรับปรุงและพัฒนาด้านทักษะ และความสามารถของนักเรียน	3.78	0.75	มาก
2.24 การนำผลการประเมินมาใช้เพื่อปรับปรุงและพัฒนาด้านพฤติกรรมกรเรียน และความประพฤติของนักเรียน	3.98	0.73	มาก
2.25 การนำผลการประเมินมาใช้ปรับปรุงและพัฒนาการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนของท่าน	3.93	0.72	มาก

ทักษะและการปฏิบัติเกี่ยวกับ การประเมินผลการเรียนรู้ ของครูสังคมศึกษา	ค่าเฉลี่ย เลขคณิต ($\bar{X}$)	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ความหมาย
2.26 การนำผลการประเมินมาใช้ปรับปรุงและ พัฒนาหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคม ศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมในโรงเรียน ของท่าน	3.68	0.89	มาก
รวม	3.59	0.57	มาก

จากตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับทักษะและการปฏิบัติเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนรู้ของครูสังคมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา ปรากฏว่า ในภาพรวมครูสังคมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา มีทักษะและการปฏิบัติเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนรู้มาก

เมื่อพิจารณาเป็นด้านแนวปฏิบัติในการประเมินผลการเรียนรู้ ปรากฏว่า ในภาพรวมครูสังคมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา มีทักษะและการปฏิบัติในการประเมินผลการเรียนรู้ปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ครูสังคมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา มีทักษะและการปฏิบัติปานกลาง ยกเว้นเรื่องการประเมินผลการเรียนรู้หลังการสอน เพื่อหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ครูสังคมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา มีทักษะและการปฏิบัติมาก

เมื่อพิจารณาเป็นด้านขั้นตอนการประเมินผลการเรียนรู้ ปรากฏว่า ในภาพรวมครูสังคมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา มีทักษะและการปฏิบัติในการประเมินผลการเรียนรู้ปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ครูสังคมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา มีทักษะและการปฏิบัติน้อยที่สุดในเรื่อง การตรวจสอบหาค่าความเที่ยงและความตรงของเครื่องมือประเภทต่างๆ ครูสังคมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา มีทักษะและการปฏิบัติในเรื่อง การเปิดโอกาสให้นักเรียน พ่อแม่ และผู้ปกครอง มีส่วนร่วมในการประเมินผลการเรียนรู้ การสัมภาษณ์/ซักถามพูดคุยกับนักเรียน เพื่อให้ได้ข้อมูลด้านต่างๆของนักเรียน เช่น เจตคติ ความคิด กระบวนการทำงาน การจัดบันทึกข้อมูลจากการสัมภาษณ์/ซักถามพูดคุยของนักเรียน และ การกำหนดประเด็นและเกณฑ์การให้คะแนนจากการสัมภาษณ์อย่างชัดเจน ครูสังคมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา มีทักษะและการปฏิบัติมากที่สุดในเรื่อง การประเมินผลการเรียนรู้ควบคู่ไปกับการจัดการเรียนการสอน และการแจ้งและรายงานผลการประเมินแก่นักเรียน ผู้ปกครอง และ ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ

ตอนที่5 การวิเคราะห์ข้อมูลความต้องการจำเป็นเพื่อการพัฒนาสมรรถนะด้านทักษะและการปฏิบัติเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนรู้ของครูสังคมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา

ตารางที่6 แสดงความต้องการจำเป็นเพื่อการพัฒนาสมรรถนะด้านทักษะและการปฏิบัติเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนรู้ของครูสังคมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา

ทักษะและการปฏิบัติเกี่ยวกับ การประเมินผลการเรียนรู้ ของครูสังคมศึกษา		D	(I-D)/D	ลำดับที่
1.	แนวปฏิบัติในการประเมินผลการเรียนรู้	3.65	0.36	
1.1	การประเมินความรู้ ทักษะ และความสามารถ พื้นฐานของนักเรียนทุกครั้ง เมื่อเริ่มบทเรียน / หน่วยการเรียนรู้ /ภาคการเรียนใหม่	3.13	0.59	9
1.2	การประเมินผลระหว่างการจัดกิจกรรมการ เรียนรู้ เพื่อตรวจสอบพัฒนาการและ ความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของนักเรียน	3.21	0.55	10
1.3	การประเมินผลระหว่างการจัดกิจกรรมการ เรียนรู้ เพื่อวินิจฉัยหาสาเหตุและปัญหาในการ เรียนรู้ของนักเรียน	2.97	0.68	7
1.4	การประเมินผลการเรียนรู้หลังการสอน เพื่อหา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน	4.72	0.06	30
2.	ขั้นตอนการประเมินผลการเรียนรู้	3.39	0.47	
2.1	การประเมินผลการเรียนรู้ควบคู่ไปกับการจัดการ เรียนการสอน	4.60	0.08	29
2.2	การกำหนดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมการเรียนรู้ ในแต่ละบทเรียน / หน่วยการเรียนรู้ /ภาคการ เรียนอย่างชัดเจน	3.84	0.30	23
2.3	การประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนเป็น รายบุคคล	3.58	0.39	17
2.4	การเปิดโอกาสให้นักเรียน พ่อแม่ และ	2.31	1.16	5

ทักษะและการปฏิบัติเกี่ยวกับ การประเมินผลการเรียนรู้ ของครูสังคัมศึกษา		D	(I-D)/D	ลำดับที่
	ผู้ปกครอง มีส่วนร่วมในการประเมินผลการ เรียนรู้			
2.5	การใช้วิธีการและเครื่องมือที่หลากหลาย นอกเหนือจากการใช้แบบทดสอบประเภทต่างๆ ในการประเมินผลการเรียนรู้	3.24	0.54	11
2.6	การสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน ขณะจัด กิจกรรมการเรียนรู้	3.41	0.47	13
2.7	การจดบันทึกข้อมูลจากการสังเกตพฤติกรรม ของนักเรียน	3.02	0.66	8
2.8	การสัมภาษณ์/ซักถามพูดคุยกับนักเรียน เพื่อให้ ได้ข้อมูลด้านต่างๆของนักเรียน เช่น เจตคติ ความคิด กระบวนการทำงาน	2.26	1.21	4
2.9	การจดบันทึกข้อมูลจากการสัมภาษณ์/ซักถาม พูดคุยของนักเรียน	2.15	1.32	3
2.10	การประเมินผลชิ้นงาน/โครงการที่มอบหมายให้ นักเรียนปฏิบัติ	3.49	0.43	16
2.11	การประเมินกระบวนการ/วิธีการของนักเรียนใน การทำงานตามที่มอบหมาย	3.44	0.45	15
2.12	การประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนจากแฟ้ม สะสมผลงาน	3.73	0.34	19
2.13	การตรวจสอบหาค่าความเที่ยงและความตรง ของเครื่องมือประเภทต่างๆ	1.81	1.76	1
2.14	การเลือกเกณฑ์การประเมินผลการเรียนรู้ที่ สอดคล้องกับ เครื่องมือ และจุดประสงค์เชิง พฤติกรรมที่ตั้งไว้	3.86	0.29	24
2.15	การกำหนดประเด็นและเกณฑ์การให้คะแนน จากการสังเกตอย่างชัดเจน	2.90	0.72	6
2.16	การกำหนดประเด็นและเกณฑ์การให้คะแนน	2.13	1.34	2

ทักษะและการปฏิบัติเกี่ยวกับ การประเมินผลการเรียนรู้ ของครูสังคัมศึกษา		D	(I-D)/D	ลำดับที่
จากการสัมภาษณ์อย่างชัดเจน				
2.17	การกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนการประเมินผล งานที่ชัดเจน	3.39	0.47	13
2.18	การนำการให้คะแนนแบบ รูบรีค(Rubric)มาใช้ ประเมินคุณภาพของผลงาน	3.34	0.50	12
2.19	การรายงานผลด้านทักษะ และความสามารถ ของนักเรียน ประกอบกับรายงานผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียน	3.73	0.34	19
2.20	การรายงานผลด้านพฤติกรรมกรเรียน และ ความประพฤติของนักเรียน ประกอบกับรายงาน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	3.81	0.31	22
2.21	การแจ้งและรายงานผลการประเมินแก่นักเรียน ผู้ปกครอง และ ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ	4.22	0.18	28
2.22	การนำผลการประเมินมาใช้เพื่อปรับปรุงและ พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน	4.03	0.24	27
2.23	การนำผลการประเมินมาใช้เพื่อปรับปรุงและ พัฒนาด้านทักษะ และความสามารถของ นักเรียน	3.78	0.32	21
2.24	การนำผลการประเมินมาใช้เพื่อปรับปรุงและ พัฒนาด้านพฤติกรรมกรเรียน และความ ประพฤติของนักเรียน	3.98	0.26	26
2.25	การนำผลการประเมินมาใช้ปรับปรุงและ พัฒนาการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนของ ท่าน	3.93	0.27	25
2.26	การนำผลการประเมินมาใช้ปรับปรุงและพัฒนา หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคัมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมในโรงเรียนของท่าน	3.68	0.36	18

จากตารางที่ 6 ความต้องการจำเป็นเพื่อการพัฒนาสมรรถนะด้านทักษะและการปฏิบัติเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนรู้ของครูสังคัมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา พิจารณาเป็นรายข้อในแบบสอบถาม ปรากฏว่าพิสัยของดัชนีความต้องการจำเป็นอยู่ระหว่าง 0.06 -1.76 ซึ่งได้ตั้งเกณฑ์การประเมินไว้ว่า ค่าดัชนี (PNI_{Modified}) ที่มีค่า 0.3 ขึ้นไป ถือเป็นความต้องการจำเป็น ดังนั้น ความต้องการจำเป็นเร่งด่วนเพื่อการพัฒนาสมรรถนะด้านทักษะและการปฏิบัติเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนรู้ของครูสังคัมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา มีจำนวนทั้งสิ้น 23 ข้อ เมื่อเรียงลำดับจากความสำคัญมากไปหาน้อยได้ดังนี้ (1) การตรวจสอบหาค่าความเที่ยงและความตรงของเครื่องมือประเภทต่างๆ (2) การกำหนดประเด็นและเกณฑ์การให้คะแนนจากการสัมภาษณ์อย่างชัดเจน (3) การจัดบันทึกข้อมูลจากการสัมภาษณ์/ซักถามพูดคุยของนักเรียน (4) การสัมภาษณ์/ซักถามพูดคุยกับนักเรียน เพื่อให้ได้ข้อมูลด้านต่างๆของนักเรียน เช่น เจตคติ ความคิด กระบวนการทำงาน (5) การเปิดโอกาสให้นักเรียน พ่อแม่ และผู้ปกครอง มีส่วนร่วมในการประเมินผลการเรียนรู้ (6) การกำหนดประเด็นและเกณฑ์การให้คะแนนจากการสังเกตอย่างชัดเจน (7) การประเมินผลระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อวินิจฉัยหาสาเหตุและปัญหาในการเรียนรู้ของนักเรียน (8) การจัดบันทึกข้อมูลจากการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน (9) การประเมินความรู้ ทักษะ และความสามารถพื้นฐานของนักเรียนทุกครั้ง เมื่อเริ่มบทเรียน / หน่วยการเรียนรู้ /ภาคการเรียนใหม่ (10) การประเมินผลระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อตรวจสอบพัฒนาการและความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของนักเรียน (11) การใช้วิธีการและเครื่องมือที่หลากหลาย นอกเหนือจากการใช้แบบทดสอบประเภทต่างๆ ในการประเมินผลการเรียนรู้ (12) การนำการให้คะแนนแบบรูบริก(Rubric) มาใช้ประเมินคุณภาพของผลงาน (13) การสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน ขณะจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (13) การกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนการประเมินผลงานที่ชัดเจน (15) การประเมินกระบวนการ/วิธีการของนักเรียนในการทำงานตามที่มอบหมาย (16) การประเมินผลชิ้นงาน/โครงการที่มอบหมายให้นักเรียนปฏิบัติ (17) การประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นรายบุคคล (18) การนำผลการประเมินมาใช้ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคัมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมในโรงเรียนของท่าน (19) การประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนจากแฟ้มสะสมผลงาน (19) การรายงานผลด้านทักษะ และความสามารถของนักเรียน ประกอบกับรายงานผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (21) การนำผลการประเมินมาใช้เพื่อปรับปรุงและพัฒนาด้านทักษะ และความสามารถของนักเรียน (22) การรายงานผลด้านพฤติกรรมกรเรียน และความประพฤติของนักเรียน ประกอบกับรายงานผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และ (23) การกำหนดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมกรเรียนในแต่ละบทเรียน / หน่วยการเรียนรู้/ภาคการเรียนอย่างชัดเจน

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อการพัฒนาสมรรถนะด้านการประเมินผลการเรียนรู้ของครูผู้สอนในระดับมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 ที่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ เขตกรุงเทพมหานคร จำนวนทั้งสิ้น 110 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูผู้สอนในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 ที่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 324 คน จาก 54 โรงเรียน ใน 3 เขตพื้นที่การศึกษากทม กรุงเทพมหานคร

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีลักษณะเป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจคำตอบ (Check - List) และ แบบเติมคำ

ตอนที่ 2 ข้อมูลสมรรถนะด้านการประเมินผลการเรียนรู้ ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 สมรรถนะด้านความรู้ในการประเมินผลการเรียนรู้ของครูผู้สอน ส่วนที่ 2 สมรรถนะด้านทักษะการปฏิบัติในการประเมินผลการเรียนรู้ของครูผู้สอน โดยแต่ละส่วนมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 สมรรถนะด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนรู้ มีลักษณะแบบวัดชนิดเลือกตอบ (Multiple Choices) ประเภท 4 ตัวเลือก โดยมีลักษณะเป็นตัวเลือกที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

แบบวัดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนรู้ มีจำนวนข้อทั้งหมด 25 ข้อ โดยประกอบด้วย 3 ด้าน ดังนี้

1. หลักพื้นฐานของการประเมินผลการเรียนรู้	จำนวน 3 ข้อ
2. แนวปฏิบัติในการประเมินผลการเรียนรู้	จำนวน 5 ข้อ
3. ขั้นตอนการประเมินผลการเรียนรู้	จำนวน 3 ข้อ

ส่วนที่ 2 สมรรถนะด้านทักษะและการปฏิบัติเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนรู้ มีลักษณะแบบประมาณค่า 5 ระดับ แบบสอบถามด้านทักษะและการปฏิบัติเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนรู้ มีจำนวนข้อทั้งหมด 30 ข้อ โดยประกอบด้วย 2 ด้าน ดังนี้

1. แนวปฏิบัติในการประเมินผลการเรียนรู้	จำนวน 4 ข้อ
2. ขั้นตอนการประเมินผลการเรียนรู้	จำนวน 26 ข้อ

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยเก็บรวบรวมแบบสอบถาม โดยใช้ 2 วิธีการ คือ การนำส่งด้วยตนเอง และส่งทางไปรษณีย์ ในระหว่างวันที่ 19 ตุลาคม พ.ศ.2552 ถึงวันที่ 20 พฤศจิกายน พ.ศ.2552 แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์ โดยวิธีการวิเคราะห์มีดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยใช้ค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percent) โดยนำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย

2. การวิเคราะห์สมรรถนะด้านความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนรู้ของครูสังคมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา จำนวน 25 ข้อ วิเคราะห์โดยใช้ค่ามัธยเลขคณิต (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เป็นรายข้อและรายด้าน เพื่อหาระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนรู้ของครูสังคมศึกษา โดยระดับคะแนนความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนรู้มีคะแนนเต็มเท่ากับ 25 คะแนน (ข้อละ 1 คะแนน)

3. การวิเคราะห์ข้อมูลความต้องการจำเป็นเพื่อการพัฒนาสมรรถนะด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนรู้ของครูสังคมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา มีความสัมพันธ์กับการวิเคราะห์คะแนนความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนรู้ของครูสังคมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา (ข้อมูลนำมาจากการวิเคราะห์ในขั้นตอนที่ 2)

4. การวิเคราะห์ข้อมูลสมรรถนะด้านทักษะและการปฏิบัติเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนรู้ของครูสังคมศึกษา วิเคราะห์โดยใช้ค่ามัธยเลขคณิต (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

5. การวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อการพัฒนาสมรรถนะด้านทักษะและการปฏิบัติเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนรู้ของครูสังคัมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา โดยการกำหนดความแตกต่างระหว่างสภาพที่เป็นจริงกับสภาพที่ควรจะเป็นในสมรรถนะด้านทักษะและการปฏิบัติเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนรู้ของครูสังคัมศึกษา ในแต่ละด้าน แล้วนำมาเรียงลำดับของผลต่างของคะแนนเฉลี่ย โดยใช้ดัชนี Modified Priority Needs Index (PNI_{Modified})

สรุปผลการวิจัย

1. สมรรถนะด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนรู้ของครูสังคัมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา

ผู้วิจัยสรุปผลสมรรถนะด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนรู้ของครูสังคัมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา ได้ดังนี้

ในภาพรวมครูสังคัมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนรู้ปานกลาง โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ด้านหลักพื้นฐานของการประเมินผลการเรียนรู้ ปรากฏว่า ในภาพรวมครูสังคัมศึกษา ระดับมัศึกษามีความรู้ความเข้าใจหลักพื้นฐานของการประเมินผลการเรียนรู้มาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ครูสังคัมศึกษา ระดับมัศึกษามีความรู้ความเข้าใจมากทั้งสิ้น

ด้านแนวปฏิบัติในการประเมินผลการเรียนรู้ ปรากฏว่า ในภาพรวมครูสังคัมศึกษา ระดับมัศึกษามีความรู้ความเข้าใจแนวปฏิบัติในการประเมินผลการเรียนรู้ปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ครูสังคัมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา มีความรู้ความเข้าใจปานกลาง ยกเว้นเรื่องการแก้ไขปัญหาการประเมินผลระหว่างเรียน เมื่อปรากฏว่านักเรียนเรียนไม่ทันเพื่อนในห้องเรียน ครูสังคัมศึกษา ระดับมัศึกษามีความรู้ความเข้าใจน้อย

ด้านขั้นตอนการประเมินผลการเรียนรู้ ปรากฏว่า ในภาพรวมครูสังคัมศึกษา ระดับมัศึกษามีความรู้ความเข้าใจขั้นตอนการประเมินผลการเรียนรู้ปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ครูสังคัมศึกษา ระดับมัศึกษามีความรู้ความเข้าใจน้อยที่สุดในเรื่อง การประเมินหาความสามารถที่แท้จริงของนักเรียนได้ เกณฑ์การให้คะแนน(Scoring Rubric) และ การประเมินแบบอิงกลุ่ม ครูสังคัมศึกษา ระดับมัศึกษามีความรู้ความเข้าใจน้อยในเรื่อง

เครื่องมือใช้วัดกระบวนการทำงานกลุ่มของนักเรียน มโนทัศน์ (Concept) การตรวจสอบ
ความเที่ยงของเครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนรู้ มโนทัศน์ (Concept) การตรวจสอบ
อำนาจจำแนกของเครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้
เพื่อจัดตำแหน่ง

2. ความต้องการจำเป็นเพื่อการพัฒนาสมรรถนะด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนรู้ของครูสังคัมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา

ผู้วิจัยสรุปผลความต้องการจำเป็นเพื่อการพัฒนาสมรรถนะด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนรู้ของครูสังคัมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา ได้ดังนี้

ในภาพรวมครูสังคัมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา มีความต้องการจำเป็นเพื่อการพัฒนาสมรรถนะด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนรู้ปานกลาง โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ด้านหลักพื้นฐานของการประเมินผลการเรียนรู้ ปรากฏว่า ในภาพรวมครูสังคัมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา มีความต้องการจำเป็นเพื่อการพัฒนาสมรรถนะความรู้ความเข้าใจหลักพื้นฐานของการประเมินผลการเรียนรู้น้อย และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ครูสังคัมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา มีความต้องการจำเป็นเพื่อการพัฒนาสมรรถนะความรู้ความเข้าใจน้อยทั้งสิ้น

ด้านแนวปฏิบัติในการประเมินผลการเรียนรู้ ปรากฏว่า ในภาพรวมครูสังคัมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา มีความต้องการจำเป็นเพื่อการพัฒนาสมรรถนะความรู้ความเข้าใจปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ครูสังคัมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา มีความต้องการจำเป็นเพื่อการพัฒนาสมรรถนะความรู้ความเข้าใจปานกลาง ยกเว้น เรื่องการแก้ไขปัญหาการประเมินผลระหว่างเรียน เมื่อปรากฏว่านักเรียนเรียนไม่ทันเพื่อนในห้องเรียน ครูสังคัมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา มีความต้องการจำเป็นเพื่อการพัฒนาสมรรถนะความรู้ความเข้าใจมาก

ด้านขั้นตอนการประเมินผลการเรียนรู้ ปรากฏว่า ในภาพรวมครูสังคัมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา มีความต้องการจำเป็นเพื่อการพัฒนาสมรรถนะความรู้ความเข้าใจขั้นตอนการประเมินผลการเรียนรู้อันปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ครูสังคัมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา มีความต้องการจำเป็นเพื่อการพัฒนาสมรรถนะความรู้ความเข้าใจมากที่สุดในเรื่อง การประเมินหาความสามารถที่แท้จริงของนักเรียนได้ เกณฑ์การให้คะแนน (Scoring Rubric) และการประเมินแบบอิงกลุ่ม ครูสังคัมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา มีความต้องการจำเป็นเพื่อการพัฒนาสมรรถนะความรู้ความเข้าใจมาก ในเรื่องเครื่องมือใช้วัดกระบวนการทำงานกลุ่มของนักเรียน

มโนทัศน์ (Concept) การตรวจสอบความเที่ยงของเครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนรู้ มโนทัศน์ (Concept) การตรวจสอบอำนาจจำแนกของเครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผลการเรียนรู้เพื่อจัดตำแหน่ง

3.สมรรถนะด้านทักษะและการปฏิบัติเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนรู้ของครู สังคมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา

ผู้วิจัยสรุปผลสมรรถนะด้านทักษะและการปฏิบัติเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนรู้ของครูสังคมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา ได้ดังนี้

ในภาพรวมครูสังคมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา มีทักษะและการปฏิบัติเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนรู้มากโดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ด้านแนวปฏิบัติในการประเมินผลการเรียนรู้ ปรากฏว่า ในภาพรวมครูสังคมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา มีทักษะและการปฏิบัติในการประเมินผลการเรียนรู้ปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ครูสังคมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา มีทักษะและการปฏิบัติปานกลาง ยกเว้นเรื่องการประเมินผลการเรียนรู้หลังการสอน เพื่อหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ครูสังคมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา มีทักษะและการปฏิบัติมาก

ด้านขั้นตอนการประเมินผลการเรียนรู้ ปรากฏว่า ในภาพรวมครูสังคมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา มีทักษะและการปฏิบัติในการประเมินผลการเรียนรู้ปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ครูสังคมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา มีทักษะและการปฏิบัติน้อยที่สุดในเรื่อง การตรวจสอบหาค่าความเที่ยงและความตรงของเครื่องมือประเภทต่างๆ ครูสังคมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา มีทักษะและการปฏิบัติในเรื่อง การเปิดโอกาสให้นักเรียน พ่อแม่ และผู้ปกครอง มีส่วนร่วมในการประเมินผลการเรียนรู้ การสัมภาษณ์/ซักถามพูดคุยกับนักเรียน เพื่อให้ได้ข้อมูลด้านต่างๆของนักเรียน เช่น เจตคติ ความคิด กระบวนการทำงาน การจดบันทึกข้อมูลจากการสัมภาษณ์/ซักถามพูดคุยของนักเรียน และ การกำหนดประเด็นและเกณฑ์การให้คะแนนจากการสัมภาษณ์อย่างชัดเจน ครูสังคมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา มีทักษะและการปฏิบัติมากที่สุดในเรื่องการประเมินผลการเรียนรู้ควบคู่ไปกับการจัดการเรียนการสอน และการแจ้งและรายงานผลการประเมินแก่นักเรียน ผู้ปกครอง และ ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ

4. ความต้องการจำเป็นเพื่อการพัฒนาสมรรถนะด้านทักษะและการปฏิบัติเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนรู้ของครูสังคมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา

ผู้วิจัยสรุปผลความต้องการจำเป็นเพื่อการพัฒนาสมรรถนะด้านทักษะและการปฏิบัติเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนรู้ของครูสังคมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา ได้ดังนี้

ความต้องการจำเป็นเพื่อการพัฒนาสมรรถนะด้านทักษะและการปฏิบัติเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนรู้ของครูสังคมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา พิจารณาเป็นรายข้อในแบบสอบถามปรากฏว่าพิสัยของดัชนีความต้องการจำเป็นอยู่ระหว่าง 0.06 -1.76 ซึ่งได้ตั้งเกณฑ์การประเมินไว้ว่า ค่าดัชนี (PNI_{Modified}) ที่มีค่า 0.3 ขึ้นไป ถือเป็นความต้องการจำเป็น ดังนั้นความต้องการจำเป็นเร่งด่วนเพื่อการพัฒนาสมรรถนะด้านทักษะและการปฏิบัติเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนรู้ของครูสังคมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา มีจำนวนทั้งสิ้น 23 ข้อ เมื่อเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ (1) การตรวจสอบหาค่าความเที่ยงและความตรงของเครื่องมือประเภทต่างๆ (2) การกำหนดประเด็นและเกณฑ์การให้คะแนนจากการสัมภาษณ์อย่างชัดเจน (3) การจัดบันทึกข้อมูลจากการสัมภาษณ์/ซักถามพูดคุยของนักเรียน (4) การสัมภาษณ์/ซักถามพูดคุยกับนักเรียน เพื่อให้ได้ข้อมูลด้านต่างๆของนักเรียน เช่น เจตคติ ความคิด กระบวนการทำงาน (5) การเปิดโอกาสให้นักเรียน พ่อแม่ และผู้ปกครอง มีส่วนร่วมในการประเมินผลการเรียนรู้ (6) การกำหนดประเด็นและเกณฑ์การให้คะแนนจากการสังเกตอย่างชัดเจน (7) การประเมินผลระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อวินิจฉัยหาสาเหตุและปัญหาในการเรียนรู้ของนักเรียน (8) การจัดบันทึกข้อมูลจากการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน (9) การประเมินความรู้ ทักษะ และความสามารถพื้นฐานของนักเรียนทุกครั้ง เมื่อเริ่มบทเรียน / หน่วยการเรียนรู้ / ภาคการเรียนใหม่ (10) การประเมินผลระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อตรวจสอบพัฒนาการและความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของนักเรียน (11) การใช้วิธีการและเครื่องมือที่หลากหลาย นอกเหนือจากการใช้แบบทดสอบประเภทต่างๆ ในการประเมินผลการเรียนรู้ (12) การนำการให้คะแนนแบบรูบรีค(Rubric) มาใช้ประเมินคุณภาพของผลงาน (13) การสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน ขณะจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (13) การกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนการประเมินผลงานที่ชัดเจน (15) การประเมินกระบวนการ/วิธีการของนักเรียนในการทำงานตามที่มอบหมาย (16) การประเมินผลชิ้นงาน/โครงการที่มอบหมายให้นักเรียนปฏิบัติ (17) การประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นรายบุคคล (18) การนำผลการประเมินมาใช้ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมในโรงเรียนของท่าน (19) การประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนจากแฟ้มสะสมผลงาน (19) การรายงานผลด้านทักษะ และความสามารถของนักเรียน ประกอบกับรายงานผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (21) การนำผลการ

ประเมินมาใช้เพื่อปรับปรุงและพัฒนาด้านทักษะ และความสามารถของนักเรียน (22) การรายงานผลด้านพฤติกรรมกรเรียน และความประพฤติของนักเรียน ประกอบกับรายงานผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และ (23) การกำหนดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมกรเรียนรู้ในแต่ละบทเรียน / หน่วยกรเรียนรู้/ภาคกรเรียนอย่างชัดเจน

กรอภิปรายผล

จากงานวิจัย มีประเด็นที่นำมาอภิปรายดังนี้

1.สภาพและความต้องการจำเป็นด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินผลกรเรียนรู้ของครูสังคการศึกษา ระดับมัธยมศึกษา

หลักสูตรกรศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ได้กำหนดให้ครูผู้สอนทุกกลุ่มสาระ กรเรียนรู้ ซึ่งรวมถึงครูสังคการศึกษา ระดับมัธยมศึกษา ให้มีสมรรถนะความรู้ความเข้าใจในการประเมินผลกรเรียนรู้ โดยประกอบด้วย 3 ด้าน คือ ด้านหลักพื้นฐานของการประเมินผลกรเรียนรู้ แนวปฏิบัติในการประเมินผลกรเรียนรู้ และขั้นตอนกรประเมินผลกรเรียนรู้ ในภาพรวมครูสังคศึกษามีความรู้ความเข้าใจในการประเมินผลกรเรียนรู้ปานกลาง ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของบุญทวี วิทยาคุณ(2530 : บทคัดย่อ) ได้ทำกรศึกษาเชิงประเมินกรปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงศึกษาว่าด้วยการ ประเมินผลกรเรียนรู้ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2529 ของครูทุกกลุ่มสาระกรเรียนรู้ ในโรงเรียนรัฐบาล และโรงเรียนเอกชน พบว่า ครูโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนเอกชนมีความรู้เกี่ยวกับการประเมินผลกรเรียนรู้ค่อนข้างต่ำ ซึ่งงานวิจัยดังกล่าวได้ถูกวิจัยขึ้นก่อนมีการปฏิรูปกรศึกษา พ.ศ. 2542 ซึ่งแสดงว่าครูสังคศึกษาในอดีตมีสมรรถนะความรู้ความเข้าใจในการประเมินผลกรเรียนรู้ค่อนข้างต่ำ เนื่องจากการปฏิรูปกรศึกษาที่เกิดขึ้น อาจส่งผลให้ครูต้องมีการพัฒนาสมรรถนะของตนเองในด้านการวัดและประเมินผลกรเรียนรู้ ดังนั้นครูสังคศึกษา ระดับมัธยมศึกษาจึงต้องมีการพัฒนาตนเองด้านความรู้ความเข้าใจ แลทักษะกรปฏิบัติในการวัดและประเมินผลกรเรียนรู้ ทั้งจากกรศึกษาด้วยตนเอง และการเข้ารับกรฝึกอบรม/ประชุม/สัมมนา/กรดูงาน เกี่ยวกับการวัดและประเมินผลกรเรียนรู้ ตามที่กระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานต่างๆจัดอบรมให้ จึงส่งผลให้ในปัจจุบันครูสังคศึกษา ระดับมัธยมศึกษา มีสมรรถนะความรู้ความเข้าใจในการประเมินผลกรเรียนรู้เพิ่มมากขึ้นกว่าในอดีต ซึ่งสามารถแบ่งกรอภิปรายออกเป็น 3 ด้าน ดังต่อไปนี้

1.1 ด้านหลักพื้นฐานของการประเมินผลกรเรียนรู้

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กำหนดให้ครูสังคมศึกษาต้องมีความรู้ความเข้าใจหลักพื้นฐานของการประเมินผลการเรียนรู้เป็นอย่างดี งานวิจัยฉบับนี้พบว่าครูสังคมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักพื้นฐานของการประเมินผลการเรียนรู้มาก ซึ่งตรงตามสมรรถนะที่ครูสังคมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา พึงมีตามที่หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กำหนดไว้ ทั้งในเรื่องความหมายของการประเมินผลการเรียนรู้ หลักการในการประเมินผลการเรียนรู้ และจุดมุ่งหมายในการประเมินผลการเรียนรู้ ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ กานต์รวี บุษยานนท์ (2546: 97) ที่พบว่าครูสังคมศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่มีความเห็นตรงกันว่าการประเมินผลการเรียนรู้ประสบปัญหาอย่างมาก เนื่องจากครูไม่มีความรู้ความเข้าใจในหลักการประเมินผลการเรียนรู้อย่างแท้จริง ซึ่งจากงานวิจัยดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงการพัฒนาของครูสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษาในช่วงระยะเวลา 8 ปีที่ผ่านมา พบว่าครูสังคมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา มีการเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจในหลักพื้นฐานของการประเมินผลการเรียนรู้ จึงทำให้มีสมรรถนะด้านความรู้ความเข้าใจในหลักพื้นฐานของการประเมินผลการเรียนรู้ที่เพิ่มมากขึ้นกว่าในอดีต

ดังนั้นเมื่อในภาพรวมครูสังคมศึกษามีสมรรถนะด้านความรู้ความเข้าใจหลักพื้นฐานของการประเมินผลการเรียนรู้มาก ดังนั้นความต้องการจำเป็นในการพัฒนาด้านหลักพื้นฐานของการประเมินผลการเรียนรู้ จึงไม่จำเป็นต้องมีการพัฒนาอย่างเร่งด่วน

1.2 ด้านแนวปฏิบัติในการประเมินผลการเรียนรู้

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กำหนดให้ครูสังคมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา ต้องมีความรู้ความเข้าใจแนวปฏิบัติในการประเมินผลการเรียนรู้เป็นอย่างดี งานวิจัยฉบับนี้พบว่าครูสังคมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา มีสมรรถนะด้านความรู้ความเข้าใจแนวปฏิบัติในการประเมินผลการเรียนรู้ปานกลาง แต่เมื่อวิเคราะห์ในรายละเอียดพบว่า ขณะมีการประเมินผลระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ครูสังคมศึกษาไม่สามารถแก้ไขปัญหา เมื่อพบนักเรียนเรียนไม่ทันเพื่อนในห้องเรียน โดยพบว่าครูสังคมศึกษา ระดับมัศึกษามีแนวทางการแก้ไขปัญหาโดยการย้ายนักเรียนไปเรียนในห้องเรียนที่เหมาะสม หรือการรายงานผลแก่ครูหัวหน้าระดับชั้น หรือ ครูหัวหน้าหมวดวิชา เพื่อให้ทางโรงเรียนเป็นผู้จัดการแก้ไขปัญหา ดังกล่าวต่อไป แต่ตามที่หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กำหนดแนวทางแก้ไขปัญหาให้นักเรียน ในกรณีพบนักเรียนเรียนไม่ทันเพื่อนในห้องเรียน ครูต้องจัดการเรียนรู้เพิ่มเติม นอกเวลาให้กับนักเรียน พร้อมทั้งติดตามผลการเรียนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจากบทความของ ดวงกมล ไตรวิจิตรคุณ(2550:103) ได้กล่าวถึงความสำคัญในการแก้ไขปัญหาของนักเรียนที่

เกิดขึ้นในห้องเรียนว่า เมื่อครูผู้สอนทราบผลที่ได้จากการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน ผู้สอนต้องนำผลที่ได้มาเตรียมการปรับปรุงแก้ไขพฤติกรรมของนักเรียนที่เป็นปัญหาในลักษณะต่างๆ เพราะถ้าผู้สอนเพียงแต่รับทราบข้อมูลว่านักเรียนมีปัญหาในเรื่องใด ถือว่าข้อมูลที่ได้ถูกใช้อย่างไม่คุ้มค่า แต่อย่างไรก็ตามจากงานวิจัยของดวงกมล ไตรวิจิตรคุณ(2550:115) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยฉบับนี้ ที่พบว่ามีความรู้ความเข้าใจในการแก้ไขปัญหานักเรียนอย่างถูกต้อง จึงส่งผลให้นักเรียนไม่สามารถพัฒนาเต็มตามศักยภาพได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศรัณญา รณศิริ (2550:191) พบว่าครูส่วนใหญ่ขาดความรู้ความเข้าใจในการแก้ไขปัญหานักเรียน เช่น เมื่อพบว่านักเรียนที่เรียนตามไม่ทันเพื่อน ครูเพียงแคร์ับรู้ในปัญหา และอาจสรุปโดยย่อให้ฟังอีกครั้ง หรือให้กลับไปทบทวนเองที่บ้าน โดยละเลยในการมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือแก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างแท้จริง

ดังนั้นเมื่อในภาพรวมครูสังคมนศึกษา ระดับมัธยมศึกษา มีสมรรถนะด้านความรู้ความเข้าใจแนวปฏิบัติในการประเมินผลการเรียนรู้ปานกลาง ดังนั้นความต้องการจำเป็นในการพัฒนาความรู้ความเข้าใจในด้านดังกล่าว จึงไม่มีความจำเป็นต้องพัฒนาโดยเร่งด่วน อย่างไรก็ตามครูสังคมนศึกษาต้องการมีการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม เพื่อให้ครูมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องและนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งการประเมินผลการเรียนรู้ก่อน ระหว่างและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องวิธีการแก้ไขปัญหานักเรียนที่เกิดขึ้น ขณะประเมินผลระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

1.3 ด้านขั้นตอนการประเมินผลการเรียนรู้

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กำหนดให้ครูสังคมนศึกษา มีความรู้ความเข้าใจขั้นตอนการประเมินผลการเรียนรู้เป็นอย่างดี โดยประกอบไปด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้ (1) กำหนดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม (2) กำหนดวิธีการวัดผลและการเลือก/ สร้างเครื่องมือวัดผล (3) การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ (4) การตัดสินค้าจากผลการวัด และ (5) การรายงานผลและนำผลไปใช้ โดยจากงานวิจัยพบว่าครูสังคมนศึกษา ระดับมัธยมศึกษา มีสมรรถนะด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนรู้ ด้านดังกล่าวปานกลาง แต่เมื่อวิเคราะห์ในรายละเอียดพบว่า ครูสังคมนศึกษา ระดับมัธยมศึกษา มีความรู้ความเข้าใจน้อยที่สุดในเรื่อง การประเมินหาความสามารถที่แท้จริงของนักเรียน เกณฑ์การให้คะแนน (Scoring Rubric) และการประเมินแบบอิงกลุ่ม

ในด้านการประเมินหาความสามารถที่แท้จริงของนักเรียน พบว่า ครูสังคมนศึกษา ระดับมัธยมศึกษา มีความเข้าใจว่าการใช้เครื่องมือในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ประเภทใด

ประเภทหนึ่งเพียงพอในการหาความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียนได้ แต่จากบทความของเอมอร์ จังศิริพรปกรณ์ (2550:144) ได้กล่าวว่า การประเมินหาความสามารถที่แท้จริงของนักเรียน ครู ต้องใช้เครื่องมือที่มีความหลากหลายประกอบกัน หากต้องการให้มีประสิทธิภาพสูงในการ ประเมิน ครูควรใช้ เครื่องมือในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ มากกว่า 3 ชนิดขึ้นไป เช่น แบบทดสอบ แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ พอดโฟลิโอประกอบกัน จึงจะสามารถประเมินหา ความสามารถที่แท้จริงของนักเรียนได้ รวมทั้งควรเปิดโอกาสให้นักเรียน เพื่อนในห้องเรียน พ่อ แม่ และ ผู้ปกครอง มีส่วนร่วมในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความหลากหลาย และข้อมูลที่ได้มีความน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น

สำหรับเกณฑ์การให้คะแนน(Scoring Rubric) พบว่า ครูสังคมนศึกษา ระดับ มัธยมศึกษา มีความเข้าใจเกณฑ์การให้คะแนน(Scoring Rubric) หมายถึงระบบการให้คะแนนที่ ต้องกำหนดเกณฑ์ให้เหมาะสมกับนักเรียนเป็นรายบุคคล หรือเป็นระบบการให้คะแนนที่ต้อง พิจารณาคุณภาพของงานในภาพรวม ไม่พิจารณาแยกทีละเกณฑ์ แต่จากบทความของ กมลวรรณ ตั้งธนานนท์ (2547:110) ได้กล่าวถึงความหมายที่ถูกต้องของเกณฑ์การให้คะแนน (Scoring Rubric)ว่าเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการให้คะแนน ซึ่งแจกแจงรายละเอียดอย่างชัดเจน ในเกณฑ์ประเมินชิ้นงานและคุณภาพของชิ้นงานในแต่ละเกณฑ์ และจากบทความของสุวิมล ว่องวานิช (2550:236-237) กล่าวถึงการกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนที่ดีต้องมีลักษณะดังนี้ เกณฑ์การให้คะแนนต้องมีความชัดเจน โดยกำหนดให้เห็นถึงรายละเอียดในสิ่งที่ต้องการให้ คะแนนอย่างชัดเจน เพื่อยึดเป็นเกณฑ์ในการตัดสิน ซึ่งจะทำให้ครูสามารถประเมินผลการเรียนรู้ โดยปราศจากอคติในการให้คะแนนได้ และจากบทความของสมศักดิ์ ภูวิภาดาวรรณ (2544: 43) ได้กล่าวถึงความสำคัญและประโยชน์ของ เกณฑ์การให้คะแนน(Scoring Rubric)ดังนี้ เกณฑ์การให้คะแนน(Scoring Rubric)ช่วยให้ครู และนักเรียนเข้าใจได้ตรงกันว่างานที่มีคุณภาพ เป็นที่ยอมรับ หรือได้มาตรฐานเป็นอย่างใด รวมทั้งก่อให้เกิดความเที่ยงในการประเมินผลงาน ต่างๆ ซึ่งจัดว่าเป็นวิธีการหนึ่งของการประเมินตามสภาพจริง พร้อมทั้งช่วยให้นักเรียนได้ ทราบขอบเขตของสิ่งที่ครูจะทำการประเมินผลการเรียนรู้ ทั้งเรื่องการประเมินกระบวนการทำงาน การปฏิบัติ และผลที่ได้รับจากการปฏิบัติ

สำหรับการประเมินแบบอิงกลุ่ม พบว่า ครูสังคมนศึกษา ระดับมัธยมศึกษา มีความ เข้าใจว่าการประเมินแบบอิงกลุ่มเป็นการประเมินที่คำนึงถึงการออกข้อสอบตรงตามโครงสร้าง หรือนักเรียนแต่ละคนมีความสามารถเรียนรู้ได้เหมือนกันหมด แต่จากบทความนงลักษณ์ วิรัชชัย (2550,309) กล่าวว่า การประเมินแบบอิงกลุ่ม เป็นเกณฑ์มาตรฐานในการประเมินที่ให้ความสำคัญกับการเปรียบเทียบว่า นักเรียนแต่ละคนมีผลการเรียนรู้/ผลการปฏิบัติงานสูงกว่า

หรือต่ำกว่านักเรียนทั้งกลุ่มอย่างไร แต่ไม่ได้ให้ความสำคัญกับการบ่งชี้ว่านักเรียนแต่ละคนมีผลการเรียนรู้/ผลการปฏิบัติงานได้ตามมาตรฐานมากน้อยเพียงไร เกณฑ์มาตรฐานที่ใช้ขึ้นอยู่กับสัดส่วนของนักเรียน ซึ่งครูกำหนดขึ้นโดยอาศัย ประสบการณ์ ลักษณะของรายวิชา และลักษณะของนักเรียน การประเมินแบบอิงกลุ่มนี้ มีข้อตกลงเบื้องต้นว่า นักเรียนแต่ละกลุ่มมีลักษณะคล้ายคลึงกัน เหมาะสำหรับการใช้ในการประเมินในชั้นเรียนที่มีนักเรียนจำนวนมาก หรือมีนักเรียนไม่น้อยกว่า 40 คน

นอกจากนี้ จากงานวิจัยพบว่าครูสังคมศึกษา ระดับมัธยมศึกษามีความรู้ความเข้าใจน้อยในเรื่องเครื่องมือใช้วัดกระบวนการทำงานกลุ่มของนักเรียน มโนทัศน์(Concept) การตรวจสอบความเที่ยงของเครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนรู้ มโนทัศน์ (Concept) การตรวจสอบอำนาจจำแนกของเครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผลการเรียนรู้เพื่อจัดตำแหน่งอีกด้วย

ในด้านเครื่องมือใช้วัดกระบวนการทำงานกลุ่มของนักเรียน พบว่า ครูสังคมศึกษาส่วนใหญ่เลือกการใช้แฟ้มสะสมผลงาน ซึ่งจากบทความของกมลวรรณ ตั้งธนกานนท์ (2547: 26) ได้กล่าวถึงว่า การใช้แฟ้มสะสมผลงานเป็นวิธีการประเมินที่ช่วยส่งเสริมให้การประเมินตามสภาพจริงมีความสมบูรณ์สะท้อนศักยภาพที่แท้จริงของนักเรียนของแต่ละคน มากขึ้น โดยการให้นักเรียนแต่ละคนเก็บรวบรวม ผลงานจากการปฏิบัติจริง ทั้งในชั้นเรียนหรือในชีวิตจริงที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ตามสาระการเรียนรู้ต่างๆ มาจัดแสดงอย่างเป็นระบบ โดยมีจุดประสงค์เพื่อสะท้อน ความพยายาม เจตคติ แรงจูงใจ พัฒนาการ และความสัมฤทธิ์ผล จากการเรียนรู้ของนักเรียน การวางแผนดำเนินงาน ดังนั้นการใช้แฟ้มสะสมผลงานเป็นการประเมินผลการเรียนรู้ที่เน้นการประเมินผลการเรียนรู้เป็นรายบุคคล จึงไม่สามารถสะท้อนกระบวนการทำงานกลุ่มได้อย่างชัดเจน ดังนั้นเมื่อครูสังคมศึกษาต้องการประเมินกระบวนการทำงานกลุ่มของนักเรียน ครูสังคมศึกษาควรเลือกใช้วิธีการสังเกต ซึ่งเป็นวิธีการที่ช่วยให้ครูผู้สอนเก็บรวบรวมข้อมูลต่างๆ ของนักเรียนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แต่ละครั้ง โดยการสังเกตช่วยให้เห็นพฤติกรรมของนักเรียนเป็นรายบุคคล รวมทั้งกระบวนการกลุ่ม ซึ่งการสังเกตสะท้อนให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และ กระบวนการทำงานร่วมกัน นอกจากนี้การสังเกตสะท้อนความสามารถในด้านทักษะ ความรู้ ความรู้สึกรู้สีก คุณลักษณะ จุดอ่อน จุดแข็ง และความสนใจของนักเรียน ตลอดจนมองเห็นพัฒนาการของนักเรียนได้อย่างชัดเจนด้วย (กรมวิชาการ, 2539:26)

สำหรับมโนทัศน์(Concept)การตรวจสอบความเที่ยงของเครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนรู้ พบว่า ครูสังคมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาส่วนใหญ่สับสนระหว่างความเที่ยง

(Reliability) และความตรง (Validity) ของเครื่องมือ ซึ่งจากบทความของเอมอร์ จังศิริพร ปกรณ์ (2551:8) ได้กล่าวถึงมโนทัศน์(Concept)ที่ถูกต้องและความสำคัญของการตรวจสอบความเที่ยง และความตรงของเครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนรู้ว่า ความเที่ยงของเครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนรู้ หมายถึง ความคงที่หรือความคงเส้นคงวาของคะแนนสอบจากการทดสอบเรื่องเดียวกันในเวลาใดก็ตาม อย่างไรก็ตาม คำดังกล่าวก็อาจถูกเรียก แตกต่างกันไป เช่น ความเชื่อมั่น ความเที่ยงตรง หรือ ความเที่ยงตรง ในขณะที่ความตรงของเครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนรู้ หมายถึง เครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนรู้นั้นสามารถวัดในสิ่งที่ต้องการได้ดีเพียงใดในขอบเขตที่ต้องการ ภายใต้สถานการณ์หนึ่งกับประชากรกลุ่มหนึ่ง ซึ่งทั้งการตรวจสอบความเที่ยง และความตรง มีความสำคัญในการเพิ่มความน่าเชื่อถือของเครื่องมือ โดยเฉพาะเครื่องมือประเภทแบบทดสอบ เนื่องจากการตรวจสอบคุณภาพจะแสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพของเครื่องมือที่จะทำการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และเพิ่มความน่าเชื่อถือของผลที่ได้รับจากการประเมิน

สำหรับมโนทัศน์(Concept)การตรวจสอบอำนาจจำแนกของเครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนรู้ พบว่า ครูสังคมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอำนาจจำแนก (Discrimination) ซึ่งจากบทความของเยาวดี วิบูลย์ศรี(2552:146) ได้กล่าวถึงมโนทัศน์(Concept)ที่ถูกต้องและความสำคัญของการตรวจสอบอำนาจจำแนกของเครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนรู้ว่า อำนาจจำแนก หมายถึง ความสามารถของข้อกระทงที่จะจำแนกหรือแยกผู้สอบออกได้ตามระดับความสามารถ เช่น สามารถจำแนกคนเก่งออกจากคนอ่อนหรือคนที่มีความถนัดออกจากคนที่ไม่มีความถนัดได้ เป็นต้น ซึ่งการตรวจสอบอำนาจจำแนกของเครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนรู้ มีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากเครื่องมือที่ทำการวัดแล้วไม่สามารถจำแนกผู้สอบออกได้ตามระดับความสามารถ ผลที่ได้รับจากการประเมินจะไม่มี ความแตกต่างกันตามระดับความสามารถของผู้สอบ เพราะฉะนั้นข้อมูลที่ได้รับจะไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาแต่อย่างใด

สำหรับการวัดและประเมินผลการเรียนรู้เพื่อจัดตำแหน่ง พบว่า ครูสังคมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา มีความเข้าใจว่าการวัดและประเมินผลการเรียนรู้เพื่อดูว่าผู้เรียนแต่ละคนมีความสามารถอยู่ตรงระดับใดของชั้นเรียน เป็นการวัดและประเมินผลการเรียนรู้เพื่อการวินิจฉัยนักเรียนแต่ละคน โดยตามหลักที่ถูกต้องนั้น การวัดและประเมินผลการเรียนรู้เพื่อดูว่าผู้เรียนแต่ละคนมีความสามารถอยู่ตรงระดับใดของชั้นเรียนเป็นการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ เพื่อการจัดตำแหน่ง จากงานวิจัยของ ณีฐฐกรณ์ หลาวทอง (2550 :5) ได้กล่าวถึงความหมายและความสำคัญของการวัดและประเมินผลการเรียนรู้เพื่อจัดตำแหน่งว่าเป็นการวัดและประเมินผลการ

เรียนรู้เพื่อตรวจสอบความรู้ความสามารถของนักเรียนก่อนที่จะเรียนรู้ เพื่อให้ได้ทราบว่านักเรียนมีพื้นฐานความรู้ความสามารถอยู่ในระดับใด หากพบว่าไม่มีความรู้หรือพื้นฐานไม่พอ ก็จะต้องปรับพื้นฐานของนักเรียนก่อน แต่ถ้ามีความรู้ที่ดีแล้ว ครูไม่จำเป็นต้องเรียนเนื้อหาความรู้ซ้ำอีก โดยเครื่องมือที่ใช้เพื่อการจัดตำแหน่ง เช่น แบบสอบถามพร้อม แบบสอบก่อนเรียน แบบวัดความถนัด เป็นต้น

ดังนั้นความต้องการจำเป็นในการพัฒนาความรู้ความเข้าใจในด้านดังกล่าว จึงไม่มีความจำเป็นต้องพัฒนาโดยเร่งด่วน อย่างไรก็ตามครูสังคมนศึกษาต้องการมีการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม เพื่อให้ครูมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง และนำไปสู่การปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องการประเมินหาความสามารถที่แท้จริงของนักเรียน เกณฑ์การให้คะแนน(Scoring Rubric) การประเมินแบบอิงกลุ่ม เครื่องมือใช้วัดกระบวนการทำงานกลุ่มของนักเรียน มโนทัศน์ (Concept) การตรวจสอบความเที่ยงของเครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนรู้ มโนทัศน์ (Concept) การตรวจสอบอำนาจจำแนกของเครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผลการเรียนรู้เพื่อจัดตำแหน่ง

2. สภาพและความต้องการจำเป็นด้านทักษะและการปฏิบัติเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนรู้ของครูสังคมนศึกษา ระดับมัธยมศึกษา

หลักสูตรการศึกษาระดับพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ได้กำหนดให้ครูผู้สอนทุกกลุ่มสาระ ซึ่งรวมถึงครูสังคมนศึกษา ให้มีสมรรถนะทักษะและการปฏิบัติในการประเมินผลการเรียนรู้ ในด้านแนวปฏิบัติในการประเมินผลการเรียนรู้ และขั้นตอนการประเมินผลการเรียนรู้ ซึ่งในภาพรวมครูสังคมนศึกษาได้มีการประเมินตนเองว่ามีทักษะและการปฏิบัติในการประเมินผลการเรียนรู้มากดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 ด้านแนวปฏิบัติในการประเมินผลการเรียนรู้

หลักสูตรการศึกษาระดับพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กำหนดให้ครูสังคมนศึกษามีทักษะและการปฏิบัติในด้านแนวปฏิบัติในการประเมินผลการเรียนรู้เป็นอย่างดีนั้น จากงานวิจัยพบว่าครูสังคมนศึกษา ระดับมัธยมศึกษา มีสมรรถนะด้านทักษะและการปฏิบัติเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนรู้ ด้านดังกล่าวปานกลาง โดยเฉพาะเมื่อวิเคราะห์ในรายละเอียดย่อยพบว่า ครูสังคมนศึกษามีทักษะและการปฏิบัติมากที่สุด ในเรื่องการประเมินผลการเรียนรู้หลังการสอน เพื่อหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน และครูมีทักษะและการปฏิบัติปานกลาง ในเรื่องการประเมินความรู้ ทักษะ และความสามารถพื้นฐานของนักเรียนทุกครั้ง เมื่อเริ่มบทเรียน / หน่วยการเรียนรู้ / ภาคการเรียนใหม่ การประเมินผลระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อตรวจสอบพัฒนาการและ

ความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของนักเรียน และเพื่อวินิจฉัยหาสาเหตุและปัญหาในการเรียนรู้ของนักเรียน

ในด้านการประเมินความรู้ ทักษะ และความสามารถพื้นฐานของนักเรียนทุกครั้ง เมื่อเริ่มบทเรียน / หน่วยการเรียนรู้ / ภาคการเรียนใหม่ เป็นการประเมินผลก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กำหนดให้ ครูควรมีการประเมินผล การเรียนรู้ก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทุกครั้ง เพื่อศึกษาความพร้อมก่อนเริ่มต้นการสอน และ ความรอบรู้ในเรื่องที่จะเรียนก่อนการเรียนของนักเรียน แม้ว่าคะแนนที่ได้จะไม่นำมาตัดสินผล การเรียนของนักเรียน แต่เป็นคะแนนที่นำมาเปรียบเทียบกับผลการประเมินผลการเรียนรู้หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อแสดงให้เห็นถึงพัฒนาการของนักเรียนได้ รวมทั้งทำให้ครูผู้สอน สามารถกำหนดจุดประสงค์ของกิจกรรมการเรียนรู้ วางแผนกิจกรรมการเรียนรู้ให้เกิดประสิทธิภาพได้ โดยเครื่องมือที่ใช้วัดอาจเป็นแบบสอบความพร้อม (Readiness Test) แบบสอบก่อนเรียน การสังเกต การสัมภาษณ์ การสอบถามครูประจำชั้นเดิมหรือผู้ที่เคยสอนนักเรียนกลุ่มนั้นมาแล้ว เป็นต้น แต่จากงานวิจัยฉบับนี้พบว่า ครูสังคมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา มีการประเมินผลการเรียนรู้ก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อการประเมินความรู้ ทักษะ และความสามารถพื้นฐานของนักเรียนทุกครั้ง เมื่อเริ่มบทเรียน / หน่วยการเรียนรู้ / ภาคการเรียนใหม่ปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศรัญญา รัตนศิริ (2550:97) พบว่าครูส่วนใหญ่มีการประเมินผลก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เฉพาะการประเมินเมื่อขึ้นต้นภาคเรียนใหม่ แต่ไม่ได้ประเมินทุกครั้งที่มีการขึ้นบทเรียนใหม่ แม้ว่าครูสังคมศึกษามีทักษะและการปฏิบัติ ในการประเมินผลก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ปานกลาง แต่เรื่องดังกล่าวมีการพัฒนามากกว่าในอดีต ซึ่งสังเกตได้จากงานวิจัยของเบญจพร พลเสนา (2535: บทคัดย่อ) เมื่อปี พ.ศ. 2535 ที่พบว่าครูส่วนใหญ่ไม่มีการประเมินผลก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เช่น เมื่อขึ้นบทเรียนใหม่ ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในเนื้อหาใหม่ทันที โดยคาดเดาว่านักเรียนน่าจะมี ความเข้าใจในเรื่องดังกล่าว ดังนั้นในช่วงระยะเวลา 18 ปีที่ผ่านมาครูสังคมศึกษามีการพัฒนา ด้านทักษะและการปฏิบัติในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้เพิ่มมากขึ้นกว่าในอดีต

สำหรับการประเมินผลการเรียนรู้ระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ พบว่าครูสังคมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา เมื่อได้ผลจากการประเมินครูสังคมศึกษาขาดการนำไปใช้ในการตรวจสอบพัฒนาการ และความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของนักเรียน รวมทั้งการวินิจฉัยหาสาเหตุและ ปัญหาในการเรียนรู้ของนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศรัญญา รัตนศิริ (2550:97) พบว่าครูส่วนใหญ่มีการประเมินผลการเรียนรู้ระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แต่ขาดการนำผล มาใช้ในการพัฒนานักเรียน แต่หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ได้กำหนด

ความสำคัญในการประเมินผลการเรียนรู้ระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ครั้งนี้ การประเมินผล การเรียนรู้ระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นการประเมินที่มุ่งตรวจสอบพัฒนาการของนักเรียน ว่าบรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่คุณได้วางแผนไว้หรือไม่ เพื่อนำ สารสนเทศที่ได้จากการประเมินมาใช้ในการปรับปรุงแก้ไข ข้อบกพร่องต่างๆของนักเรียน พร้อมทั้งส่งเสริมและพัฒนาให้นักเรียนให้มีความรู้ ความสามารถได้สูงสุดตามศักยภาพ หากครูไม่นำผล ที่ได้มาใช้ อาจส่งผลให้นักเรียนไม่บรรลุจุดประสงค์การพัฒนาตามที่ตั้งไว้ได้เมื่อจบบทเรียน / หน่วยการเรียนรู้ / ภาคการเรียนได้

2.2 ด้านขั้นตอนการประเมินผลการเรียนรู้

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กำหนดให้ครูสังคมนาศึกษามีทักษะและ การปฏิบัติในด้านขั้นตอนการประเมินผลการเรียนรู้เป็นอย่างดี โดยประกอบไปด้วยขั้นตอน ดังต่อไปนี้ (1) กำหนดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม (2) กำหนดวิธีการวัดผลและการเลือก/ สร้าง เครื่องมือวัดผล (3) การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ (4) การตัดสินค้าจากผลการวัด และ (5) การรายงานผลและนำผลไปใช้ จากงานวิจัยพบว่าครูสังคมนาศึกษา ระดับมัธยมศึกษา มี สมรรถนะด้านทักษะและการปฏิบัติเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนรู้ ด้านดังกล่าวปานกลาง โดยเมื่อวิเคราะห์ในรายละเอียดพบว่า ครูสังคมนาศึกษามีทักษะและการปฏิบัติน้อยที่สุดในเรื่อง การ ตรวจสอบหาค่าความเที่ยงและความตรงของเครื่องมือประเภทต่างๆ รวมทั้งครูสังคมนาศึกษามี ทักษะและการปฏิบัติในเรื่องการเปิดโอกาสให้นักเรียน พ่อแม่ และผู้ปกครอง มีส่วนร่วมใน การประเมินผลการเรียนรู้ การสัมภาษณ์/ซักถามพูดคุยกับนักเรียน เพื่อให้ได้ข้อมูลด้านต่างๆ ของนักเรียน เช่น เจตคติ ความคิด กระบวนการทำงาน พร้อมมีการจัดบันทึกข้อมูล และต้องมึ การกำหนดประเด็นและเกณฑ์การให้คะแนนในการสัมภาษณ์/ซักถามพูดคุยอย่างชัดเจน นอกจากนี้ครูสังคมนาศึกษา ระดับมัธยมศึกษา มีทักษะและการปฏิบัติมากที่สุดในเรื่อง การ ประเมินผลการเรียนรู้ควบคู่ไปกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และการแจ้งและรายงานผลการ ประเมินแก่นักเรียน ผู้ปกครอง และ ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ

ในด้านการตรวจสอบหาค่าความเที่ยงและความตรงของเครื่องมือประเภทต่างๆ พบว่า ครูสังคมนาศึกษา ระดับมัธยมศึกษาส่วนใหญ่มีทักษะและการปฏิบัติในการตรวจสอบหาค่าความ เที่ยงและความตรงของเครื่องมือประเภทต่างๆน้อยที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยของกานต์วี บุษยานนท์ (2546: 97) พบว่า ครูส่วนใหญ่ไม่มีการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือประเภท ต่างๆ แต่ตามที่หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ได้กำหนดแนวทางในการ ตรวจสอบหาค่าความเที่ยงและความตรงของเครื่องมือประเภทต่างๆ ซึ่งการตรวจสอบดังกล่าว

จะส่งผลให้เครื่องมือในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้มีคุณภาพ และผลที่ได้จากการประเมิน มีความน่าเชื่อถือ โดยในกรณีที่มีการดัดแปลงหรือสร้างเครื่องมือใหม่ ครูผู้สอนต้องตรวจสอบ คุณภาพเครื่องมือด้วยเสมอ ซึ่งอย่างน้อยที่สุดควรมีการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของโครงสร้างของเครื่องมือและความสอดคล้อง ระหว่างข้อคำถามหรือพฤติกรรมที่มุ่งสังเกตกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่วัด หลังจากที่ได้ใช้ เครื่องมือในการวัดไปแล้ว ครูสังคมนาวิชาควรมีผลการตอบของนักเรียนมาตรวจสอบความ เทียงและความตรงเชิงเกณฑ์สัมพัทธ์ หรือความตรงเชิงโครงสร้างของเครื่องมืออีกครั้งหนึ่ง รวมทั้งการวิเคราะห์คุณภาพรายข้อ (Item Analysis) เพื่อปรับปรุงเครื่องมือที่จะใช้ในคราว ต่อไป และนำไปสู่การสร้างคลังข้อสอบ (Item Bank) ที่มีคุณภาพในที่สุด

สำหรับการเปิดโอกาสให้นักเรียน พ่อแม่ และผู้ปกครอง มีส่วนร่วมในการประเมินผลการ เรียนรู้ พบว่าครูสังคมนาวิชา ระดับมัธยมศึกษาส่วนใหญ่มีทักษะและการปฏิบัติน้อย แต่ตามที่ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กำหนดความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการ ประเมินผลการเรียนรู้ไว้ เมื่อนักเรียน พ่อแม่ และผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการประเมินผลการ เรียนรู้ ข้อมูลที่ได้จะมีความน่าเชื่อถือมากกว่าครูผู้สอนประเมินผลการเรียนรู้เพียงลำพัง นอกจากนี้การให้บุคคลหลายฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินผลการเรียนรู้ ทำให้ทุกฝ่าย ทราบและตระหนักถึงปัญหาด้านต่างๆที่เกิดขึ้นของนักเรียน ทั้งด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ นักเรียน ด้านทักษะ และความสามารถของนักเรียน ด้านพฤติกรรมกาเรียน และความประพฤติ ของนักเรียน เพื่อให้ทุกฝ่ายรับรู้เข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้ นักเรียนสามารถบรรลุจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่หลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กำหนดไว้

สำหรับการสัมภาษณ์/ซักถามพูดคุยกับนักเรียน จากแบบวัดสมรรถนะทักษะและการ ปฏิบัติในการประเมินผลการเรียนรู้ พบว่า ครูสังคมนาวิชา ระดับมัธยมศึกษามีทักษะและการ ปฏิบัติน้อย แต่ตามที่หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กำหนดให้การประเมินผล การเรียนรู้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ต้องดำเนินการด้วยวิธีการที่มีความ หลากหลายเหมาะสมกับสิ่งที่ต้องการวัด ธรรมชาติของวิชา และระดับช่วงชั้นของนักเรียน โดยการสัมภาษณ์/ซักถามพูดคุยกับนักเรียนเป็นวิธีหนึ่งที่หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กำหนดให้ครูสังคมนาวิชาควรมีใช้ในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน จากบทความของ ญัฐสุภรณ์ หลาวทอง(2548: 68) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการสัมภาษณ์/ ซักถามพูดคุยกับนักเรียน ว่า เป็นการสนทนาซักถามพูดคุยเพื่อค้นหาข้อมูลที่ไม่อาจพบเห็นอย่าง ชัดเจน ในสิ่งที่นักเรียนประพฤติปฏิบัติในการทำงานโครงการ/โครงการ การทำงานกลุ่ม กิจวัตร

ประจำวัน โดยหลักการการสัมภาษณ์/ซักถามพูดคุยกับนักเรียน เมื่อการสัมภาษณ์/ซักถามพูดคุยกับนักเรียนเสร็จสิ้นลง ครูควรต้องจดบันทึก เพื่อกันลืม และเป็นหลักฐานเชิงประจักษ์ โดยการบันทึกต้องบันทึกเฉพาะเนื้อหาสาระจากการสัมภาษณ์/ซักถามพูดคุยเท่านั้น ไม่ต้องใส่ความคิดเห็นของผู้สัมภาษณ์ลงไป โดยก่อนการสัมภาษณ์/ซักถามพูดคุยครูต้องมีการกำหนดประเด็นและเกณฑ์ในการสัมภาษณ์/ซักถามพูดคุยที่ชัดเจน เพื่อให้ง่ายต่อการให้คะแนน และปราศจากอคติในการให้คะแนนของครูผู้สอน

นอกจากนี้จากแบบวัดสมรรถนะทักษะและการปฏิบัติในการประเมินผลการเรียนรู้ พบว่าครูสังคมศึกษามีทักษะและการปฏิบัติมากที่สุดในเรื่องการประเมินผลการเรียนรู้ควบคู่ไปกับการจัดการเรียนการสอน และการแจ้งและรายงานผลการประเมินแก่นักเรียน ผู้ปกครอง และ ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ โดยทั้ง 2 เรื่องเป็นสิ่งที่ครูทุกคนพึงปฏิบัติ และครูสังคมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาสามารถปฏิบัติได้ดี ตรงตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กำหนด

ในด้านการประเมินผลการเรียนรู้ควบคู่ไปกับการจัดการเรียนการสอน หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กำหนดให้ครูทุกคนมีการประเมินผลการเรียนรู้ควบคู่ไปกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งการประเมินผลการเรียนรู้เป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการสะท้อนประสิทธิภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ทั้งด้านความรู้ ทักษะกระบวนการ และเจตคติของนักเรียน ดังนั้นเมื่อมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ครูผู้สอนต้องมีการประเมินผลการเรียนรู้เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการประเมินมาใช้ในการพัฒนาด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะความสามารถของนักเรียนและพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ของครูผู้สอนต่อไป

สำหรับการแจ้งและรายงานผลการประเมินแก่นักเรียน ผู้ปกครอง และ ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กำหนดให้ครูทุกคนต้องมีการรายงานผลการประเมินทุกครั้งที่ยุบบทเรียน / หน่วยการเรียนรู้ / ภาคการเรียนใหม่ การรายงานผลการประเมินผลการเรียนรู้มีจุดมุ่งหมายหลักคือ การพัฒนานักเรียนให้มีความรู้ความสามารถ คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมอันพึงประสงค์ ประกอบด้วยบุคคลากรหลายฝ่ายมาร่วมมือประสานงานกันพัฒนาเรียนทั้งทางตรงและทางอ้อม บุคคลเหล่านั้นจำเป็นต้องได้รับการรายงานผลการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการดำเนินงาน จึงจะสามารถทำการพัฒนานักเรียนให้บรรลุจุดประสงค์ได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ ซึ่งการให้ผลป้อนกลับหลังจากที่ทำการประเมินผลการเรียนรู้ที่เสร็จสิ้นแล้วแล้ว ครูผู้สอนจะต้องให้ผลป้อนกลับแก่นักเรียนโดยเร็วที่สุด (Immediate Feedback) เพื่อนักเรียนเกิดการเรียนรู้และปรับปรุงตัวได้ดีกว่าการให้ผลป้อนกลับที่ล่าช้า ทั้งนี้การให้ผลป้อนกลับที่จะ

เกิดประโยชน์แก่นักเรียนที่สุดนั้น ผลป้อนกลับควรจะต้องมีความชัดเจนและเฉพาะเจาะจงสำหรับนักเรียนแต่ละคน

จากข้างต้นสรุปได้ว่าครูสังคมศึกษา ระดับมัธยมศึกษามีความต้องการจำเป็นด้านทักษะและการปฏิบัติเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนรู้ ทั้งด้านแนวปฏิบัติในการประเมินผลการเรียนรู้ และขั้นตอนการประเมินผลการเรียนรู้ 10 อันดับแรก ดังนี้

- (1) การตรวจสอบหาค่าความเที่ยงและความตรงของเครื่องมือประเภทต่างๆ
- (2) การกำหนดประเด็นและเกณฑ์การให้คะแนนจากการสัมภาษณ์อย่างชัดเจน (3) การจดบันทึกข้อมูลจากการสัมภาษณ์/ซักถามพูดคุยของนักเรียน
- (4) การสัมภาษณ์/ซักถามพูดคุยกับนักเรียน เพื่อให้ได้ข้อมูลด้านต่างๆของนักเรียน เช่น เจตคติ ความคิด กระบวนการทำงาน
- (5) การเปิดโอกาสให้นักเรียน พ่อแม่ และผู้ปกครอง มีส่วนร่วมในการประเมินผลการเรียนรู้
- (6) การกำหนดประเด็นและเกณฑ์การให้คะแนนจากการสังเกตอย่างชัดเจน
- (7) การประเมินผลระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อวินิจฉัยหาสาเหตุและปัญหาในการเรียนรู้ของนักเรียน
- (8) การจดบันทึกข้อมูลจากการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน
- (9) การประเมินความรู้ ทักษะ และความสามารถพื้นฐานของนักเรียนทุกครั้ง เมื่อเริ่มบทเรียน / หน่วยการเรียนรู้ / ภาคการเรียนรู้ใหม่
- (10) การประเมินผลระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อตรวจสอบพัฒนาการและความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของนักเรียน

ข้อเสนอแนะ

ข้อมูลการประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อการพัฒนาสมรรถนะด้านการประเมินผลการเรียนรู้ที่เป็นจริงในปัจจุบัน ซึ่งข้อมูลที่ค้นพบสามารถนำไปเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนา

ประสิทธิภาพการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของครูสังคมศึกษา และเป็นแนวทางของครูสังคมศึกษาในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนต่อไป

1. ข้อเสนอแนะของผลการวิจัย

1.1 ด้านครูผู้สอน

จากผลงานวิจัยพบว่าครูสังคมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา ขาดความรู้ความเข้าใจในการประเมินผลการเรียนรู้เรื่องต่อไปนี้ การแก้ไขปัญหาการประเมินผลระหว่างเรียน เมื่อพบนักเรียนเรียนไม่ทันเพื่อนในห้องเรียน การประเมินหาความสามารถที่แท้จริงของนักเรียน เกณฑ์การให้คะแนน (Scoring Rubric) การประเมินแบบอิงกลุ่ม เครื่องมือใช้วัดกระบวนการทำงานกลุ่มของนักเรียน มโนทัศน์ (Concept) การตรวจสอบความเที่ยงของเครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนรู้ มโนทัศน์ (Concept) การตรวจสอบอำนาจจำแนกของเครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผลการเรียนรู้เพื่อจัดตำแหน่ง

นอกจากนี้ จากผลงานวิจัยพบว่าครูสังคมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา ขาดทักษะการปฏิบัติในการประเมินผลการเรียนรู้ โดยครูมีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาอย่างเร่งด่วน ดังนี้ การตรวจสอบหาค่าความเที่ยงและความตรงของเครื่องมือประเภทต่างๆ การกำหนดประเด็นและเกณฑ์การให้คะแนนจากการสัมภาษณ์อย่างชัดเจน การจัดบันทึกข้อมูลจากการสัมภาษณ์/ซักถามพูดคุยของนักเรียน

ดังนั้นครูสังคมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา ควรแสวงหาความรู้และฝึกฝนเรื่อง การประเมินผลการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ ทั้งจากการพัฒนาตนเอง ทั้งจากการศึกษาด้วยตนเอง และการเข้ารับการฝึกอบรม/ประชุม/สัมมนา/การดูงาน เกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ตามที่กระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานต่างๆจัดอบรมให้

1.2 ด้านผู้บริหาร

(1.) จากงานวิจัย พบว่าครูสังคมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา ขาดความรู้ความเข้าใจ และ ทักษะการปฏิบัติในการประเมินผลการเรียนรู้ ดังนั้นผู้บริหารควรมีจัดการประชุมสัมมนา การจัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ การศึกษาดูงาน และจัดทำคู่มือ เอกสารประกอบ ในการประเมินผลการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับองค์ความรู้ที่ครูขาด เพื่อเป็นแนวทางที่ถูกต้องในการปฏิบัติอย่างน้อยปีละ 1-2 ครั้ง รวมทั้งมีการประเมินการทำงานและติดตามผลที่ครูได้รับ

(2.) จากงานวิจัย พบว่าครูสังคมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา ขาดความรู้ความเข้าใจ และ ทักษะการปฏิบัติในการประเมินผลการเรียนรู้ ดังนั้นผู้บริหารควรจัดหาผู้เชี่ยวชาญในการประเมินผลการเรียนรู้เป็นที่ปรึกษาประจำ เพื่อให้ครูในโรงเรียนที่ประสบปัญหาสามารถมาปรึกษาได้อย่างรวดเร็ว

2. ข้อเสนอแนะในงานวิจัยครั้งต่อไป

(1.) ควรมีการวิจัยการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในประเด็นที่มีการเพิ่มเติมจากหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ดังนี้ การตัดสินผลการเรียนเป็นรายวิชา และการพิจารณาเลื่อนชั้น และการซ้ำชั้น

(2.) ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการประเมินผลการเรียนรู้ของครูสังคมศึกษา เพื่อให้สามารถวิเคราะห์ถึงสาเหตุในการเกิดประเด็นปัญหาต่างๆเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนรู้

(3.) ควรมีการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยศึกษาเป็นกรณีศึกษา ในเรื่องทักษะการปฏิบัติเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนรู้ ของครูสังคมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา เพื่อให้เข้าใจสภาพที่เกิดขึ้นจริงในการประเมินผลการเรียนรู้ พร้อมทั้งหาแนวทางการแก้ไขในประเด็นต่างๆที่ค้นพบ

ศูนย์วิทยทรัพยากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

กมล สุดประเสริฐ.2530.วิสัยทัศน์ทางการศึกษา กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.

กานต์วี บุษยานนท์.2546.สภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้
สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ในโรงเรียนแกนนำ สังกัดกรมสามัญศึกษา
กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาการสอนสังคมศึกษา คณะ
ครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เกศินี คุรุณาสวัสดิ์.2548.สภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนสังคมศึกษาเพื่อพัฒนา
จริยธรรมในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาการ
สอนสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

จุฑา ธรรมชาติ .2549.การศึกษาและวิเคราะห์สภาพการใช้แบบสอบอัตนัย ในการวัดและ
ประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน.วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต สาขาการวัดและประเมินผลการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.

ชวลิต ชูกำแพง.2551.การประเมินการเรียนรู้ = Learning Assessment. มหาสารคาม:
สำนักพิมพ์มหาสารคาม.

ชนกนาถ กัปตพล.2550.การประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อการพัฒนากระบวนการ
ปรับปรุงโรงเรียนหลังตรวจสอบคุณภาพ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขา
วิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ณัฐสุภรณ์ หลาวทอง.2546.การประเมินจิตพิสัย.สุวิมล ว่องวาณิช บรรณาธิการ. **รวมบทความ
การประเมินผลการเรียนรู้แนวใหม่** . หน้า 195-214. กรุงเทพฯ: ศูนย์ตำราและเอกสาร
ทางวิชาการ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ณัฐสุภรณ์ หลาวทอง.2548.การวัดและการประเมินผลทางการศึกษา: เอกสารประกอบการ
สอนรายวิชา 2702303 .กรุงเทพฯ: ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ดวงกมล ไตรวิจิตรคุณ.2546.การประเมินวิธีเรียนของผู้เรียนสุวิมล ว่องวานิช บรรณาธิการ.**รวมบทความการประเมินผลการเรียนรู้แนวใหม่**. หน้า101-122 .กรุงเทพฯ: ศูนย์ตำราและเอกสารทางวิชาการ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เดือนใจ เกตุษา.2549.การวัดและประเมินผลวิชาสังคมศึกษา.เอกสารการสอนชุดวิชา 24405 **การวัดและประเมินผลกลุ่มวิชาเฉพาะ = Measurement and Evaluation in Specific Areas สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช** . นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

บุญเชิด ภิญญอนันตพงษ์.2544.การประเมินการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ : **แนวคิดและวิธีการ** . กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี.

ปลินทร เพ็ชรฤทธิ.2550.**สภาพและปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดีให้นักเรียนมัธยมศึกษาของครูสังคมศึกษา** วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต สาขาการสอนสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ทดสอบทางการศึกษา ,สำนักงาน.2537.**การประเมินผลการเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา** กรุงเทพฯ: กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.

ทิพาพร ศิริจันทร์.2540.**การศึกษาแนวโน้มของหลักสูตรพระพุทธศาสนาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในทศวรรษหน้า** .วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต สาขาการสอนสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ทิพวรรณ ประเสริฐอำไพสกุล.2544.**การเปรียบเทียบผลการประเมินความต้องการจำเป็นและการยอมรับในผลการประเมินของครุคณิตศาสตร์ระหว่างการประเมินความต้องการจำเป็นแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม**. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต สาขาการวัดและประเมินผลการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ทิวต์ถ์ มณีโชติ.2549.**การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน** นนทบุรี: เกรท เอ็ดดูเคชั่น.

นางลักษณ ีวิรัชชัย.2546.การตัดสินผลการเรียนรู้: เกรดและการตัดสิน. สุวิมล ว่องวานิช บรรณาธิการ. **รวมบทความการประเมินผลการเรียนรู้แนวใหม่** หน้า 52-64 กรุงเทพฯ: ศูนย์ตำราและเอกสารทางวิชาการ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นาตยา ปิลาธนนานนท์. 2545.**จากมาตรฐานสู่ชั้นเรียน** .กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.

พรทิพย์ ศิริสมบุญมเวช .2546.บันทึกการเรียนรู้: เครื่องมือนำไปสู่การประเมินตามสภาพจริงสู่ วัฒนา เอี่ยมอรพรรณ, พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์, กมลพร บัณฑิตยานนท์คณะบรรณาธิการ. **แนวคิดและแนวปฏิบัติสำหรับครูเพื่อรองรับเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู** .หน้า. 243-255.กรุงเทพฯ: ศูนย์ตำราและเอกสารทางวิชาการ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.

พรนภา แจ่มดวง.2551.**สภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนสังคมศึกษา ในโครงการ จัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษ กรุงเทพมหานคร** .วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาการสอนสังคมศึกษา คณะ ครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พวงแก้ว ปุณยภน .2546.การประเมินพุทธิพิสัย. สุวิมล ว่องวานิช บรรณาธิการ. **รวมบทความ การประเมินผลการเรียนรู้แนวใหม่** .หน้า 167-194. กรุงเทพฯ: ศูนย์ตำราและเอกสาร ทางวิชาการ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พร้อมพรรณ อุดมสิน.2546.การประเมินผลการเรียนรู้จากการปฏิบัติ.สุวัฒนา เอี่ยมอรพรรณ, พิมพ์ พันธ์ เดชะคุปต์, กมลพร บัณฑิตยานนท์คณะบรรณาธิการ. **แนวคิดและแนวปฏิบัติ สำหรับครูเพื่อรองรับเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู** .หน้า213-227. กรุงเทพฯ: ศูนย์ตำรา และเอกสารทางวิชาการ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พิกุล เอกวางกูร.2550.**การวิจัยและพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้แบบ บูรณาการ ระดับประถมศึกษา**.วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาการวัดและ ประเมินผลการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์.2546.การประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงที่สอดคล้องตามหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช2544 .สุวัฒนา เอี่ยมอรพรรณ, พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์, กมล พร บัณฑิตยานนท์คณะบรรณาธิการ.**แนวคิดและแนวปฏิบัติสำหรับครูเพื่อรองรับ เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู** .หน้า.188-212.กรุงเทพฯ: ศูนย์ตำราและเอกสารทาง วิชาการ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พัชรี ชันอาสาชะวะ.2544.การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาการวัดและประเมินผลการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

มยุรีย์ เทียวฉ้ออน.2541.การประเมินความต้องการจำเป็นด้านทักษะพื้นฐานของครูอนุบาลโดยใช้การวิเคราะห์งาน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาการวัดและประเมินผลการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

มนัญญา งามแสง.2547.กลยุทธ์ทางเลือกในการพัฒนาทักษะการประเมินภายในสำหรับครูอนุบาล: การประเมินความต้องการจำเป็นสมบูรณแบบโดยใช้การวิจัยเชิงสำรวจและพหุเทศกรณีศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาการวัดและประเมินผลการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ยุทธพงษ์ อายุสุข.2549.การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อพัฒนาการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนของครู. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วรรณณี แกมเกตุ .2546.การวิเคราะห์ตัวบ่งชี้ที่ใช้ในการประเมินผู้เรียนสุวิมล ว่องวานิช บรรณาธิการ. รวมบทความการประเมินผลการเรียนรู้แนวใหม่. หน้า 25-51. กรุงเทพฯ: ศูนย์ตำราและเอกสารทางวิชาการ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วิชาการ,กรม, กระทรวงศึกษาธิการ.2544.หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

วิชาการ,กรม, กระทรวงศึกษาธิการ.2545.แนวทางการวัดและประเมินผลการเรียน ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ:กระทรวงศึกษาธิการ.

วิชาการ,กรม, กระทรวงศึกษาธิการ.2545.พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม .ฉบับที่ 2. พ.ศ. 2545 .กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.

ศรัญญา รัตนศิริ .2550.การวิเคราะห์สภาพการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาการวัดและประเมินผลการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศิริชัย กาญจนวาสี .2543.การประเมินการเรียนรู้: ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย: รายงานการวิจัย กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

ศิริชัย กาญจนวาสี .2546.นโยบายการประเมินผลการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ.สุวิมล ว่องวาณิช บรรณาธิการ .รวมบทความการประเมินผลการเรียนรู้แนวใหม่. หน้า 3-24. กรุงเทพฯ: ศูนย์ตำราและเอกสารทางวิชาการ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย .

ศิริเดช สุชีวะ.2546.หลักการประเมินการเรียนรู้ .สุวิมล ว่องวาณิช บรรณาธิการ. รวมบทความการประเมินผลการเรียนรู้แนวใหม่ .หน้า 52-64 กรุงเทพฯ: ศูนย์ตำราและเอกสารทางวิชาการ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สมนึก ภัททิยธนี.2537.การวัดผลการศึกษา .มหาสารคาม: ภาควิชาการวัดผลและวิจัยทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม

สาโรช บัวศรี .2515.ความคิดบางประการทางการศึกษา .กรุงเทพฯ : คุรุสภาพระสุเมรุ.

สุวิมล ว่องวาณิช.2550. การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุวิมล ว่องวาณิช.2546.ทิศทางใหม่และมาตรฐานของการประเมินผู้เรียน.สุวิมล ว่องวาณิช บรรณาธิการ. รวมบทความการประเมินผลการเรียนรู้แนวใหม่ .หน้า 65-82 กรุงเทพฯ: ศูนย์ตำราและเอกสารทางวิชาการ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุวิมล ว่องวาณิช.2546.การประเมินการปฏิบัติงาน.สุวิมล ว่องวาณิช บรรณาธิการ. รวมบทความการประเมินผลการเรียนรู้แนวใหม่ .หน้า 65-82 กรุงเทพฯ: ศูนย์ตำราและเอกสารทางวิชาการ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อวยพร เรืองตระกูล . 2546.การวัดและประเมินพัฒนาการของผู้เรียนสุวิมล ว่องวาณิช บรรณาธิการ. รวมบทความการประเมินผลการเรียนรู้แนวใหม่ .หน้า 123-143 กรุงเทพฯ: ศูนย์ตำราและเอกสารทางวิชาการ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อมรรัตน์ คำแดง. 2539. การประยุกต์ใช้การวิเคราะห์แบบฟอลท์ทรีสำหรับการวิเคราะห์สาเหตุในการประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อการพัฒนาประสิทธิภาพการใช้ครู.

วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อลิศรา ชูชาติ .2546.การประเมินผลเพื่อการพัฒนา.สู่พัฒนา เขียมอรพรรณ, พิมพันธ์ เดชะคุปต์, กมลพร บัณฑิตยานนท์คณะบรรณารักษะ. **แนวคิดและแนวปฏิบัติสำหรับครูเพื่อรองรับเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู** .หน้า.228-242.กรุงเทพฯ: ศูนย์ตำราและเอกสารทางวิชาการ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อุทุมพร จามรมาน .2546.การรายงานผลการเรียนรู้ของนักเรียน .สุวิมล ว่องวานิช บรรณารักษะ. **รวมบทความการประเมินผลการเรียนรู้แนวใหม่** หน้า 329-347 กรุงเทพฯ: ศูนย์ตำราและเอกสารทางวิชาการ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เอมอร จังศิริพรปกรณ์ .2546.การประเมินผลการเรียนรู้สุวิมล ว่องวานิช บรรณารักษะ. **รวมบทความการประเมินผลการเรียนรู้แนวใหม่** หน้า 144-166 กรุงเทพฯ: ศูนย์ตำราและเอกสารทางวิชาการ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ภาษาอังกฤษ

Andrew J. Milson and Sarah M Brantley. October. Theme –Based Portfolio Assessment In Social Studies Teacher Education. **Social Education**. 63 (October 1999): 374-377.

Barbara L. Wysoki. October .Evaluation Students In A Course On Social Advocacy .**Social Education**. 63 (October 1999): 346-350.

Bruce Brousseau. October.Can State Assessment Help Reform The Social Studies Curriculum? .**Social Education**. 63 (October 1999): 356-359.

Danie Hart. October. Opening Assessment To Our Students .**Social Education**. 63 (October 1999): 343-345.

Fred Czarra. October .Breaking New Ground: The Maryland Experience In Standards-Based Assessment .**Social Education**. 63 (October 1999): 360-363.

- Gulati, Shalni . Technology-Enhanced Learning In Developing Nations International Review Of Research In Open And Distance Learning. **Social Education** . , 9 (January 2008): 1-16.
- Hans O. Andersen .1972. **Toward More Effective Science Instruction In Secondary Education** .New York: Macmillan.
- Janet Alleman And Jeer Brophy.The Changing Nature And Purpose Of Assessment In The Social Studies Classroom .**Social Education**. 63 (October 1999): 334-337.
- Jody Smothers Marcello.A Teacher's Reflections On Teaching And Assessing In A Standards-Based Classroom. **Social Education**. 63 (October 1999): 328-342.
- John Jarolimek .1967. **Social Studies In Elementary Education** New York: Macmillan.
- Meyen, E.L., Ramp, E., Harrod, C.A., &Bui.Y.N. A National Assessment Of Staff Development Needs Related To The Education Of Students With Disabilities. Focus On Exceptional Children **Social Education**. 35(January 2003):8-10.
- Michale M. Yell. October 1999. Multiple Choices To Multiple Rubrics: One Teacher's Journey In Assessment. **Social Education**. 63 (October 1999): 326-329.
- Montry Neill. Stop Misusing Tests To Evaluate Teacher's .**Social Education** 63 (October 1999): 330-333.
- Pat Nickell And Angene Wilson. Observation As An Assessment Tool .**Social Education**. 63 (October 1999): 351-353.
- Patricia G. Avery. Authentic Assessment And Instruction. **Social Education**. 63 (October 1999): 368-373.
- Ronal G. Helms. Social Studies Assessment: The Role Of The National Board For Professional Teaching Standards. **Social Education**. 63 (October 1999): 378-381.

Varcie Tavor-Thoma. The Maryland Experience In Standards-Based Assessment. *Social Education*. 63 (October 1999): 364-367.

Thomas L. Good And Jere E. Brophy .1973. *Looking In Classrooms*. New York: Harper & Row.

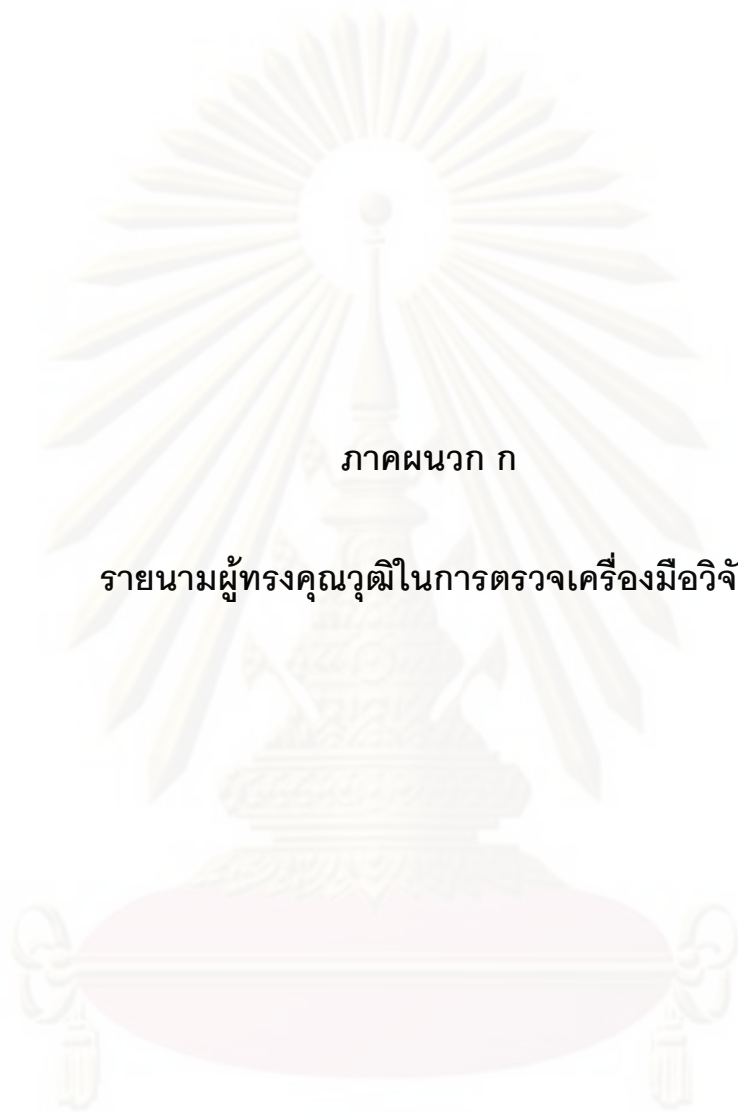
ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก

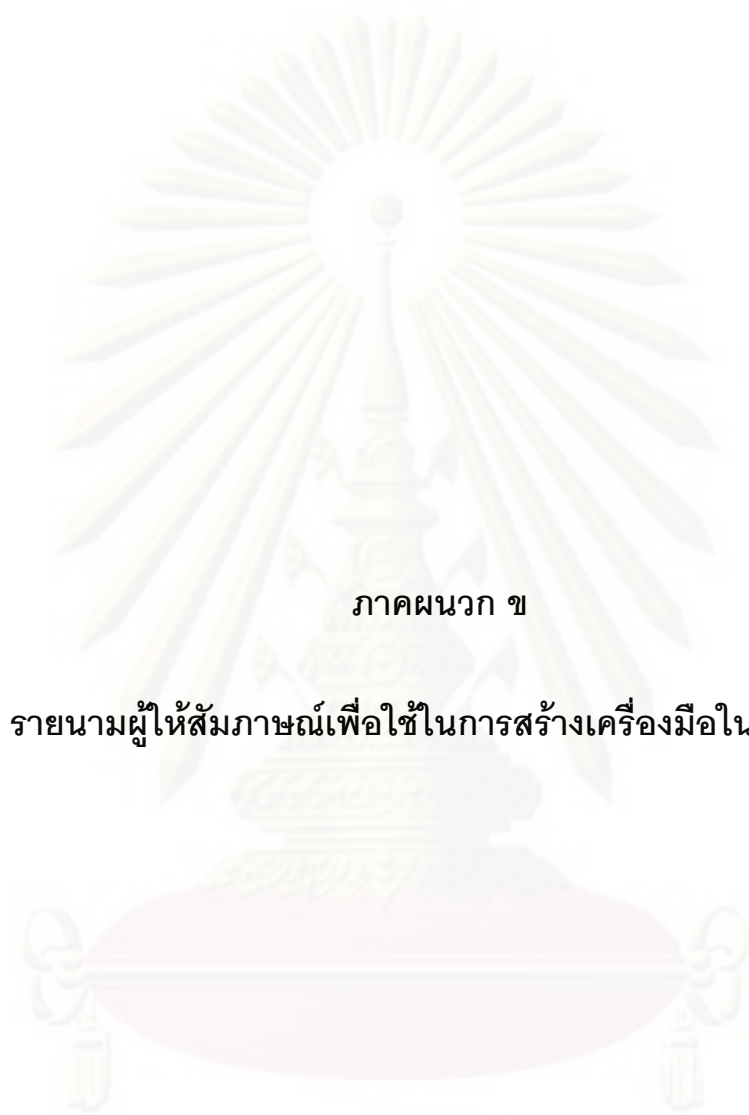
รายนามผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจเครื่องมือวิจัย

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจเครื่องมือวิจัย

1. รองศาสตราจารย์ ดร. โชติกา ภาษีผล
อาจารย์ประจำภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. รองศาสตราจารย์ ดร. วรณี แกมเกต
อาจารย์ประจำภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ณิชฐภรณ์ หลาวทอง
อาจารย์ประจำภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ข

รายนามผู้ให้สัมภาษณ์เพื่อใช้ในการสร้างเครื่องมือในการวิจัย

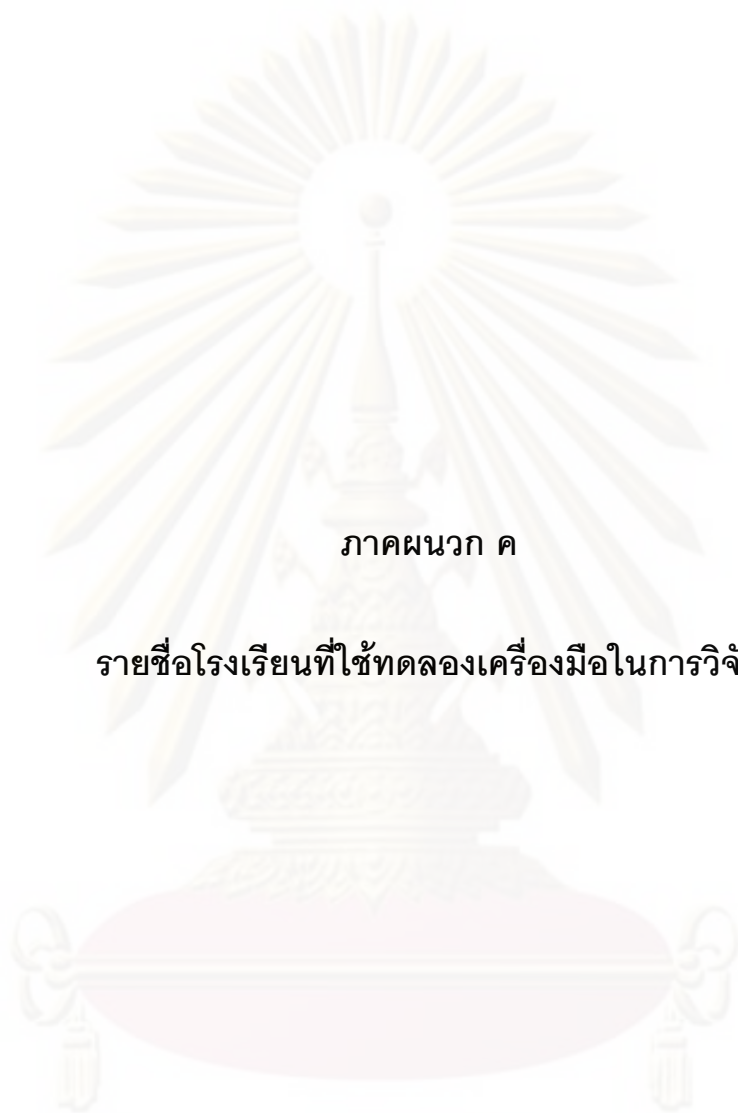
ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายนามผู้ให้สัมภาษณ์เพื่อใช้ในการสร้างเครื่องมือในการวิจัย

1. นางละออ เนตยสุภา
อาจารย์ประจำหมวดสังคมศึกษา โรงเรียนนวมิตราวุธวิทยาลัย
2. นายปรีชาพล สมานหมู่
อาจารย์ประจำหมวดสังคมศึกษา โรงเรียนนวมิตราวุธวิทยาลัย
3. นางสาวรัชณี ประยูรทอง
อาจารย์ประจำหมวดสังคมศึกษา โรงเรียนนวมิตราวุธวิทยาลัย
4. นายทวีช บุญแสง
อาจารย์ประจำหมวดสังคมศึกษา โรงเรียนนวมิตราวุธวิทยาลัย
5. นางสาวสุชาดา อุบลเจริญ
อาจารย์ประจำหมวดสังคมศึกษา โรงเรียนนวมิตราวุธวิทยาลัย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ค

รายชื่อโรงเรียนที่ใช้ทดลองเครื่องมือในการวิจัย

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายชื่อโรงเรียนที่ใช้ทดลองเครื่องมือในการวิจัย

โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 1

1. โรงเรียนเพ็ญประชาสรรค์
2. โรงเรียนเบญจมราชาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์

โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2

1. โรงเรียนเทพลีลา
2. โรงเรียนบางกะปิ

โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 3

1. โรงเรียนศึกษานารี
2. โรงเรียนวิมุตยารามพิทยากร

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ง

รายชื่อโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายชื่อโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง

โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 1

1. โรงเรียนกุนทรวิฑูรย์วิทยา
2. โรงเรียนนนทรีวิทยา
3. โรงเรียนเทพศิรินทร์
4. โรงเรียนปทุมคงคา
5. โรงเรียนพุทธจักรวิทยา
6. โรงเรียนมักกะสันพิทยา
7. โรงเรียนมัธยมวัดมกุฏกษัตริย์
8. โรงเรียนยานนาวาเวชวิทยา
9. โรงเรียนราชวินิต มัธยม
10. โรงเรียนวชิรธรรมสาธิต
11. โรงเรียนวัดสุทธิวาราม
12. โรงเรียนสตรีวัดมหาพฤฒาราม ในพระบรมราชินูปถัมภ์
13. โรงเรียนสันติราษฎร์วิทยาลัย
14. โรงเรียนสามเสนวิทยาลัย
15. โรงเรียนสายปัญญา ในพระบรมราชินูปถัมภ์
16. โรงเรียนศรีอยุธยาในพระอุปถัมภ์

ศูนย์วิทยทรัพยากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2

1. โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ บดินทรเดชา
2. โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา ๒
3. โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ เตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า
4. โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ เบญจมราชาลัย
5. โรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี)
6. โรงเรียนพรตพิทยพยัต
7. โรงเรียนมัธยมวัดบึงทองหลาง
8. โรงเรียนมัธยมวัดหนองจอก
9. โรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภช บางเขน
10. โรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภช ลาดกระบัง
11. โรงเรียนราชวินิตบางเขน
12. โรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย
13. โรงเรียนศรีพุดผา
14. โรงเรียนสตรีศรีนครปฐมบ่อเพ็ญ
15. โรงเรียนสตรีวิทยา ๒
16. โรงเรียนสีกัน (วัฒนารักษ์อุปถัมภ์)
17. โรงเรียนหอวัง
18. โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า
19. โรงเรียนเทพศิรินทร์ร่มเกล้า

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต3

1. โรงเรียนทวีธาภิเศก
2. โรงเรียนธนบุรีวรเทพีพลารักษ์
3. โรงเรียนบางมดวิทยา "สีสุกหวาดจวนอุปถัมภ์"
4. โรงเรียนวัดประดู่ในทรงธรรม
5. โรงเรียนปัญญาารคุณ
6. โรงเรียนพิทยาลงกรณ์พิทยาคม
7. โรงเรียนมหารณพาราม
8. โรงเรียนมัธยมวัดดาวคนอง
9. โรงเรียนมัธยมวัดนายโรง
10. โรงเรียนมัธยมวัดสิงห์
11. โรงเรียนมัธยมวัดหนองแขม
12. โรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภชบางขุนเทียน
13. โรงเรียนราชวินิตบางแคปานขำ
14. โรงเรียนฤทธิณรงค์รอน
15. โรงเรียนวัดนวลนรดิศ
16. โรงเรียนวัดพุทธบูชา
17. โรงเรียนวัดราชโอรส
18. โรงเรียนสตรีวัดระฆัง
19. โรงเรียนสตรีวัดอัปสรสวรรค์
20. โรงเรียนแจกร้อนวิทยา
21. โรงเรียนโพธิสารพิทยากร

ศูนย์วิทยทรัพยากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก จ

โครงสร้างแบบสอบถาม

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

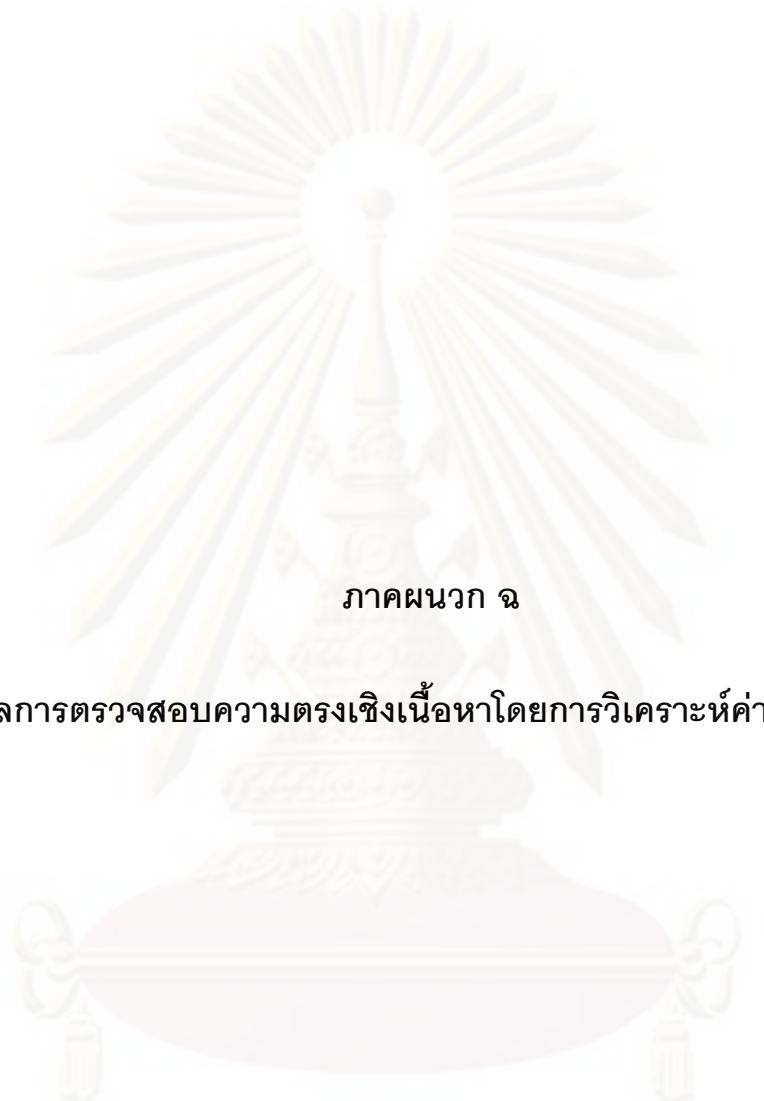
โครงสร้างแบบสอบถาม
วัดสมรรถนะด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนรู้

เนื้อหา	น้ำหนัก(%)	ข้อ
1. หลักพื้นฐานของการประเมินผลการเรียนรู้	12%	1-3
1.1 ความหมายของการประเมินผลการเรียนรู้	4%	1
1.2 จุดมุ่งหมายของการประเมินผลการเรียนรู้	4%	2
1.3 หลักการประเมินการเรียนรู้ผลการเรียนรู้	4%	3
2. แนวปฏิบัติในการประเมินผลการเรียนรู้	20%	4-8
2.1 การประเมินผลการเรียนรู้ก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	8%	4-5
2.2 การประเมินผลการเรียนรู้ระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	8%	6-7
2.3 การประเมินผลการเรียนรู้หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4%	8
3. ขั้นตอนการประเมินผลการเรียนรู้	68%	9-20
3.1 กำหนดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม	8%	9-10
3.2 กำหนดวิธีการวัดผลและการเลือก/สร้างเครื่องมือวัดผล	28%	11-17
3.3 การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ	8%	18-19
3.4 การตัดสินค่าจากผลการวัด	12%	20- 22
3.5 การรายงานผลและนำผลไปใช้	12%	23-25
รวมทั้งหมด	100%	25

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

โครงสร้างแบบสอบถาม
วัดสมรรถนะด้านทักษะและการปฏิบัติเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนรู้

เนื้อหา	น้ำหนัก(%)	ข้อ
1. แนวปฏิบัติในการประเมินผลการเรียนรู้	13%	1-4
1.1 การประเมินผลการเรียนรู้ก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	3 %	1
1.2 การประเมินผลการเรียนรู้ระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	7%	2-3
1.3 การประเมินผลการเรียนรู้หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	3 %	4
2. ขั้นตอนการประเมินผลการเรียนรู้	87%	5-30
2.1 กำหนดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม	7%	5-6
2.2 กำหนดวิธีการวัดผลและการเลือก/สร้างเครื่องมือวัดผล	37%	7-16
2.3 การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ	7%	17-18
2.4 การตัดสินค่าจากผลการวัด	13%	19-22
2.5 การรายงานผลและนำผลไปใช้	23%	23-30
รวมทั้งหมด	100%	30

ภาคผนวก จ
ผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยการวิเคราะห์ค่าดัชนีIOC

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยการวิเคราะห์ค่าดัชนีIOC

ตอนที่2 สมรรถนะด้านการประเมินผลการเรียนรู้

ส่วนที่1 ด้านความรู้ในการประเมินผลการเรียนรู้

ข้อ	ข้อรายการ	IOC
1.	ข้อใดคือหลักในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ <ul style="list-style-type: none"> ☐ (1) วัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามเนื้อหา ☐ (2) วัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ ☐ (3) วัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามมาตรฐานของผู้สอน ☐ (4) วัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ 	1
2.	จุดมุ่งหมายที่แท้จริงของการประเมินผลการเรียนรู้คืออะไร <ul style="list-style-type: none"> ☐ (1) เพื่อหาระดับผลการเรียน ☐ (2) เพื่อตัดสินใจว่าใครสอบได้สอบตก ☐ (3) เพื่อค้นหาคนเรียนเก่ง และคนเรียนอ่อน ☐ (4) เพื่อค้นหาและพัฒนาสมรรถนะของนักเรียน 	1
3.	ข้อใดกล่าวถูกต้องเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนรู้ <ul style="list-style-type: none"> ☐ (1) การประเมินผลการเรียนรู้ทุกครั้งควรมีจุดมุ่งหมาย ☐ (2) การประเมินผลการเรียนรู้แสดงพัฒนาการของนักเรียนได้ทั้งหมด ☐ (3) การประเมินผลการเรียนรู้ควรคำนึงถึงเครื่องมือที่ใช้เป็นอันดับแรก ☐ (4) การประเมินผลการเรียนรู้ควรกำหนดเกณฑ์ในการวัดอย่างชัดเจน 	1
4.	การประเมินผลการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับแนวทางปฏิรูปการศึกษามีลักษณะอย่างไร <ul style="list-style-type: none"> ☐ (1) จัดก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ☐ (2) จัดระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ☐ (3) จัดหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ☐ (4) จัดควบคู่ไปกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 	1

ข้อ	ข้อรายการ	IOC
5.	การประเมินผลก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีจุดมุ่งหมายเพื่ออะไร <ul style="list-style-type: none"> ☐ (1) ตรวจสอบความรู้ ☐ (2) ตรวจสอบความพร้อม ☐ (3) ตรวจสอบความคิด ☐ (4) ถูกทั้งข้อ (1)และข้อ(2) 	1
6.	ผลการประเมินก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เกิดประโยชน์แก่ครูผู้สอนอย่างไร <ul style="list-style-type: none"> ☐ (1) ใช้ตัดสินผลการเรียน ☐ (2) ใช้สอนซ่อมเสริมแก่นักเรียน ☐ (3) ใช้คัดเลือกนักเรียนเข้าชั้นเรียน ☐ (4) ใช้ตรวจสอบความรอบรู้และความสามารถพื้นฐานของนักเรียน 	1
7.	การประเมินผลระหว่างเรียน พบว่านักเรียนเรียนไม่ทันเพื่อนในห้องเรียน ควรทำอย่างไร <ul style="list-style-type: none"> ☐ (1) จัดสอนซ่อมเสริม ☐ (2) รายงานผลให้ผู้ปกครองทราบ ☐ (3) ย้ายนักเรียนไปเรียนในห้องเรียนที่เหมาะสม ☐ (4) รายงานผลแก่ครูหัวหน้าระดับชั้น หรือ ครูหัวหน้าหมวดวิชา 	1
8.	การประเมินผลการเรียนรู้ในข้อใดที่โรงเรียนใช้ในการตัดสิน สอบได้-สอบตกของนักเรียน <ul style="list-style-type: none"> ☐ (1) การประเมินผลหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ☐ (2) การประเมินผลก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ☐ (3) การประเมินผลระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ☐ (4) การประเมินผลช่วงใดก็ได้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 	1
9.	ข้อใดเป็นขั้นตอนแรกของการประเมินผลการเรียนรู้ <ul style="list-style-type: none"> ☐ (1) กำหนดวิธีการให้คะแนน ☐ (2) การกำหนดวิธีการ/เครื่องมือวัด ☐ (3) การกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ☐ (4) การกำหนดคุณลักษณะ/จุดประสงค์ที่ต้องการวัด 	1

ข้อ	ข้อรายการ	IOC
10.	<p>ข้อใด ไม่ใช่ จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ (1) เข้าใจความหมายของเศรษฐกิจพอเพียง ☐ (2) สร้างเครื่องมือทางภูมิศาสตร์อย่างง่าย ☐ (3) จัดทำโครงการ เรื่อง ลดภาวะโลกร้อนภายในโรงเรียน ☐ (4) เขียนเส้นทางเวลา(Time Line) แสดงลำดับเหตุการณ์สำคัญในสมัยอยุธยา 	1
11.	<p>สิ่งใดสำคัญที่สุดในการสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนรู้</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ (1) เนื้อหาสาระ ☐ (2) จุดประสงค์การเรียนรู้ ☐ (3) บรรยายภาคในชั้นเรียน ☐ (4) กิจกรรมในการจัดการเรียนรู้ 	1
12.	<p>การประเมินในข้อใดไม่สามารถประเมินหาความสามารถที่แท้จริงของนักเรียนได้</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ (1) ประเมินจากการทำโครงการ ☐ (2) ประเมินจากแบบบันทึกรายวัน ☐ (3) สังเกตจากพฤติกรรมการทำงาน ☐ (4) ไม่มีเครื่องมือในข้อใดสามารถหาความสามารถที่แท้จริงของนักเรียนได้ 	0.6
13.	<p>“นักเรียนสร้างแผนผังโรงเรียนอย่างง่ายได้” เป็นการวัดพฤติกรรมของนักเรียนในด้านใด</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ (1) เจตคติ ☐ (2) ความรู้ ☐ (3) ความคิด ☐ (4) ทักษะ กระบวนการปฏิบัติ 	1
14.	<p>เครื่องมือชนิดใดที่เหมาะสมที่สุดในการวัด ทักษะ และ กระบวนการปฏิบัติของนักเรียน</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ (1) แบบสอบถาม ☐ (2) แบบสัมภาษณ์ ☐ (3) แบบบันทึกการสังเกต ☐ (4) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 	1

ข้อ	ข้อรายการ	IOC
15.	<p>เครื่องมือชนิดใดที่เหมาะสมที่สุดในการวัดความรู้ของนักเรียน</p> <p>☐ (1) แบบสอบถาม</p> <p>☐ (2) แบบสัมภาษณ์</p> <p>☐ (3) แบบบันทึกการสังเกต</p> <p>☐ (4) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน</p>	1
16.	<p>ถ้าต้องการวัดกระบวนการทำงานกลุ่มของนักเรียน ครูผู้สอนควรใช้เครื่องมือในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ประเภทใด</p> <p>☐ (1) แบบสังเกต</p> <p>☐ (2) เพิ่มสะสมผลงาน</p> <p>☐ (3) แบบประเมินภาคปฏิบัติ</p> <p>☐ (4) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน</p>	0.6
17.	<p>บุคคลในข้อใดเลือกใช้วิธีการวัดได้อย่างเหมาะสมที่สุด</p> <p>☐ (1) ครูฝ่ายใช้การสังเกตวัดความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ไทย</p> <p>☐ (2) ครูแก้วใช้การสัมภาษณ์เพื่อวัดความสามารถในการเขียนแผนที่</p> <p>☐ (3) ครูหญิงใช้การสอบย่อยและการตั้งคำถามในการวัดความรู้ของนักเรียน</p> <p>☐ (4) ครูบ๊อดใช้การสอบข้อเขียนวัดความสามารถในการปฏิบัติงานของนักเรียน</p>	1
18.	<p>แบบทดสอบที่ได้ผลการวัดคงที่ไม่ว่าใช้ทดสอบกี่ครั้งผลของการวัดก็ได้เท่าเดิม แสดงว่า แบบทดสอบนั้นมีคุณภาพในด้านใด</p> <p>☐ (1) ความตรง</p> <p>☐ (2) ความเที่ยง</p> <p>☐ (3) อำนาจจำแนก</p> <p>☐ (4) ความเป็นปรนัย</p>	1

ข้อ	ข้อรายการ	IOC
19.	<p>แบบวัดเจตคติที่สามารถแยกแยะได้ว่า นักเรียนมีเจตคติที่ดี-ไม่ดี แสดงว่าแบบวัดนั้นมีคุณภาพในด้านใด</p> <p>☐ (1) ความตรง</p> <p>☐ (2) ความเที่ยง</p> <p>☐ (3) อำนาจจำแนก</p> <p>☐ (4) ความเป็นปรนัย</p>	1
20	<p>ข้อใดกล่าวถึงเกณฑ์การให้คะแนน(Scoring Rubric) ได้ถูกต้อง</p> <p>☐ (1) เป็นระบบการให้คะแนนที่ต้องคำนึงถึงความสามารถของกลุ่มนักเรียน</p> <p>☐ (2) เป็นระบบการให้คะแนนที่ต้องกำหนดเกณฑ์ให้ชัดเจนและมีความเป็นปรนัย</p> <p>☐ (3) เป็นระบบการให้คะแนนที่ต้องกำหนดเกณฑ์ให้เหมาะสมกับนักเรียนเป็น รายบุคคล</p> <p>☐ (4) เป็นระบบการให้คะแนนที่ต้องพิจารณาคุณภาพของงานในภาพรวม ไม่พิจารณาแยกทีละเกณฑ์</p>	1
21.	<p>ข้อใดเป็นการวัดและประเมินผลการเรียนรู้เพื่อดูว่าผู้เรียนแต่ละคนมีความสามารถอยู่ตรง ระดับใดของชั้นเรียน</p> <p>☐ (1) เพื่อความสนใจ</p> <p>☐ (2) เพื่อจัดตำแหน่ง</p> <p>☐ (3) เพื่อเปรียบเทียบ</p> <p>☐ (4) เพื่อหาสาเหตุของปัญหา</p>	1
22.	<p>ข้อใดคือแนวคิดของการประเมินแบบอิงกลุ่ม</p> <p>☐ (1) แต่ละคนมีความถนัดที่แตกต่างกัน</p> <p>☐ (2) แต่ละคนสามารถเรียนรู้ได้เหมือนกันหมด</p> <p>☐ (3) คำนึงถึงการออกข้อสอบตรงตามโครงสร้าง</p> <p>☐ (4) เปรียบเทียบความสามารถและพัฒนาการของตนเอง</p>	1

ข้อ	ข้อรายการ	IOC
23.	<p>เรานำผลการสอบไปใช้ในการวินิจฉัยการเรียนเพื่ออะไร</p> <p>☐ (1) เพื่อใช้ปรับปรุงการเรียน</p> <p>☐ (2) เพื่อใช้ปรับปรุงการสอน</p> <p>☐ (3) เพื่อใช้ปรับปรุงโรงเรียน</p> <p>☐ (4) ถูกทั้งข้อ (1)และข้อ(2)</p>	1
24.	<p>หลักการสำคัญในการรายงานผลการเรียนรู้ต่อผู้ปกครองคืออะไร</p> <p>☐ (1) การใช้ถ้อยคำที่กะทัดรัดเป็นประโยคที่สมบูรณ์</p> <p>☐ (2) มีความประณีต บรรจง และสะอาดในการเขียนรายงาน</p> <p>☐ (3) รายงานเฉพาะผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เพื่อบอกจุดบกพร่องที่ต้องรีบแก้ไข</p> <p>☐ (4) รายงานผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความประพฤติในชั้นเรียน เพื่อช่วยแก้ไขจุดบกพร่องของนักเรียน</p>	1
25.	<p>ข้อใดคือประโยชน์โดยตรงของการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน</p> <p>☐ (1) สนับสนุนให้นักเรียนมีนิสัยการเรียนที่ดีขึ้น</p> <p>☐ (2) ช่วยให้นักเรียนจดจำเนื้อหาวิชาที่เรียนได้ดีขึ้น</p> <p>☐ (3) ช่วยกระตุ้นความสนใจในการเรียนของนักเรียน</p> <p>☐ (4) แสดงข้อดีและข้อบกพร่องในการเรียนของนักเรียน</p>	1

ตอนที่2 สมรรถนะด้านการประเมินผลการเรียนรู้

ส่วนที่2 ด้านทักษะการปฏิบัติในการประเมินผลการเรียนรู้

ข้อ	ข้อรายการ	IOC
1.	ท่านมีการประเมินความรู้ ทักษะ และความสามารถพื้นฐานของนักเรียน ทุกครั้ง เมื่อเริ่มบทเรียน / หน่วยการเรียนรู้ / ภาคการเรียนใหม่	1
2.	ท่านมีการประเมินผลระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อตรวจสอบ พัฒนาการและความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของนักเรียน	1
3.	ท่านมีการประเมินผลระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อวินิจฉัยหาสาเหตุและปัญหาในการเรียนรู้ของนักเรียน	1
4.	ท่านมีการประเมินผลการเรียนรู้หลังการสอน เพื่อหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน	1
5.	ท่านมีการประเมินผลการเรียนรู้ควบคู่ไปกับการจัดการเรียนการสอน	1
6.	ท่านมีการกำหนดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมการเรียนรู้ในแต่ละบทเรียน / หน่วยการเรียนรู้ / ภาคการเรียนอย่างชัดเจน	1
7.	ท่านมีการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นรายบุคคล	1
8.	ท่านเปิดโอกาสให้นักเรียน พ่อ แม่ และผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการประเมินผลการเรียนรู้	1
9.	ท่านมีการเลือกใช้วิธีการและเครื่องมือที่หลากหลาย นอกเหนือจากการใช้แบบทดสอบประเภทต่างๆ ในการประเมินผลการเรียนรู้	1
10.	ท่านมีการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน ขณะจัดกิจกรรมการเรียนรู้	1
11.	เมื่อท่านสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน ท่านมีการจดบันทึกพฤติกรรมไว้	1
12.	ท่านมีการสัมภาษณ์/ซักถามพูดคุยกับนักเรียน เพื่อให้ได้ข้อมูลด้านต่างๆ ของนักเรียน เช่น เจตคติ ความคิด กระบวนการทำงาน	1
13.	เมื่อท่านสัมภาษณ์/ซักถามพูดคุยกับนักเรียน ท่านมีการจดบันทึกข้อมูลที่ได้	1
14.	ท่านมีการประเมินผลชิ้นงาน/โครงการที่มอบหมายให้นักเรียนปฏิบัติ	1
15.	ท่านมีการประเมินกระบวนการ/วิธีการของนักเรียนในการทำงานตามที่มอบหมาย	1
16.	ท่านมีการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนจากแฟ้มสะสมผลงาน	1

ข้อ	ข้อรายการ	IOC
17.	ท่านมีการตรวจสอบหาค่าความเที่ยงและความตรงของเครื่องมือประเภทต่างๆ	1
18.	ท่านมีการเลือกเกณฑ์การประเมินผลการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับ เครื่องมือ และจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ตั้งไว้	1
19.	ท่านมีการกำหนดประเด็นและเกณฑ์การให้คะแนนจากการสังเกตอย่างชัดเจน	1
20.	ท่านมีการกำหนดประเด็นและเกณฑ์การให้คะแนนจากการสัมภาษณ์อย่างชัดเจน	1
21.	ท่านมีการกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนการประเมินผลงานที่ชัดเจน	1
22.	ท่านมีการนำเกณฑ์การให้คะแนน(Scoring Rubric) มาใช้ประเมินคุณภาพของผลงาน	1
23.	ท่านมีการรายงานผลด้านทักษะ และความสามารถของนักเรียน ประกอบกับรายงานผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	1
24.	ท่านมีการรายงานผลด้านพฤติกรรมการเรียน และความประพฤติของนักเรียน ประกอบกับรายงานผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	1
25.	ท่านมีการแจ้งและรายงานผลการประเมินแก่นักเรียน ผู้ปกครอง และ ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ	1
26.	ท่านมีการนำผลการประเมินมาใช้เพื่อปรับปรุงและพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน	1
27.	ท่านมีการนำผลการประเมินมาใช้เพื่อปรับปรุงและพัฒนาด้านทักษะและความสามารถของนักเรียน	1
28.	ท่านมีการนำผลการประเมินมาใช้เพื่อปรับปรุงและพัฒนาด้านพฤติกรรม การเรียน และความประพฤติของนักเรียน	1
29.	ท่านมีการนำผลการประเมินมาใช้ปรับปรุงและพัฒนาการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนของท่าน	1
30.	ท่านมีการนำผลการประเมินมาใช้ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรกลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมในโรงเรียนของท่าน	1

ภาคผนวก ช

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสอบถาม

เรื่อง การประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อการพัฒนาสมรรถนะด้านการประเมินผล
การเรียนรู้ของครูสังคมนตรีศึกษาระดับมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อการพัฒนาสมรรถนะด้านการประเมินผลการเรียนรู้ของครูสังคมนตรีศึกษาระดับมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร ซึ่งข้อมูลที่ได้ผู้วิจัยเชื่อว่าจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาประสิทธิภาพการประเมินผลการเรียนรู้ของครูสังคมนตรีศึกษาต่อไป โดยข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามครั้งนี้จะถูกปิดเป็นความลับ

แบบสอบถามชุดนี้ประกอบด้วย 2 ตอน คือ

ตอนที่1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบ
แบบสอบถาม โดยมีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ และแบบปลายเปิด

ตอนที่2 สอบถามเกี่ยวกับสมรรถนะด้านการประเมินผลการ
เรียนรู้ของครูสังคมนตรีศึกษา โดยมีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ แบบมาตราส่วนประมาณ
ค่า 5 ระดับ และแบบปลายเปิด

ขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามทุกข้อ และส่งแบบสอบถาม
ให้ผู้วิจัยหลังจากที่ได้รับภายใน 1 สัปดาห์ และขอขอบพระคุณท่านที่ให้
ความร่วมมือในการทำวิจัยครั้งนี้

ตอนที่1 ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าคำตอบและเติมคำในช่องว่างให้ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

1. เพศ (1) ชาย (2) หญิง
2. อายุ.....ปี
3. วุฒิการศึกษาสูงสุด
  - (1) ต่ำกว่าปริญญาตรี สาขา/วิชาเอก.....
  - (2) ปริญญาตรี สาขา/วิชาเอก.....
  - (3) ปริญญาโท สาขา/วิชาเอก.....
  - (4) ปริญญาเอก สาขา/วิชาเอก.....
4. ช่วงชั้นที่สอน
  - (1) ช่วงชั้นที่ 3
  - (2) ช่วงชั้นที่ 4
  - (3) ทั้งสองช่วงชั้น
5. จำนวนคาบที่จัดการเรียนการสอน.....คาบ/สัปดาห์
6. ประสบการณ์ในการสอนสังคมศึกษา
  - (1) น้อยกว่า 6ปี
  - (2) 6-14 ปี
  - (3) 14ปีขึ้นไป

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

7. ท่านเคยเข้าร่วมประชุม/อบรม/สัมมนา/ดูงานเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนรู้

(1) เคย

(2) ไม่เคย

ถ้าเคยมีรายละเอียดดังนี้

ครั้งที่	เรื่องที่เข้าร่วมประชุม/อบรม/สัมมนา/ดูงาน	ระยะเวลา	หน่วยงานที่จัด
1.			
2.			
3.			

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่2 สมรรถนะด้านการประเมินผลการเรียนรู้

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าคำตอบและเติมคำในช่องว่างให้ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

1. ข้อใดกล่าวถูกต้องเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนรู้
  - (1) การประเมินผลการเรียนรู้ทุกครั้งควรมีจุดมุ่งหมาย
  - (2) การประเมินผลการเรียนรู้แสดงพัฒนาการของนักเรียนได้ทั้งหมด
  - (3) การประเมินผลการเรียนรู้ควรคำนึงถึงเครื่องมือที่ใช้เป็นอันดับแรก
  - (4) การประเมินผลการเรียนรู้ควรกำหนดเกณฑ์ในการวัดอย่างชัดเจน

2. จุดมุ่งหมายที่แท้จริงของการประเมินผลการเรียนรู้คืออะไร
  - (1) เพื่อหาระดับผลการเรียน
  - (2) เพื่อตัดสินใจว่าใครสอบได้สอบตก
  - (3) เพื่อค้นหาคนเรียนเก่ง และคนเรียนอ่อน
  - (4) เพื่อค้นหาและพัฒนาสมรรถนะของนักเรียน

3. ข้อใดคือหลักในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้
  - (1) วัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามเนื้อหา
  - (2) วัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามจุดประสงค์
  - (3) วัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามมาตรฐานของผู้สอน
  - (4) วัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้

4. การประเมินผลก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีจุดมุ่งหมายเพื่ออะไร
  - (1) ตรวจสอบความรู้
  - (2) ตรวจสอบความพร้อม
  - (3) ตรวจสอบความคิด
  - (4) ถูกทั้งข้อ (1)และข้อ(2)

5. ผลการประเมินก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เกิดประโยชน์แก่ครูผู้สอนอย่างไร
  - (1) ใช้ตัดสินผลการเรียน
  - (2) ใช้สอนซ่อมเสริมแก่นักเรียน
  - (3) ใช้คัดเลือกนักเรียนเข้าชั้นเรียน
  - (4) ใช้ตรวจสอบความรู้และความสามารถพื้นฐานของนักเรียน

6. การประเมินผลการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับแนวทางปฏิรูปการศึกษามีลักษณะอย่างไร
- (1) จัดก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
  - (2) จัดระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
  - (3) จัดหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
  - (4) จัดควบคู่ไปกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
7. การประเมินผลระหว่างเรียน พบว่านักเรียนเรียนไม่ทันเพื่อนในห้องเรียน ครูควรทำอย่างไร
- (1) จัดสอนซ่อมเสริม
  - (2) รายงานผลให้ผู้ปกครองทราบ
  - (3) ย้ายนักเรียนไปเรียนในห้องเรียนที่เหมาะสม
  - (4) รายงานผลแก่ครูหัวหน้าระดับชั้น หรือ ครูหัวหน้าหมวดวิชา
8. การประเมินผลการเรียนรู้ในข้อใดที่โรงเรียนใช้ในการตัดสิน สอบได้-สอบตก ของนักเรียน
- (1) การประเมินผลหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
  - (2) การประเมินผลก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
  - (3) การประเมินผลระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
  - (4) การประเมินผลช่วงใดก็ได้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
9. ข้อใดเป็นขั้นตอนแรกของการประเมินผลการเรียนรู้
- (1) กำหนดวิธีการให้คะแนน
  - (2) การกำหนดวิธีการ/เครื่องมือวัด
  - (3) การกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน
  - (4) การกำหนดคุณลักษณะ/จุดประสงค์ที่ต้องการวัด
10. ข้อใด **ไม่ใช่** จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม
- (1) เข้าใจความหมายของเศรษฐกิจพอเพียง
  - (2) สร้างเครื่องมือทางภูมิศาสตร์อย่างง่าย
  - (3) จัดทำโครงการ เรื่อง ลดภาวะโลกร้อนภายในโรงเรียน
  - (4) เขียนเส้นทางเวลา(Time Line) แสดงลำดับเหตุการณ์สำคัญในสมัยอยุธยา

11. สิ่งใดสำคัญที่สุดในการสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนรู้
- (1) เนื้อหาสาระ
  - (2) จุดประสงค์การเรียนรู้
  - (3) บรรยากาศในชั้นเรียน
  - (4) กิจกรรมในการจัดการเรียนรู้
12. การประเมินในข้อใดไม่สามารถประเมินหาความสามารถที่แท้จริงของนักเรียนได้
- (1) ประเมินจากการทำโครงการ
  - (2) ประเมินจากแบบบันทึกรายวัน
  - (3) สังเกตจากพฤติกรรมการทำงาน
  - (4) ไม่มีเครื่องมือในข้อใดสามารถหาความสามารถที่แท้จริงของนักเรียนได้
13. “นักเรียนสร้างแผนผังโรงเรียนอย่างง่ายได้” เป็นการวัดพฤติกรรมของนักเรียนในด้านใด
- (1) เจตคติ
  - (2) ความรู้
  - (3) ความคิด
  - (4) ทักษะ กระบวนการปฏิบัติ
14. เครื่องมือชนิดใดที่เหมาะสมที่สุดในการวัด ทักษะ และ กระบวนการปฏิบัติของนักเรียน
- (1) แบบสอบถาม
  - (2) แบบสัมภาษณ์
  - (3) แบบบันทึกการสังเกต
  - (4) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
15. เครื่องมือชนิดใดที่เหมาะสมที่สุดในการวัดความรู้ของนักเรียน
- (1) แบบสอบถาม
  - (2) แบบสัมภาษณ์
  - (3) แบบบันทึกการสังเกต
  - (4) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

16. ถ้าต้องการวัดกระบวนการทำงานกลุ่มของนักเรียน ครูผู้สอนควรใช้เครื่องมือในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ประเภทใด

- (1) แบบสังเกต
- (2) เพิ่มสะสมผลงาน
- (3) แบบวัดเจตคติ
- (4) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

17. บุคคลในข้อใดเลือกใช้วิธีการวัดได้อย่างเหมาะสมที่สุด

- (1) ครูฝ่ายใช้การสังเกตวัดความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ไทย
- (2) ครูแก้วใช้การสัมภาษณ์เพื่อวัดความสามารถในการเขียนแผนที่
- (3) ครูหญิงใช้การสอบย่อยและการตั้งคำถามในการวัดความรู้ของนักเรียน
- (4) ครูปัดใช้การสอบข้อเขียนวัดความสามารถในการปฏิบัติงานของนักเรียน

18. แบบทดสอบที่ได้ผลการวัดคงที่ ไม่ว่าจะใช้ทดสอบกี่ครั้งผลของการวัดก็ได้เท่าเดิม แสดงว่าแบบทดสอบนั้นมีคุณภาพในด้านใด

- (1) ความตรง
- (2) ความเที่ยง
- (3) อำนาจจำแนก
- (4) ความเป็นปรนัย

19. แบบวัดเจตคติที่สามารถแยกแยะได้ว่า นักเรียนมีเจตคติที่ดี-ไม่ดี แสดงว่าแบบวัดนั้นมีคุณภาพในด้านใด

- (1) ความตรง
- (2) ความเที่ยง
- (3) อำนาจจำแนก
- (4) ความเป็นปรนัย

20. ข้อใดกล่าวถึงเกณฑ์การให้คะแนน(Scoring Rubric) ได้ถูกต้อง

- (1) เป็นระบบการให้คะแนนที่ต้องคำนึงถึงความสามารถของกลุ่มนักเรียน
- (2) เป็นระบบการให้คะแนนที่ต้องกำหนดเกณฑ์ให้ชัดเจนและมีความเป็นปรนัย
- (3) เป็นระบบการให้คะแนนที่ต้องกำหนดเกณฑ์ให้เหมาะสมกับนักเรียนเป็นรายบุคคล
- (4) เป็นระบบการให้คะแนนที่ต้องพิจารณาคุณภาพของงานในภาพรวม ไม่พิจารณาแยกทีละเกณฑ์

21. ข้อใดเป็นการวัดและประเมินผลการเรียนรู้เพื่อดูว่าผู้เรียนแต่ละคนมีความสามารถอยู่ตรงระดับใดของชั้นเรียน

- (1) เพื่อความสนใจ
- (2) เพื่อจัดตำแหน่ง
- (3) เพื่อเปรียบเทียบ
- (4) เพื่อหาสาเหตุของปัญหา

22. ข้อใดคือแนวคิดของการประเมินแบบอิงกลุ่ม

- (1) แต่ละคนมีความถนัดที่แตกต่างกัน
- (2) แต่ละคนสามารถเรียนรู้ได้เหมือนกันหมด
- (3) คำนึงถึงการออกข้อสอบตรงตามโครงสร้าง
- (4) เปรียบเทียบความสามารถและพัฒนาการของตนเอง

23. เรานำผลการสอบไปใช้ในการวินิจฉัยการเรียนรู้เพื่ออะไร

- (1) เพื่อใช้ปรับปรุงการเรียนรู้
- (2) เพื่อใช้ปรับปรุงการสอน
- (3) เพื่อใช้ปรับปรุงโรงเรียน
- (4) ถูกทั้งข้อ (1)และข้อ(2)

24. หลักการสำคัญในการรายงานผลการเรียนรู้ต่อผู้ปกครองคืออะไร

- (1) การใช้ถ้อยคำที่กะทัดรัดเป็นประโยคที่สมบูรณ์
- (2) มีความประณีต บรรจง และสะอาดในการเขียนรายงาน
- (3) รายงานเฉพาะผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เพื่อบอกจุดบกพร่องที่ต้องรีบแก้ไข
- (4) รายงานผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความประพฤติในชั้นเรียน เพื่อช่วยแก้ไขจุดบกพร่องของนักเรียน

25. ข้อใดคือประโยชน์โดยตรงของการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน

- (1) สนับสนุนให้นักเรียนมีนิสัยการเรียนที่ดีขึ้น
- (2) ช่วยให้นักเรียนจดจำเนื้อหาวิชาที่เรียนได้ดีขึ้น
- (3) ช่วยกระตุ้นความสนใจในการเรียนของนักเรียน
- (4) แสดงข้อดีและข้อบกพร่องในการเรียนของนักเรียน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คำชี้แจง ในฐานะที่ท่านเป็นครูยุคปฏิรูปการศึกษา ท่านคิดว่าท่านมีพฤติกรรมการปฏิบัติจริงด้านการประเมินผลการเรียนรู้ (Learning Assessment) อยู่ในระดับใด โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่าง

- 5 = มากที่สุด หมายถึง มีพฤติกรรมที่เกิดขึ้น หรือมีการปฏิบัติ 81%-100% ใน 1 คาบเรียน
 4 = มาก หมายถึง มีพฤติกรรมที่เกิดขึ้น หรือมีการปฏิบัติ 61%-80% ใน 1 คาบเรียน
 3 = ปานกลาง หมายถึง มีพฤติกรรมที่เกิดขึ้น หรือมีการปฏิบัติ 41%-60% ใน 1 คาบเรียน
 2 = น้อย หมายถึง มีพฤติกรรมที่เกิดขึ้น หรือมีการปฏิบัติ 21%-40% ใน 1 คาบเรียน
 1 = น้อยที่สุด หรือไม่มี หมายถึง มีพฤติกรรมที่เกิดขึ้น หรือมีการปฏิบัติ 0% - 20% ใน 1 คาบเรียน

ข้อความ	ท่านได้ปฏิบัติจริง อยู่ในระดับ				
	5	4	3	2	1
1. ท่านมีการประเมินความรู้ ทักษะ และความสามารถพื้นฐานของนักเรียนทุกครั้ง เมื่อเริ่มบทเรียน / หน่วยการเรียนรู้ / ภาคการเรียนใหม่					
2. ท่านมีการประเมินผลระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อตรวจสอบพัฒนาการและความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของนักเรียน					
3. ท่านมีการประเมินผลระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อวินิจฉัยสาเหตุและปัญหาในการเรียนรู้ของนักเรียน					
4. ท่านมีการประเมินผลการเรียนรู้หลังการสอน เพื่อหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน					
5. ท่านมีการประเมินผลการเรียนรู้ควบคู่ไปกับการจัดการเรียนการสอน					
6. ท่านมีการกำหนดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมการเรียนรู้ในแต่ละบทเรียน / หน่วยการเรียนรู้ / ภาคการเรียนอย่างชัดเจน					
7. ท่านมีการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นรายบุคคล					
8. ท่านเปิดโอกาสให้นักเรียน พ่อ แม่ และผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการประเมินผลการเรียนรู้					

ข้อความ	ท่านได้ปฏิบัติจริง อยู่ในระดับ				
	5	4	3	2	1
9. ท่านมีการเลือกใช้วิธีการและเครื่องมือที่หลากหลาย นอกเหนือจากการใช้แบบทดสอบประเภทต่างๆ ในการ ประเมินผลการเรียนรู้					
10. ท่านมีการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน ขณะจัดกิจกรรม การเรียนรู้					
11. เมื่อท่านสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน ท่านมีการจดบันทึก พฤติกรรมไว้					
12. ท่านมีการสัมภาษณ์/ซักถามพูดคุยกับนักเรียน เพื่อให้ได้ ข้อมูลด้านต่างๆของนักเรียน เช่น เจตคติ ความคิด ภาระบวการทำงาน					
13. เมื่อท่านสัมภาษณ์/ซักถามพูดคุยกับนักเรียน ท่านมีการ จดบันทึกข้อมูลที่ได้					
14. ท่านมีการประเมินผลชิ้นงาน/โครงการที่มอบหมายให้ นักเรียนปฏิบัติ					
15. ท่านมีการประเมินกระบวนการ/วิธีการของนักเรียนในการ ทำงานตามที่มอบหมาย					
16. ท่านมีการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนจากแฟ้มสะสม ผลงาน					
17. ท่านมีการตรวจสอบหาค่าความเที่ยงและความตรงของ เครื่องมือประเภทต่างๆ					
18. ท่านมีการเลือกเกณฑ์การประเมินผลการเรียนรู้ที่สอดคล้อง กับ เครื่องมือ และจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ตั้งไว้					
19. ท่านมีการกำหนดประเด็นและเกณฑ์การให้คะแนนจากการ สังเกตอย่างชัดเจน					
20. ท่านมีการกำหนดประเด็นและเกณฑ์การให้คะแนนจากการ สัมภาษณ์อย่างชัดเจน					

ข้อความ	ท่านได้ปฏิบัติจริง อยู่ในระดับ				
	5	4	3	2	1
21. ท่านมีการกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนการประเมินผลงานที่ชัดเจน					
22. ท่านมีการนำเกณฑ์การให้คะแนน(Scoring Rubric)มาใช้ประเมินคุณภาพของผลงาน					
23. ท่านมีการรายงานผลด้านทักษะ และความสามารถของนักเรียน ประกอบกับรายงานผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน					
24. ท่านมีการรายงานผลด้านพฤติกรรมกรเรียน และความประพฤติของนักเรียน ประกอบกับรายงานผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน					
25. ท่านมีการแจ้งและรายงานผลการประเมินแก่นักเรียน ผู้ปกครอง และ ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ					
26. ท่านมีการนำผลการประเมินมาใช้เพื่อปรับปรุงและพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน					
27. ท่านมีการนำผลการประเมินมาใช้เพื่อปรับปรุงและพัฒนา ด้านทักษะ และความสามารถของนักเรียน					
28. ท่านมีการนำผลการประเมินมาใช้เพื่อปรับปรุงและพัฒนา ด้านพฤติกรรมกรเรียน และความประพฤติของนักเรียน					
29. ท่านมีการนำผลการประเมินมาใช้ปรับปรุงและพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของท่าน					
30. ท่านมีการนำผลการประเมินมาใช้ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมในโรงเรียนของท่าน					

*****

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาว ณิชิรา ชาตีกุล เกิดวันที่ 15 มกราคม พ.ศ.2527 ที่กรุงเทพมหานคร สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาจากโรงเรียน ราชนีบน และปริญญาศึกษาศาสตรบัณฑิต เกียรตินิยมอันดับ 2 สาขาวิชาสังคมศึกษา จาก มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตสนามจันทร์ และต่อมาได้เข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาโท สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา ภาควิชา หลักสูตร การสอน และเทคโนโลยีการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยระหว่างที่ศึกษาอยู่นั้นได้รับทุนผู้ช่วยสอน (Teaching Assistance) ประจำ สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา และทุนสนับสนุนการทำวิจัย จากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย